

Iesu Keriso Hari Manōga Luka'a Mirihiro

Luka'a Vaze Boro Teofirasi veize Buka Mirihiro

¹⁻² Vaze boro Teofirasi, eḡe Luka, ḡae veize buka 'adi mirihe'ohe. Iesu'a gaḡa ḡadahenirote'ano'o onamo ane'a runeono'o bare iḡunirote'e zamaḡano, emeḡe bo'aḡano Iesu'a haḡainute'e horonirote'e azaḡa'e radiunu. Ze'e Iesu hari zu ani ihore moneo vaze me'odirote'e tuḡure azaḡa, ebu ze emeḡe zuni ihofiro. Vesu vaze ḡehaḡani'a zu tuḡure azaḡa me'odirote'e idunaḡano Iesu hari moneo mirihiro.

³ Eḡe'a zuni e'e hariḡa nidu'a'e ḡadaheḡanono'o onao izidi faifaine udahiro. Ebu eḡe'a ḡae veize hari 'adi faine doḡo'ani ti miriho ḡane'eta'a'e manōga rae zamariro,

⁴ mazaḡa ibite vaze'a ḡae iho'irote'e hariḡa'e hari huga rae ḡae'a ederifine.

Ioane Babatiso'a Furera'uma Hariḡa

⁵ Heroda ani Iudea haba'a kinīḡa reirote'e madaḡano, Badi'a dibu'o hau'ete'e vazeḡa 'ahoga niḡa Zakaria'a radiunu. Ani'e Abia urabo vazeḡa 'ahoga ebu Abia rae ra'eta'a'e Badi'a dibu'o hau'ete'e azaḡa urabo 'ahoḡa. Ani ebu inuga niḡa Elisabeta'e Arona* mariga azaḡa.

* **1:5** Arona'e Mose negoḡa ebu Badi'a dibuo hau'dote'e vazeḡa

6 Zakaria zu Elisabeta'e Badi'a goro gōe'a haḡaiḡa nidu'a faifaine haḡaido zu mene ve'onido. E'ano'o ze'e Badi'a zamao duduḡa rae reiro.

7 Rehano ze ubudeze o'o'a, mazaḡa Elisabeta ani'e gabani zuni anianine'e ufeta vouriro.

8 Mada 'ahogano Abia urabo azaḡani'a gau'ete'e madaḡa meiro. E'ano'o Zakaria ani zuni kuru neḡano ane urabo azaḡa teite Badi'a dibu'o hau'ete'e gauḡa haḡainu.

9 'Ougirotene ze'e zeḡe haḡai idunaḡano, kuru neḡano diuḡadu uvahu hohoḡa hufite'e vazega vaḡiro. Ebu e'e veize kaḡusi arahoḡa haḡairotene, Zakaria meiro.

10 Ebu Zakaria'a uvahu hohoḡa hufi'ete'e haba'a zamaḡa diuḡiro zu vaze ḡuḡuvaḡa'e kuru neḡa enoneo kurau radiunu.

11 E'e zamaḡano Zuhi'a Boro tuḡure viga'a* Zakaria mazaḡo fureraro. Ani'e uvahu hohoḡa hufi'ete'e fataḡa eda'e moneo edaro.

12 Ebu Zakaria'a e'e horonirotene, viga de'oniro zu rihau rudaro.

13 Rehano tuḡure viga'a niro, raena'a, "Zakaria! Ago rihano'i! Badi'a'a ḡae kuru igiro, e'ano'o ḡa inugo Elisabeta'e ubugo 'ahoga fureni'uma. Ebu niḡa'e Ioane rae turaho'i!

14 Ḡa'e ani u'ano matu'e ruda'uma, ebu vaze ḡehaḡa zuni ane'a fureranate'e moneo matu'i'uma.

15 Mazaḡa ani'e Zuhi'a Boro zamao niḡa boro re'uma. Ebu vaini vuḡa zu vu sau'a mene gagi'uma. Zu vi'a isi zamaḡanono'o Vine Zaḡoḡani'a ani ibito ha'uma.

¹⁶ Ani'e Isaraela azaḡa ḡehaḡa sau'azeono'o mae ḡihuzadu Zuhi'a Boro zeḡe Badi'a vaḡe tutuze onai'uma.

¹⁷ Ani viga zu gigi'aḡa'e peroveta vazega Elia teigi'uma. Ani'e Zuhi'a Boro izema onaogano onai'uma. Ebu Moga zu ubuḡa zamaze mae tibuzifine danazi'uma. Zu Badi'a mene hegote'ete'e azaḡa'e duduḡa azaḡa horozadu Badi'a hegotifine tutuzi'uma, ebu vase'a Zuhi'a Boro veize ruhibifine ihozi'uma."

¹⁸ Zakaria'a tuḡure viga niro, raena'a, "E voureha ebu eḡe roḡae zuni voureha. ḡae ḡoere'a furera'uma'e, e nougenouge ederi'uma?"

¹⁹ Ebu tuḡure viga'a naenaenina'a, "E'e Gabiriera. E'e Badi'a zamao edau'ena'a, tuḡure igi'ete'e aneruḡa. Badi'a'a ḡae hari manoga 'adi ḡouga radu eḡe tuḡuheha.

²⁰ ḡiano'i! Madaḡani'a onaine, eḡe'a rate'e ḡoe'a hugani'a furera'uma. Mazaḡa ḡa'e eḡe ḡoere mene mae ḡihinate'e u'ano, ḡa'e ḡoeroga mene idara'uma, onamo ḡae ubugo'a furera'uma."

²¹ U vase ḡuḡuvaḡa'e enonao Zakaria guhini'ena'a, ani nougadu kuru neḡa zamaḡano faḡahune radiu'ohe rae zamarinu.

²² Ebu Zakaria kuru neḡanonono'o buarotene, ani ze ḡorezoga mene idararo. Ani 'evore hina da'o ḡorezido, zu hebe'a'e adudaro. E'ano'o ze'e ani'a kuru neḡa zamaḡano iḡunu teiḡe horonirote'e ederiro.

²³ Ebu Zakaria kuru neḡano Badi'a mazao gaue'ete'e madaḡa hauḡirotene, Ierusalemaha'aba'a modadu neḡa onamiro.

24 E'e enogano ani inuga Elisabeta'e ene tiro, ebu bato fu'o ani neo radiunu.

25 Ani raena'a, "Zuhi'a Boro'a danahadu e ene teha! Ene mene meirote'e mazagaroga izidi Zuhi'a Boro'a mae vagineha!"

Iesu'a Furera'uma Hariḡa

26 Elisabeta'a ene tirote'e enogano bato 6 radirotene, Badi'a'a tuḡure viga Gabiriera Galilea haba'a Nazareta neḡano Maria vaḡe ovoe tuḡuniro.

27 Maria'e ohoze teite ize mene bazirote'e nogobaḡa. Ani'e Davida mariga vazega 'ahoga niḡa Iosefa teite ira'auniro.

28 Gabiriera'a Maria vaḡe onairotene, ani niro, raena'a, "Badi'a'a manoga ḡanate'e roḡaega! Matu'o'i! Zuhi'a Boro'e ḡae teite radiu'ohe."

29 Maria ani e'e igirotene, zaguzagaro zu ada'adaniro, ebu 'Goere 'adi huga'e nagini?' rae zamarinu.

30 Ebu tuḡure viga'a nina'a, "Maria! Ago rihano'i! Mazaḡa Badi'a'e ḡae mazao matu'e'ohe.

31 Ḡiano'i! Ḡa'e ene te'adu ubugo 'ahoga fureni'uma ebu niḡa'e Iesu rae turahi'uma.

32 Ani'e niḡa boro re'uma ebu vase'a ani'e Badi'a ḡihi'a ubuga rae re'uma. Ebu ane vouḡa kini Davida teige, Zuhi'a Boro Badi'a'a ani'e kini rae re'uma.

33 Ani'a Isaraela azaḡa† kiniḡa tugutuguḡa re onami'uma, zu ibito zini'ete'e mene hauḡi'uma."

34 Ebu Maria'a tuḡure viga nina'a, "E'e ohoze teite bazoga ize aḡu'a. Nougenouge uguḡani'a furera'uma?"

† 1:33 Giriki, Iakobo neḡa

35 Ebu tuḡure viga'a naenaenina'a, "Vine Zaḡoḡani'a ḡae vaḡe ovai'uma, zu Badi'a ḡihi'a gigi'a'e ḡae zauha ḡadi'uma. E'ano'o furera'uma tahi'aḡa'e zaḡoḡa re'uma zuni Badi'a ubuga rae huni'uma.

36 Ḡiano'i! Ḡa nabugo Elisabeta zuni vouḡa ebu ani'e gabani rae huniro. Rehano ene ohozeḡa teadu izidi bato 6 'ai maha.

37 Badi'a'e gau nidu'a haḡaoga idaḡa!"

38 Ebu Maria'a tuḡure viga nina'a, "E'e Zuhi'a Boro tuḡure roḡaeḡa. Ḡae'a rata'a'e eḡe mazao fureraune manoḡa." Ebu tuḡure viga'a ani mazaono'o vaḡiniro.

Maria'a Elisabeta Vaḡe Onamiro

39 E'e ḡarugano Maria ani ḡarihe iḡunadu Iudea guni'a neḡa 'ahoga onamiro.

40 Ani feuradu Zakaria ne diuḡiro. Ebu Elisabeta niro, raena'a, "Manoḡahehe?"

41 Elisabeta'a Maria ago igirotene, ubuga'e isi zamaḡano hagariro, ebu Vine Zaḡoḡani'a Elisabeta mazao iri'aviro.

42 Ebu ani'a Maria ḡihau nina'a, "Badi'a'a manohuga ḡaneha. Ḡae'a roḡae nidu'a vitizoga. Ḡa'a furenite'e tahi'aḡa zuni Badi'a'a manohuga ha'uma.

43 Eḡe Zuhi'a Boro vi'a'e eḡe vaḡe onaeha! Badi'a'a eḡe veize manoḡa boro haḡaeha!

44 E'e ḡa ago egatene, eḡe isi zamaḡano tahi'a kobe'a'e matu'e'ena'a hagareha.

45 Ḡa'e Badi'a manohuga hide'ete'e roḡaeḡa, mazaḡa Zuhi'a Boro'a ḡanirote'e ḡoe'a mae ḡihiniro."

Maria'a Zuhi'a Boro Matu'o Haro

46 Ebu Maria'a reiro, raena'a,

“Eḡe Zuhi'a Boro nigune'ohe!

47 Ebu zamahe'e eḡe sau'anono'o ḡabohe'ete'e
Badi'aḡa mazao matu'e rudau'ohe,

48 mazaḡa e'e tuḡure roḡaeḡa zu nihe zuhu'a
rehano, Badi'a'a e mene aḡutaro.

Izidiono'o onamo mada nidu'a, vase nidu'a'a
re'uma, raena'a, 'Ga'e Badi'a'a manohuga
ḡane'ohe!

49 mazaḡa inaraḡo gigi'a Badi'aḡani'a gau boro
eḡe veize haḡaeḡa. Ebuni ani'e zaḡoḡa!

50 Badi'a'e ane gubaze'ete'e azaḡa zu ze mariga
nidu'a vetuḡazi'ohe.

51 Ani'e evo'a inaraḡa hina gau gigi'aḡa haḡairo,
ebu zeḡe bare mae ḡihize'ete'e azaḡa
hegoze ḡururuziro.

52 Ani'e kini zeḡe ehoru haba'anono'o hegoze
vaḡiziro, ebu nize mae ovoe'ete'e azaḡa
mae ḡihiziro.

53 Ani'a vinize'ete'e azaḡa ḡau manoḡa zenadu
ze idararo. U ma'ora azaḡa'e 'evore isoḡa
tuḡuze onamiro.

54-55 Badi'a'a emeḡe vouḡa Aberahamo zu
ane mariga veize ḡoitoriro, raena'a,
'E zae izidi'ono'o mada tuḡutuḡu ve-
tuḡazi'e'uma.'

Ebu izidi ani'a ḡoitorirote'e ḡoe'a zamaradu eḡe
zu ane Isaraela tuḡure azaḡa danafiro.”

56 Ebu Maria ani Elisabeta teite bato uḡidu
radadu bare neḡa onamiro.

Ioane Babatiso'a Fureraro

⁵⁷ Elisabeta'a ene ma'ete'e madaḡa meirotene, ani ubuga fureniro.

⁵⁸ Ebu neḡa azaḡa zu nabugani'a Elisabeta'e Badi'a'a manohuga boro harote'e egadu ze ane teite matu'iro.

⁵⁹ Ebu mada 8 meirotene, ze tahi'a 'adi ahi'a ogaḡa rana iḡuri haḡae'ete'e haḡaiḡa‡ ḡianifine onairo. Zeḡe tahi'a 'adi niḡa'e moga Zakaria ni turahihi reiro.

⁶⁰ Rehano vi'ani'a ziro, raena'a, "Mene, ani niḡa'e Ioane rae turahi'uma."

⁶¹ Ebu ze'a naenaenina'a, "Ioanehe? Ḡa nabugo bo'aḡano ni 'adi'e o'o'a!"

⁶² Ebu ze 'evore hina moga ḡoreniro. "Ḡa'a zamare'etene, niḡa iniu rae re'uma?"

⁶³ Ebu Zakaria'a ire rafaḡa umidadu e'e rana mirihiro. 'Niḡa'e Ioane re'uma.' Ze'a e'e horonirotene, zeḡe nidu'a zaguzagaro.

⁶⁴ E'e madaḡano Zakaria hebe'a 'ai zogone nahanadu ḡoerirotene agoḡani'a buaro, ebu Badi'a niguniro!

⁶⁵ Ne azaḡa nidu'a nagini'a furerarote'e horonadu riharo. Ebu Iudea guni'a neḡa azaḡa nidu'a zuni e'e hari nidu'a igiro.

⁶⁶ E'e igirote'e azaḡa nidu'a'e 'ahige zamariro. 'Tahi'a 'adi'e zama moneo vase nagīḡa re'uma?' Mazaga Zuhi'a Boro 'evore gigi'aḡani'a hube-hune ane mazao radiunu.

Zakaria'a Badi'a Niguniro

‡ **1:59** A'e Isaraela azaḡa haḡai, Badi'a ḡoitorirote'e vaseḡa rae ihozifine.

67 E'e enoḡano Vine Zaḡoḡani'a Ioane moga Zakaria zamao iriva'iro, ebu ani'a Badi'a'ono'o ḡoere reiro, raena'a,

68 “Zuhi'a Boro Isaraela azaḡa Badi'a mazao matu'o hano'i! Mazaḡa ani'e Isaraela azaḡa vaḡe onadu danaziro, ebu agire azaḡa evora'ono'o mae vaḡiziro.

69-70 A'e ibite Badi'a'a ane peroveta zaḡoḡa azaḡa hebeono'o reirote'e ḡoe'ani'a hudaro. Badi'a'e emeḡe sau'aono'o ḡabofifine, ane tuḡure vazēḡa Davida mariga'ono'o Keriso tuḡuniro.

71 Keriso'e emeḡe agire azaḡa mazaono'o ḡabofi'uma, ebu emeḡe he'ehe'efe'ete'e azaḡa evora'ono'o mae vaḡifi'uma.

72 Badi'a'e vouḡafe vetuḡaziro, ebu zeḡe teite ḡoitorirote'e ḡoe'a zamariro,

73 a'e vouḡafe Aberahamo mazao ḡoitorirote'e ḡoe'a.

74 Badi'a'e emeḡe agire azaḡa evora'ono'o mae vaḡifi'uma, e'ano'o emeḡe mene ri-hau'ena'a, ane gau haḡai'uma.

75 Ebu emeḡe ḡabone zamaḡano, zamafe nidu'a Badi'a hanadu ane zamao haḡai duduḡa da'o haḡae'ena'a, gauḡa haḡai'uma.”

76 Ebu Zakaria'a ubuga nina'a,

“Ioane ubude, ḡa'e Hitagahune Badi'aḡa veize gau'ete'e peroveta vazēḡa rae huḡadi'uma, mazaḡa ḡa'e Zuhi'a Boro ibi ruhiboga veize ane zamao onami'uma.

- 77 Ebu vase haḡai sau'a'ono'o ḡabone zini'ete'e ibiḡa Isaraela azaḡa ihozi'uma.
- 78 Badi'a'a emeḡe vetuḡafi rufe'ete'e u'ano, emeḡe ḡabofoga veize Keriso tuḡuni'uma. Mada'a iḡunadu hitana'ono'o emeḡe rana agaḡani'a hiau'ete'e teige, Keriso'a onai'uma.
- 79 Ebu Keriso'a uzabo zu rune zamaḡano radiu'ete'e azaḡa zini'uma, ebu uniho manoḡa ibiḡano ibitofi'uma.”

80 E'e enoḡano Ioane 'ai bororaro, ebu vine moneo inariro. Ani haba boha'ano radiudo, onamo Isaraela azaḡa mazao feure haraminu.

2

Iesu'a Fureraro (*Mataio 1:18-25*)

1 E'e madaḡano Roma haba'a kiniḡa niḡa Augusto, ani'a ane gau haḡae'ete'e azaḡa veize ḡoere 'ahige tuḡuriro. “Za Roma haba'a nidu'a zamaḡano radiu'ete'e azaḡa nidu'a nize mo'i*!”

2 Kurenio'e Siria haba'a gavana vazega ra'ete'e zamaḡano ni ma'ete'e ibi'aḡa meiro.

3 E'ano'o vase nidu'a'e nize zouzifine, zeḡe zeḡe haba onamiro.

4 Iosefa'e Galilea haba'ano Nazareta neḡano radiunu. Ani'e Davida mariga zu Beterehema neḡa'e Davida haba, e'ano'o ani Iudea haba'ano Beterehema neḡa onamiro.

* 2:1 sensisi

⁵ Iosefa'e Maria ira'auniro, e'ano'o ani'e Maria teite nize zounoga veize onamiro. Maria'e ahi'eta.

⁶⁻⁷ Ze'a Beterehema neḡano feurirotene, i'udo neḡa zamaḡano'e bazuni haba'a o'o'a. E'ano'o ze'e boromakau neḡano radiro. E'ea radinute'e zamaḡano, ene fureni'uma madaḡa meiro. Ebu Maria'e ubuga ibi'a fureniro, zu dabua hina 'umadu, boromakau ḡubune'ete'e siuvaḡa zamaḡano ufi tiro.

Aneru'a Mamoe Taufe'ete'e Azaḡa mazao Fureraro

⁸ E'e ohe'ano, mamoe taufe'ete'e azaḡa'e Beterehema neḡa uhiḡano haba tauḡiḡano mamoe taufe radiudo.

⁹ Ebu Zuhi'a Boro tuḡure viga'a tabara zeḡe mazao fureraro. Ebu Zuhi'a Boro agaḡani'a agazirotene, ze'e rihau rudaro.

¹⁰ Rehano tuḡure viga'a ziro, raena'a, "Ago rihano'i, rehano abito'i! E hariḡa manoga zae ihozoga radu areha. Vaze nidu'ani'a e'e igine matu'i'uma.

¹¹ Izidi zae sau'a'ono'o ḡabozi'uma vaseḡa, Keriso Zuhi'a Boro'e Davida habao fureraneha.

¹² Za'e tahi'a kome'a dabua hina 'umadu boromakau ḡubune'ete'e siuvaḡa zamaḡano bazunoga horonine, za tahi'aḡa'e Keriso rae ederi'uma."

¹³ Aneru e'e'a 'ouge reirotene, tabara adure'ono'o tuḡure viga ḡuḡuvaḡani'a fureranadu ani teite Badi'a matu'o haro, raena'a,

14 “Hitanao'e Badi'a nigune'ohe! U rahao'e Badi'a'a matu'o zini'ete'e azağa bo'ağano uniho manofe'ohe!”

15 Aneru nidu'a'a ġoere hauġirotene muhizadu adure itiro. Ebu mamoe taufe'ete'e azağa'e zeġe'a bare neneġaniro, raena'a, “Aro, Zuhi'a Boro'a edemafe'ate'e ġauġani'a hudanate'e ġianoga veize Beterehema neġa onamihi!”

16 'Ougadu ze ġarihe Beterehema neġa onamiro. Ebu Maria zu Iosefa vaġadu tahi'a kome'a boromakau ġubune'ete'e siuvaġa zamaġano baze'enoga horoniro.

17 Ebu ze tahi'a kome'a moneo tuġure viga'a ġoerirote'e ġoe'a ihoziro.

18 Vaze nidu'a'e mamoe taufe'ete'e azaġani'a reirote'e ġoe'a iġirotene zaguzagau ġouriro.

19 Rehano Maria ani 'ouge furerarote'e haġaiġa nidu'a mae zamao ofadu zamare radiu tauġinu.

20 Mamoe taufe'ete'e azağa'e tuġure viga'a zirote'e ġoe'a nidu'a furerarote'e horoniro zu iġiro. E'ano'o ze Badi'a nigune'ena'a, bare mamoeze 'u'a onamiro.

21 Mada 8 meirote'e zamaġano, tahi'a 'adi'e ahi'a ogaġa rana iġuri haġairo, ebu vi'a mogani'a niġa Iesu rae turahiro. A'e vi'a ize ene mene tougano tuġure viga'a reirote'e niġa.

Iesu Ierusalem Haba'a Zamahu Itiro

22 Maria'a Iesu furenirote'e enoġano, mada 40 'ai vitaro. E'ano'o Mose goro ġoe'a idunaġano, Iosefa zu Maria'e ahirize dehene'ete'e madaġa

meirotene, tahi'a kome'a Zuhi'a Boro zamao ohonifine, Ieruselema haba'a zamahu itiro.

²³ Mazaḡa Zuhi'a Boro goro ḡoe'a'e raena'a, 'Ene ohozeḡa ibi'a'e nidu'a Badi'a veize radu zaḡozagōni'uma ebu Zuhi'a Boro ha'uma,'

²⁴ ebu Zuhi'a Boro goro ḡoe'a'e bare raena'a, 'Badi'a dibu'o hafine, vi'a zu moga'e Tubugo niniḡa 'aheu ga nini komeḡa 'aheu Badi'a ha'uma.' E'ano'o ze tahi'a kome'a zamahanadu Ieruselema haba'a itiro.

Simeona'a Iesu moneo Ḡoeriro

²⁵ E'e madaḡano Ieruselema haba'ano ohoze 'ahoga niḡa Simeona'a radiunu. Ani'e haḡaiḡa dudugā zu Badi'a ḡoere hegote'ete'e vazēḡa. Ani'e Isaraela azaḡa ḡabozi'uma vazēḡa Keriso guhine onainu, ebu Vine Zaḡoḡa'e ani mazao radiunu.

²⁶ Vine Zaḡoḡani'a Simeona ibite 'ahige ihoniro, raena'a, "Ḡa'e mene ruda'uma onamo Keriso horoni'uma."

²⁷ Ebu Simeona'e Vine Zaḡoḡani'a ibito hanadu kuru neḡa diuḡiro. E'e madaḡano Mose goro ḡoe'a idunaḡano haḡaoga veize Iesu'e vi'a moga'ni'a zamahu diuḡiro.

²⁸ Ebu Simeona'a Iesu mae ohanadu Badi'a matu'o haro, raena'a,

²⁹⁻³⁰ "Zuhi'a Boro, ḡa'a ibite ihiro, raena'a, 'Simeona, ḡa izema rudanoḡano vase sau'a'ono'o ḡabozite'e vazēḡa, Keriso horoni'uma.'

E izidi ubumahe hina ani horoneha! E'ano'o eḡe, ḡae tuḡure vazēḡa'e zama roḡeḡaheta rune moneo tuḡuhe onamo'i!

- 31 Zuhi'a Boro, gā'e vaze nidu'a zamao Keriso ruhibiro.
- 32 Agaḡa teiḡe, ani'e Iuda mene azaḡa Badi'a ihozi'uma. Zu ani u'ano, gae tahi'a Isaraela azaḡa nize rae ḡihizi'uma."

33 Iesu vi'a moga'e Simeona'a Iesu moneo reirote'e ḡoe'a igirotene zaguzagaro.

34 Ebu Simeona'a ze veize kuraro, zu vi'a Maria niro, raena'a, "Tahi'a 'adi'e Badi'a'a ohotiro. Isaraela azaḡa nu'e ani mene mae ḡihinine, ze'e ḡabone ibiḡanono'o bua'uma. U vaze nu'e ani mae ḡihinine, ze'e ḡabone ibiḡano eda'uma. Ebu vaze'a ani mazaono'o Badi'a'a gaue'ete'e horoni'uma, rehano vazevaze'a ani 'u'u'i'uma.

35 Ebu hena, vaze zamaronenze sau'a nidu'a furera'uma. Ebu zama moneo'e tahi'a 'ahi u'ano, benisi'a ḡoune'ete'e teige, zamaḡo'e aduda'uma."

Ana'a Iesu moneo Ḡoeriro

36 Peroveta roḡaeḡa 'ahoga niḡa Ana, ani zuni Ieruselema haba'ano radiunu. Ani'e Fanuela aboḡa ebu Asera mariga roḡaeḡa. Ani'e roḡae vouḡaḡa. Ani hahuradu muri 7 enoḡano i'ani'a rudaro.

37 Ebu ḡozoba radiu onamo izidi muriḡa 84 'ai meiro. Ani'e iḡaiḡa kuru neḡa onaminu ebu madai zu ohere zaḡozaḡe'ena'a, Badi'a mazao kuraunu.

38 Simeona'e Maria zu Iosefa teite ḡoerirote'e zamaḡano, Ana'a zeḡe vaḡe onadu Badi'a matu'o haro. Ebu tahi'a e'e moneo vaze ziro, raena'a, "Vaze nidu'a'e Ieruselema agire azaḡa 'evoreono'o mae buzite'e vazega faḡa

hune guhine onae'ohe. Tahia 'ahi'e zeḡe'a guhine'ete'e vazegā!"

³⁹ Iosefa zu Maria'e Badi'a goro goe'a idunaḡano Ierusalemaha'ano gau nidu'a haugirotene, ze Galilea haba'ano onamadu Nazareta neḡa bare feuriro.

⁴⁰ Tahia kome'a Iesu 'ai bororaro zu inariro. Ebu ani vaze huhuzaḡa reiro, zu Badi'a manoga'e ane mazao radiunu.

Iesu'a Kuru Neḡano Ḡoeriro

⁴¹ Muri nidu'a Iḡine Mode'ete'e Muiḡa madaḡano Iesu vi'a moga'e Ierusalemaha'ano itido.

⁴² Iesu ani muri 12 meirotene, iḡaiḡa haḡaidote'e teiḡe, e'e Muiḡa augifine zeḡe'a Ierusalemaha'ano itiro.

⁴³ Ebu Mui haugadu Iesu vi'a moga'e neze onamiro. Rehano ze Iesu'e Ierusalemaha'ano muhinirota'e aḡu'a.

⁴⁴ Iosefa zu Maria ze'e 'ahige zamariro, 'Iesu'e vaze ḡunuḡano oname'ohe.' Ze ibio oname'ena'a mada tiba vitinirotu'u, nabudize zu zeḡe teite onamirote'e azaḡa bo'aḡano Iesu vaḡiro.

⁴⁵ Ebu ani mene horonirotene, ze bare ani vaḡe'ena'a Ierusalemaha'ano itiro.

⁴⁶ Ebu mada uḡiduḡa zamaḡano, kuru neḡano Iesu horoniro. Ani'e Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa teite ehore radiunu, ebu zeḡe ḡoere iginu, zu ḡadimu nu haḡainu.

⁴⁷ Vaze nidu'a'e Iesu edeḡa zu ane'a nae-naezirote'e ḡoe'a igirotene zaguzagaro.

⁴⁸ Vi'a mogani'a horonandu ze zuni zaguzagaro. Vi'ani'a Iesu niro, raena'a, "Ubude!

Nougadu 'ougeha? Eme zamafe adudu'ena'a g̃ae vaḡeha!”

⁴⁹ Ebu Iesu'a naenaeniro, raena'a, “Za nougadu e vaḡeha? 'Ahi'e eḡe mama ne, e'ano'o e radeha. Za a'e mene ederahehe?”

⁵⁰ Rehano vi'a moga'e ani'a nagini reirota'a'e mene ederiro.

⁵¹ E'e enoḡano Iesu ani zeḡe teite Nazareta neḡa ovoiro, ebu zeḡe tuḡure igiro. Vi'a'e Iesu mazao furerarote'e g̃auḡa nidu'a ane zamao zamare radiunu.

⁵² Iesu ani zamaroneḡani'a faine bororaunu zu ahi'ani'a farau bororu itinu. Ebu Badi'a zu vaze'a ane mazao matu'inu.

3

Ioane'a Iesu Ibi Ruhiniro

(Mataio 3:1-12, Mareko 1:1-8, Ioane 1:19-28)

¹ Tiberio Kaisara ani Roma haba'a nidu'a kiniḡa radu muri 15 zamaḡano ibitohaunu. E'e madaḡano Ponitio Pilato'e Iudea haba'a gavanaga. Heroda'e Galilea haba'a kiniḡa, negoḡa Firifo'e Iturea zu Taronito haba'a kiniḡa ebu Rusaniana'e Abirene haba'a kiniḡa.

² U Anasi zu Kaiafa'e Badi'a dibu'o hau'ete'e azaḡa ḡihi'aḡa reiro. E'e zamaḡano Zakaria ubuga Ioane'e haba boha'ano radiunu ebu Badi'a ḡoere'a ane mazao buaro.

³ Ani'e Ioridana vuḡa uhiḡano haba'a haba'a nidu'a onamadu haramiro, raena'a, “Saua'ono'o ḡihuradu bapatiso mo'i! 'Ougine, Badia'a sau'aze rae modi'uma!”

4 Amahi Peroveta vazeḡa Isaia'a bukao* Ioane moneo 'ahige mirihiro.

“Vaze 'ahogani'a haba boha'ano huau'ohe, raena'a,

'Zuhi'a Boro'a onai'uma ibiḡa ruhibo'i! Ane ibi mae duduno'!

5 Ebu do'oḡa nidu'a tuni'uma, maḡa boro zu maḡa zuhu'a nidu'a mae rahani'uma, ibi be'oḡa be'oḡa duduni'uma, haba bekuḡa bekuḡa nidu'a sebani'uma†.

6 Ebu vaze nidu'a Badi'a'a vaze sau'aze'ono'o ḡaboze'ete'e horoni'uma.”

7 Ebu vaze ḡuḡuvaḡa bapatizo mouga radu Ioane vaḡe arirotene, Ioane'a ziro, raena'a, “Za'e, Zarama moheḡa ubuga ubuga! Vaze'a zae mazao 'ahige reiro, raena'a, 'Badi'a'ono'o maḡunu'a onaine ferau muhino'i! Rehano feranoga'e mene idara'uma!

8 U ibite haḡai sau'aono'o ḡihurirote'e haḡaiḡa fureno'i! Ebu ago 'ahige zamaro'i, 'Eme'e Aberahamo mariga, e'ano'o Badi'a'a mene maḡunofi'uma.' Mazaḡa, e zae zi'ohe, Badi'a'a hadi 'adi madu Aberahamo mariga nufine zuni idaḡa.

9 Ḡiro 'ai ire taigano teha. E'ano'o huga manoga mene ini'ete'e ireḡa'e udi higonadu ire rogao feuni'uma.”

* 3:4 Isaia 40:3-5 † 3:5 Hari idaidaḡa. Huga'e sau'a nidu'a mae mode'ete'e

¹⁰ Ioane'a 'ouge reirotene, vase gūgūvagañani'a gadiniro, raena'a, "Eme nouge hağaifone manoğa?"

¹¹ Ebu ani'a naenaenziro. "Iniu dabuağa 'aheu ro'idene tiba'e dabuağa o'o'a vazeğa hano'i, ebu iniu ogomuğeta ro'idene vininate'e vazeğa teite gahugotito'i!"

¹² Takesi ufe'ete'e azağa zuni bapatizo mouga radu ariro ebu Ioane gadiniro, raena'a, "Thore vazeğa, eme nouge hağaifone manoğa?"

¹³ Ani'a naenaenziro. "Takesi ufo'idene, gava-mani'a ra'ete'e idunağano da'o ufo'i, zu ago vitau ufo'i!"

¹⁴ Ebu uti azağani'a zu gadiniro, raena'a, "Eme nouge hağaifone manoğa?" Ani'a naenaenziro. "Vaze moni ago meize tauğo'i, ebu ġuriro moneo vase ago debaze tauğo'i! Zae moni gağano da'o matu'o'i!"

¹⁵ Mazağa vavezave'e Keriso'a are'ete'e guhin-inu, ze 'ane, 'Ioane'e Keriso!', rae zamariro.

¹⁶ Ebu Ioane'a zeğe nidu'a naenaenziro, raena'a, "E'e vu hina bapatizozeha. Rehano onai'uma vazeğa'e gigi'ağa ġihi'a. Ani'e ege vitihoga zu ege'a ani tamaka miniğa fuhi'e'ete'e tuğureğa vazeğa rae rouga zuni mene idağa. Ani'e Vine Zağoga zu ire roga hina abatisozi'uma.

¹⁷ Maho hirive'ete'e madağano, vase'a kari hina rouga tenadu maho hu'i'ohe, ebu iguğa manone'ohe zu meba hare dehene'ohe. Ebu huga'e suaba zamağano ti'ohe, rehano iguğa'e ire rogao hufi haone'ohe. E'e teige, ani'a vaze-vaze rovozi'uma.‡"

‡ 3:17 Giriki, vuidi hirive'ete'e hariğa idaidağa

18 Ebu Ioane'a ġoere ġehaġa nunu hina vavezaze iraduguze'ena'a, hari manoga hina haramoziniro.

19 Ioane'a Galilea haba'a kiniġa Heroda Antifasi zuni ta'iroharo. Mazaġa ani'e negoġa inuga niġa Herodia meinadu ane teite hahuriro, zu haġai sau'a sau'a ġehaġa haġaido.

20 Ebu Heroda'e sau'a e'e nidu'a ranao 'ahoga ragatiro. A'e Ioane ġu'ano zouniro.

Iesu Babatisoniro

(Mataio 3:13-17, Mareko 1:9-11)

21 Ioane'e izema ġutanogano, vaze nidu'a bapatizo meirotene, Iesu zuni bapatizo meiro. 'Ougadu Iesu ani kurau'ete'e zamaġano adure'a bohataro,

22 ebu Vine Zaġoġani'a Tubugo niniġa teige ane rana ehorio ovairo. Ebu ago 'ahogani'a adure'ono'o ġoeriro, raena'a, "Ġa'e eġe ubude. Eġe'a ġae zamare borofe'ohe ebu ġa mazao matu'e rudau'ohe."

Iesu Mariga Duġuru

(Mareko 1:1-17)

23 Iesu'e muriġa 30 reirotene, ani gauga ġadaheniro. Vaze'a ani'e Iosefa ubuga rae zamariro.

Iosefa'e Heli ubuga,

24 Heli'e Matati ubuga, Matati'e Levi ubuga, Levi'e Melki ubuga, Melki'e Ianai ubuga, Ianai'e Iosefa ubuga,

- 25 Iosefa'e Matatia ubuga, Matatia'e Amosi ubuga,
Amosi'e Nahumu ubuga, Nahum'e Esli
ubuga, Esli'e Nagai ubuga,
- 26 Nagai'e Ma'ati ubuga, Ma'ati'e Matatia ubuga,
Matatia'e Semein ubuga, Semein'e Ioseka
ubuga, Ioseka'e Ioda ubuga,
- 27 Ioda'e Ioanan ubuga, Ioanan'e Resa ubuga,
Resa'e Zerubabele ubuga, Serubabele'e
Sealtiele ubuga, Sealtiele'e Neri ubuga,
- 28 Neri'e Melki ubuga, Melki'e Adi ubuga, Adi'e
Kosam ubuga, Kosam'e Elmadam ubuga,
Elmadam'e Ere ubuga,
- 29 Ere'e Iosua ubuga, Iosua'e Eliesere ubuga,
Eliesere'e Iorim ubuga, Iorim'e Matat
ubuga, Matat'e Levi ubuga,
- 30 Levi'e Simeon ubuga, Simeon'e Iuda ubuga,
Iuda'e Iosefa ubuga, Iosefa'e Ionam ubuga,
Ionam'e Eliakim ubuga,
- 31 Eliakim'e Melea ubuga, Melea'e Mena ubuga,
Mena'e Matata ubuga, Matata'e Natana
ubuga, Natana'e Davida ubuga,
- 32 Davida'e Iese ubuga, Iese'e Obed ubuga,
Obede'e Boa ubuga, Boa'e Salmon ubuga,
Salmon'e Nason ubuga,
- 33 Nason'e Aminadaba ubuga, Aminadaba'e
Admina ubuga, Admina'e Areni ubuga,
Areni'e Hesron ubuga, Hezron'e Perez
ubuga, Perez'e Iuda ubuga,
- 34 Iuda'e Iakobo ubuga, Iakobo'e Isako ubuga,
Isako'e Aberahamo ubuga, Aberahamo'e
Tera ubuga, Tera'e Nahoro ubuga,

- 35 Nahoro'e Seruga ubuga, Seruga'e Reu ubuga,
Reu'e Pelegi ubuga, Pelegi'e Ebere ubuga,
Ebere'e Sela ubuga,
- 36 Sela'e Kenana ubuga, Kenana'e Afasada ubuga,
Afasada'e Sema ubuga, Sema'e Noa ubuga,
Noa'e Lameki ubuga,
- 37 Lameki'e Metusela ubuga, Metusela'e Enoka
ubuga, Enoka'e Iaredi ubuga, Iaredi'e
Mahalalela ubuga, Mahalalela'e Kenana
ubuga,
- 38 Kenana'e Enosi ubuga, Enosi'e Seti ubuga,
Seti'e Adamu ubuga, Adamu'e Badi'a
ubuga.

4

Satania'a Iesu Tuhune Nuriro (Mataio 4:1-11, Mareko 1:12-13)

¹ Iesu'e Ioridana vuḡa mode iḡunirotene, Vine Zaḡoḡani'a ane rana inare hune radadu haba boha'a tutune onamiro.

² E'ea, mada 40 zamaḡano Satani'a Iesu tuhune nuriro. E'e madaḡano ani ogomu 'ahoga mene aro, e'ano'o mada ḡonagano ani vinine runiro.

³ Ebu Satani'a Iesu niro, raena'a, "Ḡa'e Badi'a ubuga ro'idene, hadi 'adi neadu ḡihune beredio no'i!"

⁴ Iesu'a naenaenina'a, "Mene! Buka Zaḡoḡano raena'a, 'Vaze'e beredio da'o mene ḡabode radi'uma. Rehano vine ogomuḡano zuni radi'uma.'"

⁵ Ebu Satani'a Iesu tutunadu hitaga haba'a itadu zogone vaze'a ibitohau'ete'e haba'a boroboro nidu'a ihoniro.

⁶ Ebu ani'a nina'a, "Eġe'a ġa'e haba boroboro de'e ibito ha'uma gigi'aġa zu manohuga nidu'a ġani'uma. A'e eġe enoga ġauġa 'ahine, eġe'a urate'ete'e vase hau tauġoga zuni idaġa da'o.

⁷ E'ano'o ġa e mazao kuraune, de'e nidu'a ġae ġani'uma!"

⁸ Ebu Iesu'a naenaenina'a, "Mene! Buka Zaġoġano raena'a,

'Zuhi'a Boro ġae Badi'a mazao da'o kurano hano'i, zu ane gau da'o haġao'i!"

⁹ Ebu Satani'a zamahanadu Ierusalem a haba'a onamiro. Ebu kuru neġa hitaga huneo ohonadu niro, raena'a, "Ġa Badi'a ubuga ro'idene ada'ono'o rafato'i!

¹⁰ Mazaġa Buka Zaġoġano raena'a,

'Badi'a'a dugu'oga veize aneruġa tuġuzi'uma.

¹¹ Ze'a 'evoreze hina mae ġihi'i'uma 'ahine, ġae oda'e hadio mene tutuha'uma."

¹² Rehano Iesu'a naenaeniro. "Mene! Buka Zaġoġano raena'a, 'Zuhi'a Boro ġae Badi'a ago tuhuno'i!"

¹³ Ebu Satani'e Iesu tuhune hauġirotene, mada manoga 'ahoganobu'u bare tuhuni'uma radu mode iġuniro.

*Iesu'a Galilea Haba'ano Ihoziro
(Mataio 4:12-17, Mareko 1:14-15)*

¹⁴ Iesu'e Vine Zaġoġa gigi'aġani'a iri'avonadu bare Galilea haba'a onamiro. Ebu ane hari'e haba nidu'a zamaġano bororaro.

15 Ani'a nu'onu'o neḡano ihozido ebu zeḡe nidu'a'e ani niguniro.

*Nazareta Azaḡani'a Iesu Hezahoharo
(Mataio 13:53-58, Mareko 6:1-6)*

16 Ebu Iesu'e Nazareta neḡa onamiro. E'e Neḡa'e ane'a bororarote'e haba'a. Bana Madaḡano ane'a iḡaiḡa haḡainute teige, nu'onu'o neḡano diuḡi onamiro. Ebu Buka Zaḡoga me'odoga radu iḡune edaro.

17 Iḡune edarotene kuru neḡa ḡiane'ete'e vazegani'a Isaia peroveta'a mirihirote'e bukaḡa mae haro. Ebu ani'a vava'adu me'odi'uma haba'a horoniro. A'e 'ahige rae mirihiro.*

18 “Zuhi'a Boro Viga'e eḡe rana reiro. Zahara azaḡa mazao hari manoḡa haramoga veize ani'a eḡe ohotiro.

Ebu Sau'ani'a batuzirote'e azaḡa fuhi'e aheti'uma, ubuma kuru azaḡani'a ehama'uma zu aduḡani'a ḡahizirote'e azaḡa'e ahete modi'uma', rae furenoga veize, Badi'a'a eḡe tuḡuhiro.

19 Ebu zuni Zuhi'a Boro'a ane vase ḡaboze'ete'e madaḡa momeo furenoga radu tuḡuhiro.”

20 Iesu'a buka me'ode hauḡirotene buka 'uadu mae harote'e vazegā bare haro ebu ehoriro. Nu'onu'o neḡa zamaḡano vase nidu'a ani ḡiaḡianiro.

* 4:17 Isaia 61:1-2

21 Ebu Iesu'a ḡadaheni ziro, raena'a, "Za'a egate'e Buka Zaḡoḡano ḡoe'a e'e 'ai izidi 'ada hudaneha."

22 Zeḡe nidu'a ani mae ḡihine ḡoeriro zu ani hebeono'o buaudote'e ḡoe'a manōḡa egadu zaguzagaro. Rehano, ze raena'a, "Ani'e Iosefa ubuga! Eme'e ani ḡoere mene igi'uma."

23 Ebu Iesu'a ziro. "E edeḡa za'e eḡe mazao ḡoere 'ahi ra'ohe, raena'a, 'Gohe vazēḡa, ibite ḡae'a uḡiḡo faino'i, ebu vase 'ahoga uḡi faino'i!' Ebu raena'a, 'Iesu, ḡa Kaperanauma neḡano haḡai gigi'a haḡairote'e teige, ḡae haba 'adao zuni haḡao'i! 'Ougine, emeḡe'a ḡae ḡoere'e mae ḡihini'uma.'

24 E hube hune zi'ohe. Zae'a eḡe ḡoere mene mae ḡihine'ete'e teige, peroveta azaḡa zuni zeḡe habao vase'a mene mae ḡihize'ohe.

25 Rehano zamaro'i! Peroveta vazēḡa niḡa Elia madaḡano, muri uḡidu zu ḡaha'a zamaḡano irugu'a mene ru'aro, e'ano'o Isaraela haba'a nidu'a zamaḡano zahara boro'a buaro. E'e madaḡano ḡozoba ḡehaḡa'e Isaraela haba'ano radiunu.

26 Rehano Elia'e Badi'a'a Isaraela ḡozoba azaḡa mazao mene tuḡuniro. Ani'e Sidoni haba'a uhiḡano ne 'ahoga niḡa Zarepatio radiunute'e ḡozobaḡa 'ahoga mazao tuḡuniro. Zarepati neḡa'e mene Isaraela haba'a

27 Ebu peroveta vazēḡa niḡa Elisa madaḡano Isaraela haba'ano lefera azaḡa ḡehaḡani'a radiunu, rehano ze mene dehene faiziro. U Siria haba'a vazēḡa niḡa Na'amani da'o dehene fainiro. Siria haba'a zu mene Isaraela haba'a.

Eġe zuni adama haġai gigi'a mene haġai'uma, rehano ne 'ahoga vaġe onami'uma, mazaġa za'e mene mae ġihihe'ohe."

²⁸ Iesu'a 'ouge reirotene, nu'onu'o neġa zamaġano vaze nidu'a maġune rudaro.

²⁹ Zeġe nidu'a iġunadu, e'e haba'anono'o ani tuġune vaġiniro. Ebu dofarao duine feunoga radu, neze ogorarote'e haba'a hitaga tutune itiro.

³⁰ Rehano Iesu'a vaze ġunuġano onamadu ane edeġano dauġiro.

Iesu'a Vine Sau'a Hegone Buniro

(Mareko 1:21-28)

³¹ Ebu Iesu'a Galilea haba'ano Kaperanauma neġa ovoadu Bana Madaġano nu'onu'o neġano vaze ihoziro.

³² Vaze nidu'a ani'a ihozoga igirotene zaguza-garo, mazaġa ani ġoere'e gigi'a, Badi'a ġoere heuġa.

³³ Bana Madaġa 'ahogano vine sau'aġeta vazeġa 'ahoga'e nu'onu'o neġano radiro. Ani'a houna'iro, raena'a,

³⁴ "Iesu Nazareta vazeġa! Eme ago ġunuġunu'o'i! Ġa eme ruifoga radu arahehe? Ġa iniu'e e edeġa. Ġa'e Badi'a vaze zaġoġa!"

³⁵ Iesu'a vine sau'a ta'iroharo, raena'a, "Hezo'a! Vaze e'e mazaono'o buanoi!" Ebu vine sau'ani'a zeġe nidu'a bo'aġano vaze e'e mae rahao higonadu buau dauġiro. Rehano vaze a'e mene omatiro.

³⁶ Vaze nidu'a zaguzagaro ebu zeġe zeġe'a bare raena'a, "Ani ġoere'e nagiġa? Ani'a inaraġa zu gigi'aġa hina vine sau'a zeatene ze egohanadu buaneha!"

³⁷ Ebu Iesu hariḡa'e uhiḡa uhiḡa haba'a nidu'a bororaro.

Vaze Ġehaḡa Faiziro

(Mataio 8:14-17, Mareko 1:29-34)

³⁸ Iesu'e nu'onu'o neḡa modadu Simona ne on-amiro. De'ea Simona emoḡa roḡaeḡa'e ahi'ani'a gigine runiro, e'ano'o ani fainoga veize vaze'a Iesu uminiro.

³⁹ Ebu Iesu'e ani uhiḡano edanadu ahi'a gigi'a e'e ḡoere riga hina hegone buniro. 'Ougadu ugi e'e'a ani mazaono'o vaḡiniro. Ebu Simona emoḡani'a zogone iḡunadu zeḡe veize ogomu ḡorohe ziniro.

⁴⁰ Ebu mada'a ovoe'ete'e zamaḡano, vaze-vaze'a ugi iraḡa nunu Iesu vaḡe tutuze onamiro, ebu Iesu'a evo'a zeḡe tiba tiba rana teadu manore hauḡiro.

⁴¹ Vine sau'a sau'a'e Iesu'e Keriso rae ederirote'e u'ano, ze vazevaze mazaono'o buarotene, huario, raena'a, "Iesu, ḡa'e Badi'a ubuḡa!" Rehano Iesu'e, ze'a ani rae furenoga mene uratiro, e'ano'o ani'a tairo zenadu ḡoereze gararoziro.

Iesu'a Harame Ragaviro

(Mareko 1:35-39)

⁴² Oherebau uzeuze Iesu'e ane da'o radoga radu vaze o'o'a haba'a onamiro. U vaze ḡuḡuvaḡani'a Iesu vaḡe onaadu mene muhize iḡunoga veize uminiro.

⁴³ Rehano Iesu'a ziro, raena'a, "E'e haba 'ahoga 'ahogano zuni Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a hariḡa manoḡa harami'uma, mazaḡa de'e u'ano, eḡe tuḡuhiro."

44 Ebu ani Iudea haba'ano nu'onu'o neḡano harama ragaviro.

5

*Iesu'a Ane Tahi'atahi'a Zamaziro
(Mataio 4:18-22, Mareko 1:16-20)*

¹ Mada 'ahogano Iesu'a Galilea du'ura ḡenaḡano edau'ena'a, Badi'a ḡoere haraminu. Ebu vaze ḡuḡuvaḡa'e ani haramo abitoga veize bibitite onamiro.

² Iesu'a du'ura ḡenaḡano ḡasi 'aheu horoniro, u ḡasi azaḡa'e buanadu re'evaze vuzu'e radiunu.

³ Iesu'a Simona ḡasio tiradu niro, raena'a, "Tahiḡa duine bun'o'i!" Ebu Iesu'e ḡasi za- maḡano ehoradu vaze ḡuḡuvaḡa haramo ziniro.

⁴ Ani harama haḡirotene, Simona niro. "Hoe'a mone onamo'i, ebu re'eva feunadu ḡozone re'evano'i!"

⁵ Simona'a naenaeniro, raena'a, "Eme ohere faḡa gau boro haḡae'ena'a re'eva rehano, mene maneha. Rehano e ḡa ḡoere mae ḡihinadu re'eva feuni'uma."

⁶ Ebu ze'a re'eva feunirotene, re'eva za- maḡano'e ḡozone ḡehaḡani'a oḡanadu re'eva'e zigaro.

⁷ E'ano'o danazoga veize ḡasi 'ahoḡano nabudize huze zaveziro. Ebu ze aradu ḡasi 'aheu'e ḡozone hina iriva'onadu ariga zuburiro.

⁸⁻¹⁰ Simona zu ane teite radirote'e azaḡa nidu'a ḡozone ḡehaḡa e'e horonirotene, ze zaguzagau rudaro. Zebedi ubuga 'aheu nize Iakobo zu Ioane'e Petero teite gauinu, e'ano'o zeḡe zuni zaguzagaro. Ebu Simona, niḡa 'ahoga'e Petero,

ani'a haġai 'uguġa horonadu Iesu oda babaġano higau bauriro. Ebu raena'a, "Zuhi'a Boro! E'e sau'a vazegā, e'ano'o eġe mazaono'o vaġino'i!" Iesu'a naenaeniro. "Ago rihano'i! Izidiono'o onamo mada nidua ġa'e vase re'evazi'uma."

¹¹ Ebu ze hebeti onaadu ġauze nidu'a modadu ane hegote onamiro.

Lefera Vazegā Fainiro

(Mataio 8:1-4, Mareko 1:40-45)

¹² Iesu'e neġa 'ahogano radirote'e zamaġano, lefera vase 'ahogani'a ane vaġe onairo. Ani'a Iesu horonadu ane zamao rahao ġuġuriro, ebu uminiro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ġa urato'idene, faiho'i!"

¹³ Ebu Iesu'a 'evo'a einadu vase e'e oboniro, ebu raena'a, "E urate'ohe. Ġae manoro'i!" 'Ougadu lefara e'e'a zogone dauġiro.

¹⁴ Ebu Iesu'a ġoere riġa hina niro, raena'a, "Nagini'a ġae mazao fureranata'a'e vase 'ahoga ago no'i! Rehano Badi'a dibu'o hau'ete'e vazegā vaġe onamadu ahiriġo ihono'i*! Ebu leferaono'o manoreha rouga veize, Mose'a reirote'e dibu'oġa Badi'a hano'i! 'Ougine vase'a ġa 'ai manore huneha rae ederi'uma."

¹⁵ Rehano Iesu hari'e ġarihe bororu onamiro. Ebu vase ġuġuvaġani'a Iesu ġoere abitoga zu ugize'a manoroga radu ane vaġe onairo.

¹⁶ Rehano mada rae rae Iesu ane da'o vazegā o'o'a haba'a onamadu e'ea kuraudo.

Iesu'a Ahi'a Mene Hagane'ete'e Vazegā Fainiro

(Mataio 9:1-8, Mareko 2:1-12)

* **5:14** A'e, ani'a ahiri udahadu manoreha reifine

17 Mada 'ahogano Iesu'a haramete'e zamaḡano, Farisea azaḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a Iesu uhiḡano ehore radi-unu. Ze'e Galilea haba'a zu Iudea haba'ano neḡa 'ahoga 'ahoga'ono'o ebu Ierusalemaba'ano'o onairo. Ebu Zuhi'a Boro gigi'a inaraḡa'e Iesu'a vaze faizoga veize ane rana reiro.

18 E'e madaḡano vaze nu'e ahi'a mene hagane'ete'e vazeḡa farata hina herate onamadu Iesu zamao bazune tihi reiro.

19 Rehano ze'a vaze ḡuḡuvaḡa 'ahine, ibihetaono'o odohe diuoga mene idararo. E'ano'o ze binu hitaga itadu binu mae bohanairo. Ebu vaze ḡuḡuvaḡa bo'aḡano farata mini hina ovoe dabanadu Iesu zamao bazune tiro.

20 Ze'a Iesu mazao fie'ete'e Iesu'a horonirotene, ani raena'a, "Vazehe, ḡa sau'a 'ai rae modeha!"

21 Farisea azaḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa'e zeḡe'a bare zamariro, raena'a, "Ani'e nagi vazeḡa? Nougadu Badi'a sausaune ḡoere'ohe? Badi'a'a da'o vaze sau'a rae mode'ohe!"

22 Iesu ani zeḡe'a nouge rae zamarirota 'ai ederadu naenaero, raena'a, "Za nougadu eḡe ḡoere 'adi zamare'ohe?"

23 Ani mazao nougenouge nine, ḡoe'a'e ufiḡa? 'Ḡae sau'a 'ai rae modeha' rae ni'ete'e ga 'Iḡunadu onamo'i' rae ni'ete'e?

24 Rehano e ani manoni'uma ebu ani sau'a zu rae modi'uma, mazaḡa eḡe, Vaze Ubuḡa'e raha 'adao vaze sau'a rae mode'ete'e gigi'aḡa meirote'e zuni za ihozi'uma." Ebu Iesu'a ahi'a mene hagane'ete'e vazeḡa e'e nina'a, "Eḡe'a

gā'ohe. Iḡuno'i ebu farataḡo odohadu neḡo onamo'i!"

²⁵ Ebu vaze e'e'a zogone zeḡe zamabe'ano'o iḡune edanadu farataḡa meiro ebu Badi'a ni mae ḡihine'ena'a neḡa onamiro.

²⁶ Vaze nidu'a'e zaguzaganadu rihau radaro. Ebu Badi'a ḡihiniro, raena'a, "Eme izidi haḡai nu badeḡa horoneha!"

Levi Zamaharo

(Mataio 9:9-17, Mareko 2:13-22)

²⁷ E'e enogano Iesu'e haba e'e mode iḡunirotene takesi vazeḡa 'ahoga, niḡa'e Levi horoniro. Ani'e takesi haba'ano ehore radiunu. Ebu Iesu'a niro, raena'a, "Eḡe hegoto'i!"

²⁸ Ebu Levi ani ḡauḡa nidu'a modadu ani hegotiro.

²⁹ Levi'a ane neo Iesu veize ogomu boro haḡairo. E'ea takesi azaḡa ḡehaḡa zu vaze nunu zeḡe teite ogau tiburaunu.

³⁰ Rehano Farisea azaḡa zu zeḡe moneo Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a Iesu tahi'atahi'a mazao maḡune ḡoeriro, raena'a, "Za'e nougadu takesi azaḡa zu sau'a azaḡa teite ogau tiburu'ohe?"

³¹ Ebu Iesu'a naenaезiro, raena'a, "Ugi o'o'a azaḡa'e gohe vazeḡa mene vaḡe'ohe, rehano ugi azaḡani'a ani vaḡe'ohe.

³² E'e teige, e'e duduḡa rae zamare'ete'e azaḡa huzoga radu mene onairo. Rehano haḡai sau'a rae zamare'ete'e azaḡa huzadu zeḡe sau'anono'o ḡihuroga veize onairo."

*Ihore Iziga**(Mataio 9:14-17, Mareko 2:19-22)*

³³ Ebu hena vase nu'a Iesu niro, raena'a, "Ioane bapatiso tahi'atahi'a'e ogomu moneo mada ġehaġa zaġozaġe'ohe zu kurau'ohe. Farisea azaġa tahi'atahi'a zuni 'ouge haġae'ohe. Rehano nougadu ġa tahi'atahi'a'e iġaiġa ogau'ohe?"

³⁴ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Hahure'ete'e madaġano, ohoze hahu izigani'a huze'ete'e azaġa'e ane teite ogau tiburaune, ze mene zaġozaġi'uma.

³⁵ Rehano zeġe mazaono'o ohoze hahu iziga'e mae vaġini'uma madaġani'a onaine, ze'e vetuġa ranadu zeġe'a zaġozaġi'uma."

³⁶ Ebu Iesu'a bare hari 'ahoga idaniro, raena'a, "Vaze 'ahogani'a dabua iziga vari'e madu dabua amahiġa mene banini'uma. Baninine, dabua iziga'e mae zigi borofi'uma, ebu dabua iziga'e amahiġa teite horone tibunoga zuni mene manoġa re'uma.

³⁷ Ebu vase 'ahogani'a vaini vuġa baige † amahiġa zamaġano vaini vuġa iziga mene be'une ufi'uma. Be'une ufine, vaini vuġani'a baige e'e iri'avadu be'uti'uma. Ebu vaini vuġa'e sore rururanadu baige amahiġa sausauni'uma.

³⁸ E'ano'o vaini vuġa iziga'e, baige izigano beu'e ufi'uma.

³⁹ Rehano vaini vuġa amahiġa gagidote'e azaġa'e vaini vuġa iziga mene urate'ohe, mazaġa

† 5:37 Giriki, 'baige', Gouti ogaġa hina haġairote'e baige

ze'e raena'a, "Amahiḡa'e ufeta manogā‡!"

6

Bana Madaḡa Zuhi'aḡa

(Mataio 12:1-8, Mareko 2:23-28)

¹ Bana Madaḡa 'ahogano Iesu'a ane tahi'atahi'a teite vuidi mebaḡa zamaḡano onamiro. Ebu ane tahi'atahi'a'a vuidi maḡa riri'e madu 'evoreze hina hasiga mute vaḡinadu huga aro.

² Rehano Farisea azaḡa nu'a horozadu ziro, raena'a, "Za'e nougadu Bana Madaḡa gorogā varade'ena'a, vuidi hirive'ohe?"

³ Iesu'a naenaезiro, raena'a, "Za'e Buka Zaḡogā zamaḡano, Davida'a nagini haḡairota'a'e me'odiro ga? Davida ani ane ḡatinirote'e azaḡa teite ogomuze hauḡadu vinize ruziro.

⁴ E'ano'o ani'e Badi'a ne diuḡadu dibu'o azaḡani'a da'o au'ete'e dibu'o berediḡa aro. Ani'e goro ḡoe'a varadiro ebu ane ḡatinirote'e azaḡa zuni ziniro."

⁵ Ebu Iesu'a zina'a, "Eḡe, Vaze Ubuga'e, Bana Madaḡa Zuhi'aḡa."

'Evo'a Rudanoga Vazeḡa Fainiro

(Mataio 12:9-14, Mareko 3:1-6)

⁶ Ebu Bana Madaḡa 'ahogano, Iesu'a nu'onu'o neḡa diuḡadu vazevaze ihoziro. E'ea eda'e nae 'evo'a rudanoga vazeḡa zuni radiunu.

⁷ Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Farisea azaḡa'e Iesu'a Bana Madaḡano vase e'e faini'uma ga mene rae ehamu radiro. Mazaḡa

‡ 5:39 Hari idaidaḡa e'e zamaḡano, ḡau iziga'e Iesu ihore idaniro zu ḡau amahiḡa'e Iuda azaḡa goro ḡoe'a idaniro

ani'a vase e'e fainine, zeḡe kotao ohonoga uratiro.

⁸ Rehano Iesu ani'e ze'a nouge rae zamarin-uta'a'e ederiro. Ebu 'evo'a rudanoga vazeḡa niro, raena'a, "Iḡunadu vase ḡuḡuvaḡa zama 'ada eda aro'i!" Ebu ani eda onamiro.

⁹ Ebu Iesu'a zina'a, "E za ḡadize'ohe. Mose goro ḡoe'a'e Bana Madaḡa zamaḡano nagini haḡaine idaḡa ra'ohe? Manoḡa haḡai'uma ga sau'a haḡai'uma? Ḡabozi'uma ga zimi'uma?"

¹⁰ Iesu'a zeḡe nidu'a ḡiaze ḡemadu vase e'e niro, raena'a, "'Evo'o eino'i!" Ani'a einirotene, 'evo'ani'a manoriro.

¹¹ Rehano ze maḡune rudanadu zeḡe zeḡe'a Iesu mazao nagini haḡai'uma rae ḡoaniro.

Iesu'a Apostolo Azaḡa 12 Zamaziro

(Mataio 10:1-4, 4:23-25, Mareko 3:13-19)

¹² E'e madaḡano Iesu ani maḡa onamadu ohere faḡa Badi'a mazao kuraro.

¹³ Ebu oherebau moneo ani tahi'atahi'a huze tibuziro. Ebu tahi'a 12 da'o zamazadu Apostolo azaḡa rae huziro.

¹⁴ Nize'e 'ahi'e'e: Simona niḡa 'ahoḡa'e Petero, Petero negoḡa niḡa Aniderea, Iakobo, Ioane, Filipo, Batolomeo,

¹⁵ Mataio, Tomasi, Alefeo ubuḡa niḡa Iakobo, Roma gavamani utito zini'ete'e duḡuruḡa* vazeḡa niḡa Simona,

¹⁶ Iakobo ubuḡa niḡa Iuda ebu Iesu revoharote'e vazeḡa, Isakariota vazeḡa niḡa Iuda.

Iesu'a Haba Sebaḡano Haramiro

* **6:15** Giriki, duḡuruḡa niḡa'e Zealota

17 E'e enogano, Iesu ani tahi'atahi'a teite maḡanono'o ovaradu haba sebaḡano edaro. E'e haba'ano'e ane hegote'ete'e azaḡa ḡuḡuvaḡa ebu haba nunu azaḡa ḡehaḡani'a radiunu. Ze'e Iudea haba'a, Ierusalemā neḡa boro zu davara genāḡa neḡa boro Taea ebu Sidonaono'o Iesu hari abitoga zu ugize faizoḡa radu ariro.

18 Ebu Iesu'a vine sau'ani'a diuḡadu sausauzirote'e azaḡa zuni faiziro.

19 Zeḡe nidu'a ani ahiri obonihi reiro, mazaḡa ugi faine'ete'e inaraḡa'e ani mazaono'o buanadu zeḡe nidua manoriro.

*Badi'a Manohuga ebu Aduga
(Mataio 5:1-12)*

20 Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ḡiaze'ena'a ziro, raena'a,

“Za, zahara azaḡa'e Badi'a manohugazeta, mazaḡa Badi'a'a ibitozini'ohe.

21 Izidi za, vinize'ete'e azaḡa'e Badi'a manohugazeta, mazaḡa isize mini'uma.

Izidi za, niau'ete'e azaḡa'e Badi'a manohugazeta, mazaḡa vesu'u matu'e eḡofi'uma.

22 Eḡe, Vaze Ubuga, hegote'ete'e u'ano, vaze'a he'ehe'ezine, hezahine, ḡoere sau'a zine ebu za sau'a rae reine, za'e Badi'a'a manohuga hidi'uma.

23 Zae vouḡa'a peroveta azaḡa mazao zuni 'ouge haḡaido. 'Uguḡani'a za mazao furerano'idene matue'ena'a zavono'i! Mazaḡa peroveta azaḡa teige, Badi'a'a adureo zae naeḡa boro ra'ohe.

- 24 Rehano za, ma'ora azaḡa'e fase, Badi'a aduga hidi'uma. Mazaḡa za'e ibite ḡau manōḡa nidu'a mae hauḡiro 'ahine, vesu'u mene bare me'uma.
- 25 Izidi za, ogau isi mini'ete'e azaḡa'e fase, Badi'a aduga hidi'uma, mazaḡa vesu'u vinizi'uma.
- Izidi za, matu'e eḡofe'ete'e azaḡa'e fase, Badi'a aduga hidi'uma. mazaḡa vesu'u niau'ena'a vetuḡara'uma.
- 26 Vaze nidu'a'a za niguzine, fase, Badi'a aduga hidi'uma, mazaḡa vouḡaze'a zuni ḡuriro perovetaḡa azaḡa 'ouge niguzido.

Agire Azaḡa Zamaro'i

(Mataio 5:38-48, 7:1-5, 12, 7:17-20, 12:34-35)

27 Eḡe ḡoere egoni'ete'e azaḡa'e zi'ohe. Agireze azaḡa zamaro'i zu he'ehe'e'ete'e azaḡa mazao manōḡa haḡao'i!

28 Za rae sausauze'ete'e azaḡa'e Badi'a manohuga hidoga veize umino'i zu zae mazao haḡai sau'a haḡae'ete'e azaḡa veize kurano'i!

29 Vaze'a ḡanigo fa'ono'idene, naeḡa zu notonohano'i! Vaze'a dabuaḡo mei'adu hena bare 'ahoga zuni meihi ro'idene, a'a zu hano'i!

30 Iniu'a nagini umi'o'idene hau tauḡo'i, ebu iniu'a ḡauḡo mae buro'idene, ago bare mo'i!

31 Vaze'a zae mazao haḡai manōḡa haḡae'ete'e urato'idene, zae zuni zeḡe mazao haḡai manōḡa haḡao'i!

32 Za'a zae vetuḡazi'ete'e azaḡa da'o vetuḡazine, Badi'a'a mene niguzi'uma.

Sau'a azaḡa zuni zeḡe vetuḡazi'ete'e azaḡa vetuḡazi'ohe.

³³ Ebu za'e zae mazao manoḡa haḡae'ete'e azaḡa mazao da'o manoḡa haḡaine, Badi'a'a mene niguzi'uma. Sau'a azaḡa zuni 'ouge haḡae'ohe.

³⁴ Ebu za'e ḡauze bare zini'uma ra'ete'e azaḡa da'o zinihi reine, Badi'a'a mene niguzi'uma. Sau'a azaḡa zuni ḡauze bare meini'uma rae zamare'ena'a, sau'a azaḡa ḡauze zini'ohe.

³⁵ Rehano agireze azaḡa vetuḡazo'i, zu zeḡe mazao manoḡa haḡao'i! Ebu bare naenaeni'uma rae mene zamare'ena'a zeno'i! 'Ougine, Badi'a'a naeḡa boro zini'uma, ebu za'e Ḡihi'a Hune Badi'a ubuga re'uma. Mazaḡa Badi'a mene matu'o hau'ete'e azaḡa ebu sau'a haḡae'ete'e azaḡa zuni Badi'a'a vetuḡazi'ohe.

³⁶ Zae Mama Badi'a'a vaze vetuḡazi'ete'e teige, zae zuni vaze vetuḡazo'i!

Vaze Sau'a rae Ago Ro'i

³⁷ Vaze mazao sau'a azaḡa rae ago zo'i! 'Ougine Badi'a'a zae zuni sau'a azaḡa rae mene zi'uma. Vaze'a sau'a haḡao'idene, riḡa ago ḡorezo'i! 'Ougine Badi'a'a zuni zae sau'a riḡa mene ḡorezi'uma. Zeḡe sau'a rae modo'i! 'Ougine Badi'a'a zuni zae sau'a rae modi'uma.

³⁸ Ḡauze zeno'i! 'Ougine Badi'a'a manohuga zini'uma. Badi'a'a za'e iri'avone fosafosanoga, taugoga, zu'izu'inoga ebu fora'aḡa beu'e ruruno zini'uma. Za'a vaze mazao nagini haḡaine, Badi'a'a zae mazao 'ouge haḡai'uma.”

39 Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a, "Kuruḡa vazeḡani'a kuruḡa vazeḡa ibitohaune, anianine ho'ona 'uite ovo'i'uma.

40 Tah'i'a'e ani ihore vazeḡa mene vitini'uma. Rehano iniu faifaine ihonine, ani zuni ihore vazeḡa teigi'uma.

41 Ġa'e nabugo ubumao be'a dinunuḡa ḡiane'ohe. Rehano nougadu ḡae ubumao be'a gado ireḡa mene ḡiane'ohe?

42 Ġae'a ubumaḡo be'a gado ireḡa izema ḡianogano, negoḡo mazao 'ahige ra'ohe. 'Negohe, ubumaḡo be'a dinunu e'e mae vaḡinihi!' Ġa, zama guhi vazeḡa! Ibite geno ḡae mazao gado ireḡa e'e mae vaḡino'i! Ebu ḡa'a faine ehamanadu negoḡo mazao ubuma dinunuḡa mae vaḡini'uma.

Ire ebu Ani Maḡa

43 E'e teige, ire manoḡa'e maḡa sau'a mene ini'ohe, u ire sau'a'e maḡa manoḡa mene ini'ohe.

44 Ire'e maḡa horonadu nagi ireḡa edere'ohe. Figi maḡa'e ire renoga zamaḡano mene ini'ohe zu vaini maḡa'e ḡunu renoga zamaḡano mene ini'ohe.

45 E'e teige, vase manoḡa'e zamaḡano manoḡa zamaradu manoḡa furene'ohe, ebu sau'a vazeḡa'e sau'a zamaradu sau'a furene'ohe. Mazaḡa nagini zamaḡano iri'ave radiu'eta'a'e hebe'a'ono'o buau'ohe.

Egadu Haḡae'ete'e Azaḡa (Mataio 7:24-27)

⁴⁶ Za'e eḡe mazao, 'Zuhia Boro, Zuhia Boro,' rae huhe'ohē, rehano nougadu e'a ḡoere'ete'e haḡaiḡa'e mene haḡae'ohē?

⁴⁷ Eḡe vaḡe onaadu ḡoerehe egadu haḡae'ete'e vazēḡa'e iniu heuḡa rae eḡe'a ihozi'uma.

⁴⁸ Ani'e raha hu'i vohutuna ovoadu vatava riḡa rana neḡa ohone'ete'e vazēḡa heuḡa. Zobozobo'a feuradu ne e'e haganine, ne a'e edau gigara'uma, mazaḡa haba riḡano ogoraro.

⁴⁹ Rehano eḡe ḡoere egadu haḡaiḡa mene haḡae'ete'e vazēḡa'e, haba zoreḡano neḡa ogoru'ete'e heuḡa. Zobozobo'a feuradu ne e'e haganine, zogone higanadu fahau ḡuzuhi'uma.

7

Uti Azaḡa ḡihi'a'a Iesu mazao Firo (Mataio 8:5-13, Ioane 4:43-54)

¹ Iesu ani vazevaze veize e'e ḡoe'a nidu'a rae hauḡirote'e enogano, ani ane tahi'atahi'a teite Kaperanauma neḡa onamiro.

² E'ea Roma uti azaḡa ḡihi'a 'ahogani'a radiunu. Ane'a borofe vetuḡani'ete'e tuḡureḡa vazēḡa'e uḡine sausaunadu nariga rudaro.

³ Uti azaḡa ḡihi'a'e Iesu hariḡa igirotene, Iesu'a onaadu ane tuḡure vazēḡa faine ḡabonoga uratiro. E'ano'o ani Iuda vase boroboro'a Iesu uminoga veize tuḡuziro.

⁴⁻⁵ Ebu ze'e Iesu mazao feuri aradu, zamaze nidu'a hina uminoro, raena'a, "Uti azaḡa ḡihi'a ani manōḡa tauḡi! Mazaḡa ani eme vetuḡafe'ohē ebu eme veize nu'onu'o neḡa ogoraro. Ḡa ani dananine manōḡa!"

⁶ E'ano'o Iesu'e zeḡe teite uti azaḡa ḡihi'a ne onamiro.

Ze ani ne uhigano feurirotene, uti azaḡa ḡihi'a'a ane vase nu Iesu vage tuḡuziro. Ebu ze'a Iesu mazao aradu niro, raena'a, "Uti azaḡa ḡihi'a'e 'ahige raha. 'Zuhia Boro, ḡa e neo diuḡoga rae ago zamaro'i, mazaḡa e'e mene vase manōa.

⁷ E'ano'o ḡa vage mene ameha. Ḡoere da'o ro'i! 'Ougine eḡe tuḡure vaseḡani'a manori'uma.

⁸ Mazaḡa e'e vase 'ahoga 'u'uḡano gaue'ohe, zu uti azaḡa eḡe 'u'uḡano gaue'ohe. Eḡe'a vase 'ahi nina'a, 'Onamo'i!' reine, ani'e oname'ohe, ebu 'ahoga omo nina'a, 'Aro'i!' reine, ani'e are'ohe. Eḡe'a tuḡure vaseḡa 'ahoga nina'a, "Adi haḡao'i!' reine, ani'e haḡae'ohe."

⁹ Iesu'a e'e ḡoe'a igirotene, ani zaguzagaro. Ebu ani vaetadu ane hegotirote'e azaḡa ziro, raena, "Eḡe'a zi'ohe. Badi'a mazao 'ahige fie gigaru'ete'e vaseḡa'e Isaraela azaḡa zamaḡano ize mene horoneha!"

¹⁰ Ebu ze bare uti azaḡa ḡihi'a ne onamirotene tuḡure vaseḡa'e manoroga haniniro.

Iesu'a Ḡozoba Ubuḡa Rune'ono'o Ḡaboniro

¹¹ E'e enogano, Iesu'a ne 'ahoga niḡa Naina onamiro. Ane tahi'atahi'a zu vase ḡehaḡani'a ani ḡatiniro.

¹² Ebu ze onamadu ne ḡutu'aḡano feurirotene, ne azaḡa'e rune vaseḡa herate buni ariro. A'e ḡozoba 'ahoḡa ubuḡa. Ani tibuhuga e'e da'o fureniro. Ne azaḡa ḡehaḡa zuni ḡozoba e'e teite ariro.

13 Iesu'a gōzoba e'e horonirotene, ani vetuḡaniro, ebu nina'a, "Ago nianoi!"

14 Iesu'a 'ouge rae neadu mauḡa heratirote'e azaḡa vaḡe onamadu mauḡa obonirotene ze tue edaro. Ebu ani raena'a, "Ene iziga, eḡe'a ḡa'ohe. Iḡuno'i!"

15 'Ouge rae nirotene, rune vazēḡani'a iḡune ehoradu ḡoe'a ḡadaheniro! Ebu Iesu'a bare vi'a 'evoreo modiro.

16 Zeḡe nidu'a rihau rudaro zu Badia matuo haro, raena'a, "Peroveta boro'a eme bo'aḡano fureraneha! Badi'a'a ane vase, emeḡe danafeha!"

17 Ebu Iesu'a nagini haḡairote'e hariḡani'a Iuda haba'a ebu uhiḡa haba'a nidu'ano bororaro.

Iesu zu Ioane Babatiso (Mataio 11:2-19)

18 Ioane Babatiso'e ḡu'a neḡano radiute'e zamaḡano tahi'aḡani'a ane vaḡe onamadu Iesu'a haḡairote'e hariḡa nidu'a me'odo haro. Ebu Ioane'a ane tahi'a 'aheu huze onaadu ziro.

19 "Zuhi'a Boro Iesu vaḡe onamadu 'ahige ḡadino'i, 'Onai'uma ra'ete'e vazēḡa Keriso'e ḡahe ga eme vase 'ahoga guhini'uma?"

20 Ebu ze'e Iesu maza'o feurirotene, ani niro, raena'a, "Ioane Babatiso'a ḡadinoga veize eme tuḡufeha. Ani raena'a, 'Onai'uma ra'ete'e vazēḡa Keriso'e ḡahe ga eme vase 'ahoga guhini'uma?"

21 E'e madaḡano Iesu'a ugi nunu meirote'e vazēḡa ḡehaḡa faiziro, vine sau'a sau'a hegoze buziro ebu ubuma kuru azaḡa ḡehaḡa bare ehamanoga radu faiziro.

22 E'ano'o Iesu ani vase 'aheu e'e naenaenziro, raea'a, "Bare onamadu za'e nagini horonate'e zu egate'e moneo Ioane ihono'i! Ubuma kuru azaġa'e ehamu'ohe, oda sau'a azaġa'e edau'ohe, lefera azaġa'e manore deheru'ohe, teġaze uhuġa azaġa'e igi'ohe zu rune azaġa'e bare ġaboze'ohe. Ebu zahara azaġa hari manōġa haramo zini'ohe.

23 Eġe mazaο fi mene mode'ete'e vazēġa'e manohuga hidi'uma!"

24 Ioane'a tuġuzirote'e azaġani'a iġunirotene, Iesu'a Ioane moneo vase ġuġuvaġa ziro, raena'a, "Za vase nagiġa horonoga veize haba boha'a on-amiro? Zavara'a imi veġa hudi naeninaeni'ete'e horonoga radu onamirohe? Mene!

25 'Ougadu za vase nagiġa horonoga veize onamiro? Naeġa boro dabuaġa vidau'ete'e vazēġahe? Mene! Dabua manomano vidau'ete'e zu ġau manomanoġeta radiu'ete'e vazēġa'e kini neo radiu'ohe.

26 'Ougadu vase nagiġa horonoga veize on-amiro? Peroveta vazēġahe? O'e! Eġe'a zi'ohe. Peroveta azaġa nidu'a vitize'ete'e vazēġa'e Ioane.

27 Ioane moneo Buka Zaġoġano 'ahige miri-hiro, raena'a

'Ġiano'i! Badi'a'a ġae zamao vase 'ahoga ibite tuġuni'uma.

Ani'e ġae zamao ġae ibi ruhibi'uma.'

28 Ioane'a Keriso ibi ruhibirote'e u'ano, ani'e rahao 'ada radiu'ete'e vazēġa bo'aġano vase nidu'a vitine'ohe. Rehano, Badi'a'a

ibitozini'ete'e zamaḡano ḡonaga vazegā zu Ioane vitine'ohe.”

²⁹ Ebu Iesu ḡoere igirote'e azaḡa nidu'a zu takesi azaḡa raena'a, “Hube, Badi'a haḡae'ete'e ibi'a'e dudugā!”, mazaḡa ze'e Ioane'a bapati-zozadu ḡihuriro.

³⁰ U Farisea azaḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa'e Ioane bapatiso hezaho hanadu mene ḡihuriro. 'Ougadu zeḡe veize Badi'a'a urate'ete'e haḡaiḡa zu hezaho haro.

³¹ Iesu'a bare raena'a, “Izidi azaḡa'e nagingio idazi'uma? Ze iniu heuḡa?”

³² Ze'e tahi'a kome'a kome'ani'a ne hunio ehoradu arahe'ete'e heuḡa. Ze rovonadu none tahi'aḡani'a mone tahi'aḡa mazaḡo harae huhu'uhi'ena'a,

'Eme muio zavonoga radu sura'i hodeha, rehano za mene zavoneha.

Ebu eme rune haba'ano niau ḡoinaheha, rehano za mene nianeha.'

³³ Ioane bapatiso'a onaadu ogomu mene audio zu vaini vuḡa mene gagido. 'Ougadu za rae modiro, raena'a, 'Ioane'e vine sau'aḡeta.'

³⁴ U eḡe, Vaze Ubuga'e onaadu ogomu au'ohe ebu vaini vuḡa gage'ohe. Rehano za e rae mode'ohe, raena'a, 'Ani'e ogomu fu'a zu vaini vuḡa fu'a. Ebu ani takesi azaḡa zu haḡai sau'a azaḡa teite tiburu'ohe.'

³⁵ Rehano Badi'a hegote'ete'e azaḡa huhuzaḡa'e eḡe zu Ioane'e dudugā rae re'uma.”

Haḡai Sau'a Roḡaeḡani'a Iesu Rana Dehoro Be'uniro

³⁶ Mada 'ahogano Farisea vazega 'ahoga niḡa Simona'a Iesu ane teite oganoga veize huniro. Ebu Iesu ani Farisea vazega ne onamadu oga'uma haba'ano taviro.

³⁷ E'e haba'ano'e haḡai sau'a haḡainute'e roḡaeḡa 'ahogani'a radiunu. Ani'e Iesu'a Farisea vazega neo ogauete'e ederirotene, dehoro hohoga manoga naega boro bio kome'a manohuga iriva'onadu mae onamiro.

³⁸ Ebu roḡae'a ne diuḡadu Iesu ḡaruḡa onamadu niau'ena'a, odaḡa babaḡano ḡuḡuriro. Ebu niḡa vuḡani'a Iesu oda rana sore buanadu abune vanirotene, iguḡa hina odaḡa zauhe iminiro. Ebu gubane'ena'a, odaḡa fura'inadu dehoro beu'iro.

³⁹ Iesu oganoga radu hunirote'e Farisea vazega Simona'a roḡae e'e'a 'ouge haḡairote'e horonirotene, ani ane zamao zamariro, raena'a, "Vaze 'adi'e peroveta vazega reine, ani roḡae nagigani'a obone'eta'e ederi'uma. Ebu roḡae 'ahi'e sau'a rae ederi'uma!"

⁴⁰ Ebu Iesu'a niro, raena'a, "Simona, e hari 'ahoga ḡe'uma." Simona'a nina'a, "Ihore vazega, eho'i!"

⁴¹ Ebu Iesu'a hari me'odo haro, raena'a, "Vaze 'aheu'a vaze 'ahoḡa mazao moni gezo madu bare ha'uma reiro. 'Ahogani'a moni 500 meiro, a'e 500 mada gaḡa moniḡa. U 'ahoḡani'a'e moni 50 meiro, a'e 50 mada gaḡa moniḡa.

⁴² Ebu vaze 'aheu'e moni vazega mazao moni baronoga mene idararo, e'ano'o moni vazegani'a zina'a, 'Ahiga, ago barono'!"

Iesu'a hari e'e hauḡirotene, Simona ḡadiniro, raena'a, "'Ougine, anianine bo'aḡano'e iniu'a moni vazeḡa mazao ufeta zamare borofi'uma?"

⁴³ Simona'a naenaeniro. "E zamarone, vase moni 500 madu moni vazeḡani'a ḡararo harote'e vazeḡa." Ebu Iesu'a nina'a, "Ḡa naenae'e duduga."

⁴⁴ Ebu Iesu'a roḡae tehe ḡianadu Simona niro, raena'a, "Ḡa roḡae 'ada'a eḡe mazao haḡate'e horonahe? E ḡa ne diuḡatene, ḡa'e odahe vuzu'oga veize vu mene eneha. Rehano roḡae 'ahi'e eḡe oda ani ni vuḡa hina abunadu iguḡa hina zauhe imineha.

⁴⁵ Ḡa'e mene gubahe fura'iheha, rehano roḡae 'ahi'e eḡe'a diuḡi arate'e'ano'o odahe mene ri'iri'i fura'ineha.

⁴⁶ Ḡa'e vadiniheo dehero mene beu'eha, rehano ani'a e odao dehero hohoga manoḡa beu'eha.

⁴⁷ E'ano'o eḡe'a ḡa'ohe. Moni 500 madu moni vazeḡa'a ḡararo harote'e vazeḡa teige, roḡae 'ahi'e ane sau'a ḡehaḡa 'ai rae modeha, e'ano'o ani eḡe zamare borofadu 'ouge haḡaeha. Rehano moni 50 madu moni vazeḡa'a ḡararo harote'e vazeḡa teige, sau'a ufiḡa haḡae'ete'e vazeḡa'e ane sau'a tahife rae modi'uma ebu e tahife zamari'uma."

⁴⁸ Ebu Iesu'a roḡae nina'a, "Ḡa sau'a 'ai rae modeha."

⁴⁹ 'Ougirotenene, Iesu teite ogarote'e azaḡa'e zamariro, raena'a, "'Ahi'e iniu? Ani vase sau'a zuni rae modehehe?"

⁵⁰ Ebu Iesu'a roḡae niro. "Ḡa'e eḡe mae ḡihiheha, e'ano'o ḡae sau'anono'o ḡabodeha.

Zamaḡo roḡenadu onamo'i!"

8

Roḡae Roḡae'a Iesu Dananiro

¹ E'e enogano Iesu'e haba nunu zu ne 'ahoga 'ahoga onamadu Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a, hariḡa manoḡa haraminu ebu tahi'aḡa 12 zuni ane ḡatininu.

² Ebu vine sau'ani'a ragano reirote'e zu ugi nunu'a meirote'e roḡaeḡa roḡaeḡa'e ugize manoradu Iesu duḡuru danaziro. Ze bo'aḡano Magadala neḡa roḡae niḡa Maria ani'e vine sau'a 7 raganono'o hegone bunirote'e roḡaeḡa.

³ Ebu Kuza inuḡa niḡa Ioana. Kuza ani'e kiniḡa Heroda gau zu neḡa taufe'ete'e vazegā. Roḡae 'ahoga niḡa Susana zu roḡae 'ahoga 'ahogani'a zeḡe zeḡe ḡau hina Iesu ebu ane tahi'atahi'a danaziro.

Ezone Feune Ḡorarote'e Hari Idaidaḡa (Mataio 13:1-23, Mareko 4:1-20)

⁴ Mada 'ahogano vase ḡuḡuvaḡani'a Iesu haba nunuono'o Iesu vaḡe ariro. 'Ougadu Iesu'a hari 'ahoga idaniri, raena'a,

⁵ "Hihi vazegā 'ahogani'a mebaḡano ezone ḡora onamiro. Ani mebaḡano ezone feune ragavirotene, nu'e oda ibiḡano rururaro. E'e ezoneḡa'e vase'a rana edau oname onainu zu nini'a onadu au hauḡiro.

⁶ Ezone nu'e hadi haba'ano rururaro. E'e ezoneḡa'e ḡuhuriro, rehano roraro, mazaḡa raha'e mene abu'a.

⁷ Ezone nu'e ve renogano rururaro. Ebu ezone zu ve renoga tibano ġuhure bororaro. Rehano ve renogani'a ezone ġuhuġa simarinadu mene iniro.

⁸ U ezone nu'e raha manogano rururadu faine ġuhure bororaro, ebu vesu huga'e ġae 100 hudaro." Iesu ani ġoere hauġirotene, ani ġihau ġoeriro, raena'a, "Teġaġeta vazegā'e faifaine egadu huga edero'i!"

⁹ Ebu Iesu tahi'atahi'a'a hari e'e huga ani ġadiniro.

¹⁰ Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Za'e Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo 'u'uru ti'ete'e ihoze'ohe. Rehano vase nu'e hari huga nidu'a hari idaidaġa hina ihoze'ohe, e'ano'o ze'e huga mene ederi'uma. Peroveta azaġani'a amahi 'ahige reiro, raena'a,

'Ze'e Badi'a'a nagini haġae'eta'e horone'ohe rehano, huga'e mene horoni'uma.

Ze'e Badi'a'a nagini ra'eta'e igi'ohe rehano, e'e huga'e mene ederi'uma.'

¹¹ Eġe'a ezone feune ġorau'ete'e hariġa idaidaġa huga'e rae deheni'uma. Ezone'e Badi'a ġoere.

¹² Ezone ibio rurune'eta'a'e, vase'a Badi'a ġoere igi'ohe. Rehano ze'a Badi'a ġoere mene mae ġihinadu ġabone mene hidifine, Satani'a zeġe zamaono'o Badi'a ġoere mae vaġine'ohe.

¹³ Ezone hadi haba'ano rururu'eta'e, Badi'a ġoere igi'etene matu'uzeta mae ġihine'ohe. Rehano ze fie'e ire taiga o'o'a heuġa, e'ano'o

mada tahiġa da'o fie'ohe. Ebu Satani'a tuhuze nuri'etene uite'ohe.

¹⁴ Ezone ve renoga zamaġano rururu'eta'e, ze Badi'a ġoere igi'ohe. Rehano radiu'ete'e madaġano, zamarone aduga borofe'ohe, haba toheġa ufeta zamare'ohe zu haba ġauġa manomano hina ufeta matu'e'ohe. E'ano'o ze'e mene ini'ohe.

¹⁵ U ezone raha manoġano rururu'eta'e, mene ġurire'ena'a zama manoġano Badi'a ġoere igi'ohe. Ebu ze'e aduga hide'e rehano, Badi'a'a matu'e'ete'e haġaiġa haġae'ena'a, hudau'ohe.

Ihure Hari Idaidaġa
(Mareko 4:21-25)

¹⁶ Vaze 'ahogani'a ihure hufine siuva hina mene ogone ti'uma ga fata 'u'uġano mene ti'uma. Rehano ne diuġe'ete'e vaze'a agaġa horonoga veize, midau ti'ete'e haba'ano midau'ohe.

¹⁷ Ihure'a ġau nidu'a agane'ete'e teige, 'u'uru radiu'ete'e ġauġa nidu'a furera'uma. Ebu ogone ġahine'ete'e ġauġa zuni horoni'uma.

¹⁸ E'ano'o eġe'a zi'ete'e ġoe'a faine zamare ego'i! Faifaine zamare igi'ete'e azaġa'e, Badi'a'a edeġa boro zini'uma. U mene faine zamare igi'ete'e azaġa'e, Badi'a'a ze'e tahiġa edeġa rae zamare'ete'e zuni mae vaġini'uma.

Iesu Vi'a ebu Negoġa
(Mataio 12:46-50, Mareko 3:31-35)

¹⁹ E'e enogano Iesu vi'a ebu negoġa duġuru'a ani vaġe onamiro, rehano vaze ġuġuvaġa 'ahine ani uhiġa onamoga mene idararo.

²⁰ Ebu vase 'ahogani'a Iesu niro, raena'a, "Ġa vi'u zu negoġo duġuru'a ġia'ihī radu ne enona edau radiu'ohe."

²¹ Ebu Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Badi'a ġoere egadu haġaiġa haġae'ete'e azaġa'e eġe nanu zu eġe nego."

Zavara 'Uiro

(Mataio 8:23-27, Mareko 4:35-41)

²² Mada 'ahogano Iesu'a ane tahi'atahi'a teite ġasio tiradu ze ziro, raena'a, "Aro, du'ura mon-eafa fare onamihi." Ebu ze fare onamiro.

²³ Ze fare oname'ete'e zamaġano, Iesu ani baziro. Ebu zavara boro'a feuradu vu'a ġasi kafere diuġadu fo'ariro. Ze'e ariga runeo diuġiro!

²⁴ 'Ougirotene, Iesu tahi'atahi'a'a ani evaniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, Zuhi'a Boro, eme izidi hunuhune'ohe!"

Ebu Iesu'a evatadu zavara zu sa'u riġa ġoreziro, raena'a, "Sifu radadu roġerano'i!" Ani 'ouge reirotene, zavara zu sa'u'a hauġiro zu du'ura'a roġeraro.

²⁵ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Za eġe mazao mene fie'ohe!" Rehano, zeġe nidu'a rihau'ena'a zu zaguzagau'ena'a, ġadititiro. "Ahi'e iniu? Ani'a zavara zu sa'u riġa ġorezītene, ġoe'a egohu'ohe!"

Vine Sau'aġeta Vazeġa Fainiro

(Mataio 8:28-34, Mareko 5:1-20)

26 E'e enogano, Iesu zu ane tahi'atahi'a'a Galilea du'uraḡa moneafa ruhau faradu Gerasa* azaḡa habao hebetiro.

27 Iesu ani ḡasiono'o buarotene, e'e haba'ano vine sau'a sau'aḡeta vazeḡa 'ahogani'a Iesu hidiro. Ani'e mada faḡa firina zu neḡano mene radiunu, rehano 'idu haba'ano radiudo.

28-29 Vine sau'ani'a vaze 'adi'e mada ḡehaḡa ibitohaudote'e u'ano, haba e'e azaḡani'a auri miniḡa riḡa hina evo'a zu odaḡa batune teadu taufe radiudo. Rehano ani'a mini e'e ri'i ḡuzuhadu vine sau'ani'a tuḡune haba boha'a onamido.

Ani'a Iesu horonirotene, Iesu'a riḡa ḡoreniro, raena'a, "Vine sau'a toraga, ani mazaono'o buano'i!" Ani Iesu zamao hiḡau bauradu ḡaniḡanaro, raena'a, "Iesu, Ḡihi'ahune Badi'aḡa Ubuga! Ḡa'e eḡe mazao nagini urate'ohe? E umi'e'ohe, aduga aḡo eno'i!"

30 Ebu Iesu'a ḡadiniro, raena'a, "Ḡa niḡo iniu?" Ebu ani'a naenaeniro. "E ni'e Legioni!†", mazaḡa vine sau'a ḡehaḡa vaze e'e ranao radiunu.

31 Vine sau'a sau'ani'a Iesu uminiro, raena'a, "Eme ho'one ḡonaga o'o'ano‡ ago tuḡufo'i!"

32 E'e madaḡano aba ḡehaḡa'e haba maḡano ogaunu. E'ano'o vine sau'a sau'a'a bare Iesu uminiro. "Eme aba e'e mazao diuḡoga tuḡufo'i!" Iesu'a naenaezina'a, "Idaḡa, bu'anadu onamo'i!"

33 Ebu vine sau'a sau'a 'ai vaze e'e mazaono'o buanadu aba ḡehaḡa mazao diuḡe ḡouriro. Aba

* **8:26** Gerasa'e Iuda haba'a enogano † **8:30** E'e hugani'e uti azaḡa 6000 heuḡa ‡ **8:31** vine sau'ani'a ḡatau'ete'e haba'a

ḡehaḡa 'ai maḡa be'ano'o dure ovoadu du'urao hunuhune rudaro.

³⁴ Aba taufe'ete'e azaḡani'a nagini'a furerarote'e horonadu, ferau uhiḡa neḡa zu haba'a haba'a onamiro. Ebu e'e hariḡa vazevaze mazao me'odiro.

³⁵ Vaze ḡehaḡa'a nagini'a furerarote'e ḡianoga veize Iesu vaḡe onamiro. Ze onamirotene, vine sau'aḡeta vazega e'e dabua vidanadu zamarone manoḡano Iesu oda babaḡano ehorirote'e horoniro. E'ano'o ze'e rihau ḡouriro.

³⁶ Ebu furerarote'e haḡaiḡa nidu'a horonirote'e azaḡani'a haba 'ahoga 'ahoganono'o onairote'e azaḡa mazao Iesu'a vine sau'aḡeta vase e'e nougenouge ḡabonirote'e me'odoziniro.

³⁷ 'Ougadu Gerasa haba'a azaḡa nidu'a'e riho'a mae ḡouriro. Ebu ze'e Iesu'a e'e haba'anono'o vaḡinoga veize uminiro. E'ano'o Iesu'e ḡasio tiradu bare du'ura moneafa fare onamiro.

³⁸ Vine sau'aono'o manorirote'e vazega'e Iesu teite onamoga veize uminiro. Rehano Iesu'a ani tuḡune'ena'a, niro.

³⁹ "Mene. Ḡa bare neḡo onamadu Badi'a'a ḡae mazao haḡai manoḡa haḡate'e nabuḡo ihozo'i!" E'ano'o ani bare onamadu ne nidu'a ragave'ena'a, Iesu'a ani mazao nagini haḡairote'e haḡaiḡa me'odo ziniro.

*Iairo Aboḡa ebu Ugi Roḡaeḡa
(Mataio 9:18-26, Mareko 5:21-43)*

⁴⁰ Iesu'a faradu ruhau hebetirotene, vase ḡehaḡani'a hidadu mae ḡihiniro, mazaḡa ze'e mada faḡa guhiniro.

⁴¹ Ebu vase 'ahoga niġa Iairo'a onamadu Iesu oda babaġano ġuġuriro. Ani'e nu'onu'o neġa ġiane'ete'e vazegħa ġihi'aġa. Ani'a Iesu uminiro, raena'a, "E ne aradu aboehe faino'i!"

⁴² Ani aboġa'e tibuhuga e'e da'o zu muriġa'e 12. Ani'e uġine sausaunadu ariga rudaro.

Ebu Iesu'a Iairo teite ane ne onamirote'e zamaġano vase ġuġuvaġani'a naenaeno'o bibine runiro.

⁴³ Vaze ġehaġa bo'aġano, roġae 'ahoga'e roġae uġi'a madu muri 12 zamaġano adudu radiro. Rehano gohe vazegħa 'ahogani'a zu manonoga mene idararo.

⁴⁴ Ebu ani'e uġiġani'a manoroga veize Iesu ġaruna hegote aradu dabuaġa ariġa tu'iniro. 'Ougirotene, uġiġani'a ġarihe hune hauġiro!

⁴⁵ Ebu Iesu'a ġadimaro, raena'a, "Iniu'a e tu'iheha?" Vaze nidu'a'a naenaenina'a, "Eme mene tu'i'eha." Ebu Petero'a raena'a, "Zuhia Boro, vase ġuġuvaġani'a bibi'e'ete'e u'ano, vase ġehaġani'a ġa tu'i'eha."

⁴⁶ Rehano Iesu'a niro, raena'a, "E edereha, vase 'ahoġani'a tu'ihadu e mazaono'o gigi'a inarahe'a buaneha, ebu vase e'e faineha."

⁴⁷ Iesu'a 'ouge zirotene roġae e'e ani mazao nagini'a furerarote'e u'uranoga mene idaġa rae zamariro. Ebu ani rihau'ena'a rereru Iesu vaġe onadu ani oda babaġano tuġe ġuġuriro. Ebu ani nouġadu Iesu dabu'a tu'inate'e, zu ġarihe manorate'e hariġa vase nidu'a ziro.

⁴⁸ Ebu Iesu'a roġae e'e nina'a, "Aboe, ġa'e eġe mazao fiate'e u'ano, uġiġo'a manoreha. E'ano'o matu'uġota onamo'i!"

⁴⁹ Iesu ani roḡae e'e ḡorene'enoḡano vase 'ahogani'a Iairo neon'o onaadu Iairo niro, raena'a, "Ḡa aboḡo 'ai rudaneha. E'ano'o ihore vaseḡa'a ḡa ne onamoga veize ago umine bano'i!"

⁵⁰ Rehano Iesu'a hari e'e egadu, Iairo nina'a, "Zamaḡo ago adufo'i! Eḡe mazao fio'i! 'Ougine, ḡa aboḡo'e bare ḡabodi'uma."

⁵¹ Ebu ze oname Iairo neo feuriro. Iesu'a Petero, Iakobo, Ioane zu roḡae kome'a vi'a moga da'o tutuze neo diuḡiro, u vase 'ahoga 'ahoga'e mene zamaze zouziro.

⁵² Ze diuḡirotene, vase nidu'a'a ne zamaḡano harae niau radiunu. Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Ago niano'i! Ani'e mene rudaneha, rehano baze'ohe."

⁵³ Ze'a ani eḡofoharo, mazaḡa ze'e roḡae tahi'a'a rudanata'a'e edeḡa.

⁵⁴ Ebu Iesu'a roḡae kome'a abine ḡihinadu hune niro, raena'a, "Eḡe tahi'a, iḡuno'i!"

⁵⁵ E'e zamaḡano ani vigani'a bare onaadu ḡarihe hune ḡabode iḡuniro. Ebu Iesu'a e'ea radirote'e azaḡa ziro, raena'a, "Ogomu nu hano'i!"

⁵⁶ Ani vi'a moga'e zaguzagau rudaro. Rehano Iesu'a ḡoere riḡa zina'a, "Nagini'a fureranata'e vase ago zo'i!"

9

*Iesu'a Ane Tahi'a Tahi'a 12 Tuḡuzi-ro
(Mataio 10:5-15, Mareko 6:7-13)*

1 Iesu'a ane tahi'atahi'a 12 huze nu'oziro. Ebu vine sau'a nidu'a uhize buze'ete'e zu ugi azağa faize'ete'e gigi'ağa ziniro.

2 Ebu Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a moneo vaze ihozoga zu ugi azağa faizoga veize tuğuziro.

3 Izema ani'a ze tuğuzogano, raena'a, "Zae ragavo zamağano o'o'a huga ago mo'i! Tuğu, tunahu, ogomu, moni zu dabu'a 'ahoga zuni ago odoho'i!

4 No'e haba'ano ne 'ahoga diuğo'idene, e'ea da'o rado'i! Ebu zae'a haba e'e mode'ete'e madağa ro'idene, ne e'e mode iğuno'i!

5 Haba 'ahogano ne azağani'a zae mene mae zouzadu ne e'e modo'idene, odaze hu'uruğa zauhe mode manaho'i! A'e ze'a mene ġihurine, aduga hidi'uma rae ihozi'uma."

6 Ebu Iesu tahi'atahi'a 12 neğa neğano ragavadu hari manoga haramiro zuni ugi azağa manoziro.

*Heroda Iesu mazao Zamare 'Ada'adiro
(Mataio 14:1-12, Mareko 6:14-29)*

7 Heroda Antipasi, Galilea haba'a kiniğa'e Iesu hariğa igirotene, ani'e zamağa 'ada'adiro, mazağa vaze nu'a raena'a, "Iesu'e Ioane Babatiso. Ani'a ibite rudanadu bare ġabodeha."

8 U vaze nu'e raena'a, "Ani'e peroveta vazega, Elia. Ani'a bare fureraneha," ebu vaze nu'e raena'a, "Ani'e peroveta ibi'ağa vazega 'ahoga, ebu bare ġabodeha."

9 Rehano Herod'a 'ahiğe reiro, "Ahi'e mene Ioane, mazağa ani'e goruniro. Nougadu vaze'a 'Ani'e Ioane,' rae ġoane'ohe?" E'ano'o ani Iesu'e iniu vaze rae ġianihi reiro.

Iesu'a Vaze 5,000 Ĝubuziro
 (Mataio 14:13-21, Mareko 6:30-44, Ioane 6:1-14)

¹⁰ Apostolo azaĝani'a Iesu vaĝe bare onairo. Ebu zeĝe'a nagini haĝairote'e nidu'a Iesu me'odo haro. Ebu Iesu'a sifu zeĝe teite vaĝinadu Betesaida haba'a onamiro.

¹¹ Rehano vaze ĝuĝuvaĝa ze ani'e no'e oname'eta'e ederadu zeĝe nidu'a ani hegotiro. Ebu Iesu'a ze mae ĝihizadu Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a ziro zu ugi azaĝa faiziro.

¹² Ĝorava rarotene, Iesu tahi'atahi'a 12 ani vaĝe aradu niro, "Ahi'e haba boha'a. Ogomu vaĝoga ebu ohere bazoga veize, vaze nidu'a ne uhiĝa uhiĝano tuĝuzoi!"

¹³ Rehano Iesu'a reiro, raena'a, "Zae'a ogomu zeno'i!" Ebu ze ani naenaeniro. "Mene idaĝa! Eme mazao'e beredi fu'o ebu ĝozone 'aheu da'o. Vaze ĝehaĝa 'ahi ĝubuzoga veize, ogomu ĝehaĝa hoitine manoga!"

¹⁴ E'ea vaze nidu'a bo'aĝano ohoze da'o'e nidu'a 5,000 radiunu.

Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Ze 'ahige zo'i, '50 rovonervone ehoro'i"

¹⁵ 'Ougadu Iesu reirote'e idunaĝano vaze nidu'a ehoriro.

¹⁶ E'e ĝarugano Iesu'a beredi fu'o zu ĝozone 'aheu madu adure ĝiane'ena'a, Badi'a mazao manoga tauĝi reiro. Ebu beredi zu ĝozone tahi tahe vaheĝe ane tahi'atahi'a zinadu ze ĝahuĝe ĝemiro.

¹⁷ Zeĝe nidu'a au ubararo ebu Iesu tahi'atahi'a ogomu ĝaha'a ĝaha'a'e tunahu nidu'a 12

iriva'oniro.

*Petero'a Iesu'e Keriso rae Reiro
(Mataio 16:13-16, Mareko 8:27-30)*

¹⁸ Mada 'ahogano Iesu'e ane da'o kurau radiro, ebu ane tahi'atahi'a da'o ane teite radiro. Ebu Iesu'a ze ḡadiziro, "Vaze'a e'e iniu rae ra'ohe?"

¹⁹ Zeḡe'a naenaenina'a, "Nu'e 'Ioane Babatiso', nu'e 'Elia,' ra'ohe. Nu'e raena'a, 'Amahi rudarote'e peroveta vazeḡa 'ahogani'a ḡabode iḡuniro.'"

²⁰ Ebu Iesu'a ḡadiziro, raena'a, "U za'a ra'etene e'e iniu?" Petero'a nina'a, "Ḡa'e Badi'a'a tuḡu'irote'e vazeḡa, Keriso!"

²¹ Iesu'a ḡoere riḡa ziro, raena'a, "'Adi ḡoe'a vaze 'ahoga ago zo'i!"

²² Ebu ani raena'a, "Eḡe, Vaze Ubugani'a aduga ḡehaḡa hidi'uma. Vaze boroboro, Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a he'ehe'ehi'uma zu uḡuhi'uma. Rehano mada uḡidu zamaḡano bare ḡabode iḡuni'uma."

*Iesu Hegote'ete'e Ibiḡa
(Mataio 16:24-28, Mareko 8:34—9:1)*

²³ Ebu Iesu'a zeḡe nidu'a zina'a, "Iniu'a eḡe ḡaruna hegoti'uma ro'idene, ane ura haḡaiḡa nidu'a modadu, mada nidu'a ane satauro odohe'ena'a, eḡe hegoto'i!"

²⁴ Mazaḡa iniu vaze ane ḡabone obone giganine, ani ḡabone tuḡutuḡu mene hidi'uma. Rehano iniu vaze ane ḡabone eḡe 'uano ahetine, ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma.

²⁵ Vaze 'ahogani'a haba nidu'a madu ḡaboneḡa mae vaḡinine, nagini manoḡa hidi'uma?

²⁶ Vaze'a eḡe zu eḡe ḡoere o'onine, eḡe'a eḡe agaḡano, mamahe aḡaḡano ebu tuḡure viga zaḡoḡa aḡaḡano bare ovaine, eḡe, Vaze Ubuga zu ani o'oni'uma.

²⁷ E hube hune zi'ohe, faifaine ego'i! Izidi zae bo'aḡano vaze nunu'a, izema rudanogano, Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a horoni'uma.

Iesu Iraḡani'a Nufiro

(Mataio 17:1-8, Mareko 9:2-8)

²⁸ Mada fu'o uḡidu fare ḡarugano Iesu'a Petero, Iakobo ebu Ioane zamaze maḡa rana kuranogā radu itiro.

²⁹ Ani kurau'ete'e zamaḡano, iraḡani'a nufiro zu dabuaḡani'a uranadu vazavazahiro.

³⁰⁻³¹ E'e madaḡano vaze 'aheu, Mose zu Elia'a fureradu ze Iesu teite ḡoaniro.

³² Petero zu Iesu tahi'a 'aheu'e baze rudaro. Ze'a evatirotene Iesu agaḡa zu ani uhiḡano vaze 'aheu edanoga horoziro.

³³ Mose ebu Elia'a Iesu muhinoga madaḡa meirotene, Petero'a Iesu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, eme 'adama radiu'ete'e manoḡa tauḡi! Emeḡe uḡidu'a nugo taruha uḡidu ogoratihi, tiba'e ḡae veize, tiba'e Mose veize ebu tiba'e Elia veize." Petero ani'a nagini ra'eta'e aḡu'a.

³⁴ Ani 'ouge reirotene ḡoze'a ovadu ogoziro, e'ano'o ze rihau rudaro.

³⁵ Ebu ḡoze zamaḡanono'o Badi'a ago 'ahoga igiro, raena'a, "'Ahi'e eḡe Ubude, eḡe'a ohotirote'e vazegā. Ani ḡoere egohanoi!"

³⁶ Ago'a hauḡirotene Iesu ane da'o horoniro. Zeḡe uḡidu'a nagini horonirote'e vase 'ahogani'a mene rae fureniro.

*Tahi'a Kome'a Vine Sau'aḡeta Manoniro
(Mataio 17:14-18, Mareko 9:14-27)*

³⁷ Mada e'e ḡarugano Iesu zu ane tahi'atahi'a teite maḡanono'o ovairo, ebu vase ḡuḡuvaḡa hidiro.

³⁸ Vaze ḡuḡuva zamaḡanono'o vase 'ahogani'a Iesu huniro, raena'a, "Ihore vazeḡa, e ḡa umi'e'ohe. Eḡe ubude tibuhuga 'adi ḡabono'i!"

³⁹ Vine sau'ani'a ani agatohau'etene, tabara huau ḡaniḡana'ena'a, bero'ude ḡeme'ohe zu hena hebe'anono'o busure'ohe. Vine sau'a'a mada nidu'a ani zamao radiu'ena'a, ahi'a sausaune'ohe.

⁴⁰ Eḡe'a ḡae tahi'atahi'a mazao vine sau'a e'e hegone bunoga radu umizeha, rehano ze mene idaraneha."

⁴¹ Iesu'a vase ḡuḡuvaḡa e'e naenaезiro, raena'a, "Za'e Badi'a mazao mene fi'e'ete'e zu ve'ore'ete'e azaḡa! E mada faḡa zae teite zamahe gigane mene obone ti'uma!" Ebu tahi'a e'e moga nina'a, "Ubugo odohe 'adi aro'i!"

⁴² Mogani'a tahi'a e'e tutune ona'ete'e zamaḡano, vine sau'ani'a ahi'a rana radu higau bauriro zu bero'ude ḡemiro. Ebu Iesu'a vine sau'a roniro, raena'a, "Tahi'a ahi'a'ono'o buano'i!" 'Ougadu vine sau'a'e zogone buanadu tahi'a e'e manoriro. Iesu'a ani moga bare haro.

⁴³ Ebu vase nidu'a Badi'a gigi'aḡa boro horonadu zaguzagaro.

Runeḡa Hariḡa Bare Reiro

(Mataio 17:22-23, Mareko 9:30-32)

Vaze nidu'a Iesu'a haḡairote'e haḡaiḡa horonadu zaguzagarotene, Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a,

⁴⁴ “Ḡoere 'adi faifaine zamaro'i! Eḡe, Vaze Ubuḡa, agirehe 'evorao ri'ihuma.”

⁴⁵ Rehano ane tahi'atahi'a'e ani'a nagi ra'eta'a'e mene zamariro, mazaḡa ze'a mene ederoga veize huga e'e u'uruḡa. Ebu ze'e ani'a ra'eta'e moneo bare ḡadimanoga'e riharo.

Iniu'e Niḡa Ḡihi'aḡa Ra'ohe?

(Mataio 18:1-5, Mareko 9:33-37)

⁴⁶ Iesu tahi'atahi'a boaḡano iniu'e niḡa ḡihi'aḡa radu zeḡe'a bare tairotitiro.

⁴⁷ Iesu'a ze nagini zamare'ete'e horonadu tahi'a komeḡa zamahu ane babaḡano ohoniro.

⁴⁸ Ebu ziro, raena'a, “Iniu'a eḡe u'ano tahi'a komeḡa 'ahiguḡa mae ḡihinine, ani'e eḡe mae ḡihihe'ohe. Ebu iniu'a eḡe mae ḡihihine, ani'e eḡe da'o mene mae ḡihihe'ohe, rehano eḡe tuḡuhirote'e Badi'a zuni mae ḡihine'ohe. Zae boaḡano iniu'a ane bare niḡa mae ovoine, Badi'a ubumao ani'e niḡa ḡihi'aḡa rae ra'ohe.”

Eme Mone Vazeḡa'e Iniu?

(Mareko 9:38-40)

⁴⁹ Ioane'a Iesu niro, raena'a, “Zuhi'a Boro, vaze 'ahogani'a ḡae niḡano vine sau'a sau'a hegoze buzirote'e emeḡe'a horoniro, ebu emeḡe'a ani garariro, mazaḡa ani'e emeḡe teite mene tiburu'ohe.”

50 Rehano Iesu'a ziro. “Ani ago gararo'i! Za mene agire'ete'e vazeḡani'e, zae mone vazeḡa.”

Samaria Azaḡani'a Iesu Hezahoharo

51 Iesu'e adure iti'uma madaḡani'a hani-tirotene ani Ierusalemā haba'a onamoga radu inare zamariro.

52 Ebu ani vaze nu ibite tuḡuziro. Ze'e Iesu veize ruhibifine Samaria neḡa onamiro.

53 Rehano ne azaḡani'a Iesu mene mae ḡihiniro, mazaḡa ani'e Ierusalemā haba'a onaminu.

54 Iesu tahi'a 'aheu, Iakobo zu Ioane'a horonadu Iesu ḡadiniro. “Zuhi'a Boro, ḡa uratine, eme'a Badi'a uminadu adureono'o ire roga tuḡuni'uma ebu ze hufi haozi'uma!”

55 Rehano Iesu'a tehadu roziro. “Ago 'ouge ro'i!”

56 Ebu ze ne 'ahoga onamiro.

*Iesu Hegote'ete'e Vazeḡa
(Mataio 8:19-22)*

57 Ze ibio oname'enogano, vaze 'ahogani'a aradu Iesu niro, raena'a, “Ḡa'a no'e onamine, e ḡa hegoti'uma.”

58 Iesu'a naenaenina'a, “Butu ḡuniḡa'e bazuni haba'azeta, ebu hitana niniḡa'e nezeta. Rehano eḡe, Vaze Ubuḡa'e bazunihe haba'a'e o'o'a.”

59 Ebu Iesu'a vaze 'ahoga huniro, raena'a, “Eḡe hegoto'i!” Rehano vaze e'e'a raena'a, “Zuhia Boro, e geno mamahe guri onamihi ra'ohe.”

60 Iesu'a nina'a, “Vine ruga azaḡa'a rune azaḡa guri'uma. U ḡa'e aradu Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo haramē ragavo'i!”

⁶¹ Ebu vase 'ahogani'a raena'a, "Zuhi'a Boro, e ġa hegoti'uma. Rehano e ize ibite nabudihe uhizi onamihi."

⁶² Iesu'a naenaenenina'a, "Mene. Iniu'a tehe'ena'a mebaġa afidaune, mene faine afida'uma. E'e teiġe, iniu'a eġe hegotadu tehe gau nunu zamarine, ani'e Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a veize gauġa mene idaġa."

10

Iesu'a Ane Tahi'a 72 Tuġuziro

(Mataio 11:20-24)

¹ E'e ġarugano Iesu Zuhi'a Boro'a vase 72 zamaziro. Ebu ane'a onamihi reinute'e neġa nidu'a zu haba'a nidu'ano 'aheu 'aheu ibite tuġuziro.

² Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Hirivi'uma ġauġa'e ġehaġa bagaġa, rehano gauġa azaġa'e mene ġehaġa. E'e teiġe, Badi'a ederihi ra'ete'e azaġa'e ġehaġa bagaġa, rehano ani ġoere haramoġa veize gauġa azaġa'e o'o'a. E'ano'o gauġa azaġa nu tuġuzadu ani ġoere haramozoġa veize hirive'ete'e Zuhi'aġa, Badi'a umino'i!

³ Onamo'i! Butu ġuniġa bo'aġano mamoe tuġuze'ete'e teiġe, e za aġire azaġa bo'aġano tuġuze'ohe.

⁴ Moni, nihara ga tamaka 'ahoga ago mae odoho'i! Ebu ibio vase 'ahoga hido'idene mada hauġena'a ago ġoreno'i!

⁵ Vaze 'ahoga neo diuġo'idene ibite 'ahige ro'i, 'Badi'a'a zama roġeġa zini'uma!

⁶ Ne e'e zamaġano vase 'ahoga'e zama roġeġa vazeġa reine, za'a rate'e zama roġeġa'e ani rana

radi'uma. U mene reine, zama roḡeḡa e'e zae bare vaḡi'uma.

⁷ Diuḡe'ete'e neḡano da'o rado'i! Ebu zeḡe'a zini'ete'e ogomuḡa ano'i zu gago'i, mazaḡa gauḡa azaḡani'a naeḡa ma'ete'e teige, zae zuni ogomu zini'uma. Ne 'ahoga 'ahogano'e ago edau ragavo'i!

⁸ Neḡa 'ahoga onamadu mae ḡihizo'idene, nagi ogomuḡa zini'ete'e ano'i!

⁹ Ebu e'ea ugi azaḡa faizadu haramozeno'i, raena'a, 'Badi'a'a ibitozini'ete'e zae uhiḡano feureha.'

¹⁰ U neḡa 'ahoga onamadu mene mae ḡihizo'idene, ibi boro onamo'i!

¹¹ Ebu zo'i, raena'a, 'Badi'a'a zae sau'a ederifine, zae haba konoḡa odafeō kadaranate'e 'ada zauhe mode manahe'ohe. Rehano edero'i, Badi'a ibitozini'ete'e zae uhiḡano feureha!'"

¹² Ebu Iesu'a bare ziro, raena'a, "Ḡiano'i, e hube hune zi'ohe! Ibite Sodoma haba'a azaḡa'e sau'a boro u'ano, Badi'a'a ruiziro. Rehano Badi'a'a sau'a manoḡa rovoni'uma madaḡa meine, zae mene mae ḡihize'ete'e neḡa azaḡa'e ufeta aduga boro vitine hidi'uma.

¹³ Korasini azaḡa zu Betesaida azaḡa, za fase vetuḡaḡa, aduga boro hidi'uma! Zae mazao haḡai gigi'aḡa haḡainuta'a'e Turo zu Sidona azaḡa mazao haḡaifone, ze'e sau'aono'o garihe zamare ḡihurifo. Ze dabua ḡu'a vidau ehoradu vega vadinizeo ase ḡuzuhe'ena'a, zeḡe'a zamare ḡihurifo.

¹⁴ Kota madaḡano, za'e Turo zu Sidono azaḡa aduga vitine hidi'uma.

15 Zae Kaperanauma azaḡa, zae'a zamare'etene za Badi'a haba'ao gubazi'uma ra'ehe? Mene! Za'e rune haba'ano mae feuzi'uma.

16 Iniu'a zae ḡoere egozine, a'e eḡe egoni'ohe, zu iniu'a za hezahozine, a'e eḡe hezahoni'ohe. Ebu iniu'a eḡe hezahonine, eḡe tuḡuhirote'e Badi'a hezahohau'ohe."

17 Ebu Iesu tahi'a 72 onamadu ane'a zirote'e gauḡa haḡairo. Ze barirotene, matu'uzeta feuriro. Ebu Iesu me'odoharo, raena'a, "Zuhia Boro, eme ḡa niḡano vine sau hegozatene, ze eme ḡoere egadu feraneha!"

18 Iesu'a ziro, raena'a, "O'e, vazabu adure-ono'o agaru ovaoga teige, Satani'a ḡarihe fase vaḡinate'e horoneha.

19 Ḡiano'i! Mohe ga asiasi edeze ruzoga teige, emeḡe agire Satani gigi'a vitinifine, eḡe'a inara gigi'aḡa ziniro. Gau 'ahogani'a mene sausaui'uma.

20 Rehano vine sau'a sau'ani'a za ḡoere egate'e veize ago matuo'i! U matuo'i, mazaḡa Badi'a'a za ni'e ane habao mirihiro."

Iesu'a Matu'e Kuraro
(Mataio 11:25-27, 13:16-17)

21 E'e madaḡano Iesu'e Vine Zaḡoḡani'a ragano radu matu'e rudaro. Ebu Badi'a kurau niro, raena'a, "Mama, ḡa'e adure zu raha Zuhi'aḡa! E nigu'e'ohe, mazaḡa ḡae'a eda'eḡa zu edeḡa boro azaḡa mazao hube hune haḡaiḡa 'ahi u'u'rutiro. Rehano tahi'a teige, edeḡa o'o'a rae zamarete'e azaḡa mazao'e fureniro. Mama, a hube! 'Ouge haḡirota'e ḡae'a urate'ete'e ḡauḡa."

²² Ebu vase zina'a, "Eġe Mama'a ġau nidu'a eġe iniro. Vaze 'ahoga'e e'e aġu'a, rehano eġe Mama da'o edeġa. Ebu vase 'ahoga'e eġe Mama aġu'a, rehano eġe, Ane Ubuga da'o edeġa. Ebu e eġe Mama moneo ihozoga veize ohote'ete'e azaġa da'o eġe Mama edeġa."

²³ Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a tehe ġiazadu sifu ziro, raena'a, "Za, matu'o'i, mazaġa nagini'a fureru'ete'e haġaiġa horone'ohe.

²⁴ Eġe'a zi'ohe. Peroveta zu kini azaġani'a, zae'a horone'ete'e haġaiġa 'adi ġianihi reinu, rehano mene horoniro. Ebu zae'a iġi'ete'e hariġa 'adi iġihi reinu, rehano mene iġiro."

Samaria Vazeġa Manoġa Hari Idaidaġa

²⁵ Mada 'ahogano Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e vazeġa 'ahogani'a iġunadu Iesu tuhune nurihi rae zamare'ena'a, ġadiniro, raena'a, "Ihore vazeġa, e nougenougine, ġabone tuġutuġu hidi'uma?"

²⁶ Ebu Iesu'a naenaenina'a, "Goro ġoe'ano'e nouge rae mirihiro? Ġa'a nouge me'ode horone'ohe?"

²⁷ Ebu vase e'e'a naenaenina'a, "Goro ġoe'a 'ahige ra'ohe, 'Ġae Badia Zuhi'a Boro'e, zamaġo nidu'a hina, vineġo nidu'a hina, inaraġo nidu'a hina zu zamaronēo nidu'a hina zamaro'i! Ebu ġae'a ġae bare zamare'ete'e teige nabugo zu zamaro'i!"

²⁸ Ebu Iesu'a nina'a, "O'e, a hube. Ġa 'ouge haġaine, ġabone tuġutuġu hidi'uma."

²⁹ Ebu vase e'e'a, Iesu'a ani mazao 'Ġa'e duduġa, 'ra'ete'e uratiro, e'ano'o Iesu bare ġadiniro. "Iniu'e eġe nabudihe?"

30 Ebu Iesu'a hari 'ahoga idane naenaeniro.

“Mada 'ahogano Iuda vazeḡa 'ahoga'e Ieruselema habaono'o Ieriko neḡa boro ovoinu. Ebu ibi nemao ḡonore azaḡa hidiro. Ze dabuaḡa ni fuhi'adu ḡauḡa nidu'a meiro. Ebu boune'ena'a ariga mau runiro, zu e'ea bazune mode feraro.

31 E'e madaḡano, Badi'a dibu'o hau'ete'e vazeḡa 'ahogani'a e'e ibiḡano ovoiro. Ebu omatirote'e vazeḡa e'e horonirotene, ḡenaḡano teiḡe vitaro.

32 Vesu kuru neḡano gaue'ete'e Levi idu'u vazeḡa 'ahoga zuni e'e ibiḡano ovoadu vazeḡa e'e horoniro, rehano ani zu ḡenaḡano teiḡe vitaro.

33 E'e enoḡano Samaria vazeḡa 'ahogani'a e'e ibiḡano ovoiro ebu vaze e'e horonadu vetuḡani runiro.

34 Ebu ane vaḡe onamadu ḡabonihi radu de-horo zu vaini vuḡa hina idiriḡa rana beu'adu 'umiro. Ane doniki rana mae ohonadu i'udo neḡa tutune onamadu e'ea taufe radiro.

35 Ebu baze irarirotene, ani'a ne izema mode rafogano, moni nu* madu i'udo neḡa vazeḡa haro. Ebu nina'a, 'Ani taufe rado'i! Moni 'ahi'e mene idaḡa ro'idene, eḡe'a barine, ragate bare ḡani'uma.'”

36 Iesu hari e'e hauḡirotene, Mose goro ḡoe'a ihozi'ete'e vaze e'e ḡadiniro, raena'a, “Vaze uḡidu 'adi bo'aḡano, ḡae zamarone'e iniu'e ḡonore azaḡa hidirote'e vazeḡa nabuḡa?”

* 10:35 Giriki, 'Denari 'aheu', Mada 'aheu naeḡa

37 Ani'a Iesu naenaenina'a, “Ane vetuḡanirote'e ebu dananirote'e vazegā.” Iesu'a nina'a, “O'e, izidi onamo'i, ebu ḡae zu ani teige 'ouge haḡao'i!”

Iesu'a Mareta zu Maria Ne Diuḡiro

38 E'e ḡaruḡano Iesu'a ane tahi'atahi'a teite aune onamadu ne 'ahogano feuriro. Ebu roḡae niḡa Mareta'a neḡano mae zouziro.

39 Ebu negoḡa niḡa Maria, ani'e Zuhi'a Boro oda babaḡano ehoradu nagini reinute'e igi radi-unu.

40 U Mareta'e i'udo vazegā veize ruhibe'ena'a, zamaḡa ḡuḡine radiro. E'ano'o Iesu vaḡe onaadu nina'a, “Zuhi'a Boro, negohe'e re'ore'adu mene danahe'ohe. Eḡe da'o gaue'ohe! Ḡa e'e mene zamare'ehe? Ane danahoga veize no'i!”

41 Zuhi'a Boro'a naenaeniro, raena'a, “Mareta, eḡe vaze, ḡa'e gau ḡehaḡa u'ano zamaḡo'e adudu'ohe zu ḡunuḡunu'e'ohe.

42 Rehano gau boro'e tiba da'o, a'e eḡe ḡoere igi'ete'e! Maria'a e'e ederadu eḡe babaḡano ehore'ena'a abite'ohe, e'ano'o vaze 'ahogani'a ani mene gararoha'uma.

11

Iesu'a Tahi'aḡa Kuru Ihoziro
(Mataio 6:9-15, 7:7-11)

1 Mada 'ahogano Iesu'e haba 'ahogano kuru radiro. Kuru hauḡirotene, ane tahi'a tibani'a aradu niro, raena'a, “Zuhi'a Boro, Ioane Babatizo'a ane tahi'atahi'a kuru ibiḡa

ihozirote'e teige, emeḡe zuni nougenouge kurau'ete'e ihofoi'!"

² Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Kurano'idene 'ahige kurano'i!

'Mama!

Eme umi'e'ohe, vase'a ḡae guba'e'ena'a ḡa niḡo'e zaḡoḡa re'uma,

ebu ḡa'a vase nidu'a ibitozi'uma.

³ Mada tiba tiba eme'a au'ete'e ogomuḡa rife'eno'i!

⁴ ebu emeḡe'a eme sausaufe'ete'e azaḡa nidu'a zeḡe sau'a rae mode'ete'e teige, emeḡe sau'a zu rae modofoi'!

Ebu Emeḡe' a haḡai sau' a haḡaihi ra' eta' a' e ago tutufoi' i'"

⁵ Ebu Iesu'a zina'a, "Hari 'ahoga idani'uma. Zae bo'aḡano vase tiba'e vaseḡeta reifo. Ohere nema 'ahogano ani ane vase vaḡe onamadu uminifo, raena'a, 'Vazehe, fase, beredi uḡidu nu eno'i,

⁶ mazaḡa e vasehe 'ahogani'a izidu'u i'udoni feureha, rehano e neheo nagini ha'uma ogomuḡa o'o'a."

⁷ Iesu'e ane tahi'atahi'a ḡadiziro, raena'a, "Ane vase'a ne zamaḡanono'o 'ahige naenaeni'uma ga? 'Nagini huḡane irare'ohe! Ibiheta 'ai bireha, ebu e tahi'aheta baze'e 'ahine, iḡunadu ḡau ni 'ahoga mene ḡani'uma!' Mene, ani'e mene 'ouge re'uma!

⁸ E zi'ohe, ane vase u'ano da'o, iḡunadu berediḡa mene ha'uma, rehano ani'a bare bare

umine'ete'e u'ano, iḡunadu umide'ete'e ḡauḡa ha'uma.

⁹ E'ano'o e'e zi'ohe. Za nagini urato'idene, Badi'a mazao umido'i, 'ouGINE zini'uma. Za nagini vaḡo'idene, Badi'a mazao umido'i, 'ouGINE hidi'uma. Badi'a'a danazoga uratine, ibihetao toketokero'i, 'ouGINE ibiheta vavaozini'uma.

¹⁰ Umide'ete'e vazega'e ha'uma, vage'ete'e vazega'e hidi'uma ebu toketokere'ete'e vazega'e ibiheta vavaoha'uma.

¹¹ Zae bo'aḡano moze nagiḡa'e, ane ubugani'a ḡozone umidine, mohe ha'umahe?

¹² Ebu ubugani'a bare kokoro maḡa umidine, mogani'a asiasi ha'umahe? Mene 'ougi'uma!

¹³ Za'e haḡai sau'a azaḡa rehano, ḡau manomano ubudeze zenoga urate'ohe. E'e teige, zae Moze, adureo radiu'eta'a'e, ane mazao umide'ete'e azaḡa, Vine Zaḡoḡa hube hune zini'uma!"

Iesu zu Bezebulu

(Mataio 12:22-30, 12:43-45, Mareko 3:20-27)

¹⁴ Mada 'ahogano Iesu'a mene ḡoere'ete'e vase 'ahoga mazao vine sau'a hegone buniro. Ani bare ḡoerirotene, vase ḡuḡuvaḡa'e zaguzagaro.

¹⁵ Rehano vase nu'e horonadu raena'a, "Iesu'a vine sau'a sau'a zuhi'aḡa Satani, niḡa 'ahoga Bezebulu, ane inaraḡa hina vine sau'a hegoze buze'ohe."

¹⁶ U nu'e Iesu obone tihi radu tuhune nuri'ena'a reiro. 'Badi'a'ono'o haḡai nu badeḡa haḡao'!

¹⁷ Rehano Iesu'a ze nouge rae zamarirota'e ederadu ziro, raena'a, "Haba tiba zamaḡano

zeḡe'a rovodadu utitifone, e'e haba'e ane bare ruini'uma. Ebu ne tiba zamaḡano zeḡe'a rovodadu utitifone, ne e'e ane bare ruini'uma.

18 Za'e eḡe'a Belezebulo inaraḡa hina vine sau'a hegone bune'ohe rae ra'ohe. Rehano 'ouGINE, Satani'e zeḡe bare rovozadu utiti'uma ebu zeḡe haba'e mene edau giga'uma. E'ano'o e inara'e mene Belezebulo'ono'o, rehano Badi'aono'o!

19 Eḡe'a Belezebulo inaraḡa hina vine sau'a hegoze buzifone, zae tahi'atahi'a'e iniu inara hina vine sau'a hegoze buze'ohe? Zae tahi'atahi'a'e zae mazao ve'oḡa rae re'uma.

20 Rehano eḡe'a vine sau'a'e Badi'a inaraḡa hina hegoze buzine, za edero'i, Badi'a'a zae ibitozini'ohe.

21 E hari 'ahoḡa idaidani'uma. Inara vazega'e uti ḡauḡa ḡauḡa hina neḡa taufine, ani ḡauḡa nidu'a manoga radi'uma.

22 Rehano inaraḡa ufeta boro vazega 'ahogani'a aradu vase 'adi utite raharahanine, ane bire'ete'e uti ḡauḡa nidu'a meine hauḡi'uma. Ebu ane ne ḡauḡa zu nidu'a meinadu ḡahuge ḡuzuhi'uma. Hari 'ahi teige, e'e Satani inaraḡa vitinoga, e'ano'o hegoze buze'ohe.

23 Iniu e mene teite reine, ani eḡe agirehi'ete'e vazega. Ebu iniu Badi'a mazao vase nu'oze'ohe radu eḡe teite mene gaue tiburute'e reine, ani Badi'a mazao'ono'o vase rovoze'ete'e vazega."

24 Ebu Iesu'a zina'a, "Vine sau'a ani vase 'ahoga maza'ono'o buau'etene, ani haba boha'ano ragave'ohe ebu ahi'a ohonoga radu haba 'ahoga vaḡe'ohe. Rehano mene

horone'etene, ani 'ahige ra'ohē, raena'a, 'E eḡe'a vaḡinate'e vazēga vaḡe bare onamihi.'

²⁵ Ani baradu vase e'e horonetene, ani'e neḡa deheḡa hune zu idaidane touga heuḡa.

²⁶ Ebu vine sau'a e'e'a onamadu hena vine sau'a nidu'a fu'o 'aheu fare, a'e ufeta hune sau'a, zamaze'ohē, ebu vase e'e mazao diuḡe radiu'ohē. Ebu vase e'e ani ufeta hune sautu'ohē, ibite mene heuḡa."

²⁷ Iesu'a goere'ete'e zamaḡano roḡae 'ahoḡani'a vase ḡuḡuvaḡa bo'aḡanono'o ḡoere iḡuniro, raena'a, "Ḡae fure'irote'e zu ḡubue borofirote'e vi'uḡa'e Badi'a'a manohuga haro!"

²⁸ Rehano Iesu'a naenaenina'a, "Badi'a ḡoere egadu haḡaiḡa haḡae'ete'e azaḡa'e Badi'a manohuga hide'ohē."

Iona Haḡai nu Badeḡa

(Mataio 12:38-42, Mareko 8:12)

²⁹ Iesu vaḡe onairote'e azaḡa'e ufeta ḡehararotene, Iesu'a ziro, raena'a, "Izidi ega'e sau'a, 'Haḡai nu badeḡa ihofoi!' rae ra'ohē. Rehano e haḡai nu badeḡa'e mene furenzini'uma, u peroveta vazēga Iona mazao furerarote'e haḡai nu badeḡa re'uma.

³⁰ Iona mazao nagini'a furenirote'e haḡaiḡa'e Nineva azaḡa mazao haḡai nu badeḡa reiro. E'e teige, eḡe mazao nagini'a furera'uma haḡaiḡa'e izidi ega mazao haḡai nu badeḡa re'uma.

³¹ Ibite madaḡano Siba haba'a kini roḡaeḡani'a haba faḡanono'o kini Solomona ḡoere abitoga veize onamiro. Izidi Solomona vitinoga vazēga'e eḡe, rehano za eḡe ḡoere abitoga mene

urate'ohe. E'ano'o Badi'a kota madaġano Siba kini roġaeġani'a izidi ega zamao edanadu zi'uma, raena'a, 'Za'e ve'oga!'

³² Ibite madaġano Nineva azaġa'e Iona haramo abitadu sau'aono'o ġihure ġouriro. Izidi Iona vitinoga vazega'e eġe, rehano za'e eġe ġoere abitoga mene urate'ohe ebu mene ġihure'ohe. E'ano'o Badi'a kota madaġano Nineva azaġani'a izidi ega zamao edanadu zi'uma, raena'a, 'Za'e ve'oga!'"

Ahiri Agaġa

(Mataio 5:15, 6:22-23)

³³ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Vaze 'ahogani'a ihure hufine mene 'u'uru ti'uma ga tunahu hina mene ogone modi'uma. U vazega'e ne diuġine agaġa horoni'uma radu midau ti'ete'e haba'ano midau ti'uma.

³⁴ Ġa ubuma'e ahi'o ihureġa heuġa. Ġa ubumaġo manoga reine, ġa ahiri'e agaġani'a iriva'i'uma. Rehano sautaune, ġa ahiri'e uzabo'a iriva'i'uma.

³⁵ E'ano'o ġae zamao agaġa'e uzabo ga mene ġiano'i!

³⁶ Ġa ahiri'e agaġani'a iriva'adu uzaboġa 'ahoga o'o'a reine, a'e agaġa bagaġa ihureġa ġae rana agaru'ete'e heuġa."

Iesu'a Farisea zu Mose Goro Ġoe'a Ihoze'ete'e Azaġa Ro'aze Goeriro

(Mataio 23:1-36, Mareko 12:38-40, Luka 20:45-47)

³⁷ Iesu'a ġoere hauġirotene, Farisea vazega 'ahogani'a ane teite oganoga veize uminiro. Ebu

Iesu'a ani ne onamadu ogomu fataḡa zamaine ehoriro.

³⁸ Farisea vazegā'e Iesu'a izema oganogano 'evo'a mene vuzu'irote'e horonirotene ani zaguzagaro, mazaḡa zeḡe vouḡa haḡaio, 'Evo'a ibite vuzu'adu ogafo,' rae reiro.

³⁹ Ebu Zuhi'a Boro'a Farisea azaḡa ziro, raena'a, "Farisea azaḡa, za'e bioze zu siuvaze enoga da'o vuzu'e dehene'ete'e azaḡa heuḡa, mazaḡa 'evoreze vuzu'e'ohe rehano, zamaze'e ununu zu sau'a toraḡa hina iri'ave'ohe.

⁴⁰ Za'e mene huhuzaḡa! Badi'a'a enone da'o mene haḡairo, rehano zama zuni haḡairo. Evoreze da'o ago vuzu'o'i, rehano zamaze zuni dehenoi!

⁴¹ E'ano'o zae mereki zamaḡano ḡauze* zahara azaḡa zeno'i! 'Ougine za'e Badi'a ubumao'e deheḡa taugi re'uma.

⁴² Farisea azaḡa, zae fase vetuḡaḡa, aduga boro hidi'uma! Mazaḡa za'e tirara nebaḡano eḡa zu murari teige kome'a fase gaubanana tiba Badi'a hau'ohe. Rehano vase mazao haḡai duduḡa haḡae'ete'e zu Badi'a zamare'ete'e igi mode'ohe. Za ḡau boro 'adi'e haḡao'i, ebu kome'a kome'a zuni haḡao'i!

⁴³ Farisea azaḡa, zae fase vetuḡaḡa, aduga boro hidi'uma! Mazaḡa za'e nu'onu'o neḡano vase boroboro'a ehore'ete'e haba'ano ehorihira'ohe. Ebu vazevaze'a nu'onu'o haba'ano hidine, 'Zuhi'a' rae gubaze ḡorezihi ra'ohe.

⁴⁴ Zae, fase vetuḡaḡa, aduga boro hidi'uma! Mazaḡa za'e rune iduḡa u'uruḡa heuḡa.

* **11:41** Zae'a meirote'e ḡauze

Rune ahi'a'e idu zamaḡano ruhuḡa rehano, vase'a e'e rana oname onae'ohe. E'e teige, vase'a horoze'etene zamaze'e toraḡa rae mene edere'ohe.”

⁴⁵ Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e vazega 'ahogani'a Iesu niro, raena'a, “Ihore vazega! Ga 'ouge goere'ete'e eme zu rae sausaufe'ete'e heuḡa.”

⁴⁶ Iesu'a naenaenina'a, “Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa, zae zuni fase vetuḡaḡa, aduga boro hidi'uma! Mazaḡa za ihore'e riga hune, e'ano'o vase'a hegotoga reine mene idaḡa. Za'e vase da'o aduga boro zini'ohe, rehano zae 'evore hudu'a tiba hina zu mene hune danaze'ohe.

⁴⁷ Zae, fase vetuḡaḡa, aduga boro hidi'uma! Mazaḡa peroveta azaḡa'e vouḡaze'a zimiro, ebu zae'a ze rune iduḡa rohorohone'ohe.

⁴⁸ Vouḡaze'a peroveta azaḡa zemadu zae'a iduze rohorohone'eta'a'e, za'e vouḡaze'a haḡai duduga haḡairo rae ra'ohe.

⁴⁹ E'ano'o Badi'a huhuzaḡa, ani reiro, raena'a, 'Ege'a peroveta azaḡa zu apostolo azaḡa nu zeḡe mazao tuḡuzi'uma, ebu nu'e zimi'uma, u nu'e sausaui'uma,' reiro.

⁵⁰ Badi'a'a raha 'adi haḡairote'e madaḡanono'o peroveta azaḡa zimiro. E'ano'o e'e adugaḡa nidu'a'e, izidi egani'a odohi'uma.

⁵¹ A'e ibite Abela mau runirote'e e'eano'o onao ḡonaḡanobone Sakaria maro. Zakaria'e dibu'o fataḡa zu Badi'a ne zaḡoḡa hune bo'aḡano mau runiro. E hube hune zi'ohe, e'e aduga nidu'a'e izidi egani'a odohi'uma.

⁵² Za, Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa, fase

vetuḡaḡa, aduga boro hidi'uma! Mazaḡa vaze'a Badi'a edeḡa me'uma neḡa ibihetaḡa vava'e'ete'e kiḡa'e, zae'a u'uru ti onae'ohe. E'ano'o za'e mene diuḡi'uma, ebu Badi'a ederoga veize diuḡihi ra'ete'e azaḡa zuni zae'a 'ue'ohe.”

⁵³ Iesu'e ḡoere hauḡadu ne be'ano'o buarotene, Farisea zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a ane mazao maḡunu monede riḡa ḡadiḡadiniro.

⁵⁴ Mazaḡa ani'e nagini nu rae ve'onine adugano mae ohonihi rae inariro.

12

Ḡoe'a Riḡa zu Inaraḡa

(Mataio 10:26-33, 12:32, 10:19-20)

¹ E'e madaḡano, vaze ḡuḡuvaḡani'a nu'oraro 'ahine, odaze rana edaro. Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ibite ziro, raena'a, “Farisea azaḡa haḡaize ḡiano'i! Mazaḡa ze'e zama guhi azaḡa ebu Isiti heuḡa.

² Rehano izidi 'u'uruḡa ḡau'a nidu'a Badi'a'a furene hauḡi'uma.

³ E'ano'o ohere nagini sifu ra'ete'e ḡoe'a nidu'a hunio agao igi'uma. Ebu bazuni neḡa zamaḡano nagini gumude ra'ete'e ḡoe'a nidu'a vaze'a egoga veize ne binuḡa hitaganono'o harami'uma.

⁴ Nego nabudi, ego'i, e hube hune zi'ohe! Ahiri mau'ete'e azaḡa ago rihozo'i, mazaḡa ze ahiri da'o mau'ohe rehano, vine sausaunoga'e mene idara'uma.

⁵ U rihoni'uma vazeḡa'e Badi'a da'o! Mazaḡa ani'e vaze manadu ire rogao mae feuze'ete'e

gigi'ağa'e obone ti'ohe. Hube hune ani da'o rihoni'uma!

⁶ Vaze'e tiburi niniğa fu'o moni kome'a* hina hoite'ohe. Ze'e mene ġau boro, rehano Badi'a'a e'e tibuhuga ramo mene agutu mode'ohe.

⁷ Badi'a'a zae zamaradu vadini iguğa nidu'a nugu'e edeğa. E'ano ago rihano'i, mazağa za'e Badi'a ubumao tiburi niniğa vitinoga.

⁸ Ġiano'i! E hube hune zi'ohe. Iniu'a vase ubumao raena'a, 'E'e Iesu mone,' rae reine, eġe, Vaze Ubugani'a ani zu Badi'a tuġure viga ubumao raena'a, 'Vaze adi'e eġe none,' re'uma.

⁹ Ebu iniu'a vase ubumao e rae o'ohine, eġe zu Badi'a tuġure viga ubumao ani rae o'oni'uma.

¹⁰ Iniu'a eġe, Vaze Ubuga rae sausauhine, Badi'a'a ani sau'a rae modoha'uma. U iniu'a Vine Zaġoġa rae sausauine, ani sau'a'e mene rae modoha'uma.

¹¹ Za'e e hegote'ete'e u'ano, kota veize tutuze onamadu nu'onu'o neġa, zuhi'ağa zu ġihi'ağa azağa zamao ohozo'idene, nouge za biri'uma zu nouge rae ġoeri'uma moneo ago zamare ada'ado'i,

¹² mazağa za edanadu nouge rae ġoerite'e moneo Vine Zaġoġ'ani'a ihozi'uma."

Ma'ora Vazeġa mazao Ġoere rae Idaniro

¹³ Vaze 'ahogani'a vase ġuġuvaġa bo'aġanonono'o Iesu niro, raena'a, "Thore vaseġa, mamafe'a mode rudarote'e toheġa nu rovonadu naeġa eġe enoga veize negohe no'i!"

* 12:6 Girikio, 'Assaria aheu', moni kome'a

14 Iesu'a naenaenina'a, "Nego, vase 'ahogani'a toheze ḡahuge'ete'e haḡaiḡa veize e mene oho-
hiro."

15 Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Za ununu haḡaiḡa mene haḡaifine, zamaze gigano'i! Mazaḡa vase'a tohe ḡehagaono'o ḡabone mene hide'ohe."

16 Ebu ze hari 'ahige idaniro, raena'a, "Ma'ora vazeḡa 'ahoga'e mebaḡano ogomu manomano'a hudaro.

17 E'ano'o ani ane'a bare zamariro, raena'a, 'E ogomuhe godoḡoga neḡa'e o'o'a. E nagini haḡai'uma?'

18 Ebu ani raena'a, 'E 'adigine manoḡa! Ogomu ti'ete'e neḡa ibi'a'e fahadu boro iziga ogoratihi ebu ogomuhe zu tohehe nidu'a e'ea zouni'uma.'

19 Ebu ani ane bare raena'a, 'E muri faḡa radiu onamite veize ogomu boro hune ruhibe teha. E'ano'o e'e ogau'ena'a zu gage'ena'a matu'e onami'uma!'

20 Rehano Badi'a'a niro, raena'a, 'Ḡa'e mene huhuzaḡa! Eḡe'a izidi ohere ḡae ḡabone mae vaginine, ḡa'a ruhibate'e tohe'e iniu'a me'uma?'"

21 Iesu'a ḡoere ḡonagano reiro, raena'a, "De'eguḡa vazeḡa'e ane tohe da'o ruhibe'ohe, rehano Badi'a moneo ani'e mene ma'ora vazeḡa ra'ohe."

Ago Zamare Adudano'i

(Mataio 6:25-34)

22 Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "E'ano'o e zi'ohe. Zae ḡabone veize nagi ogomu a'uma ga ahirize veize nagi dabua vidi'uma rae ago zamare adudano'i!

23 Mazaġa ġabone zu ahiri' e ogomu zu dabua vitinoga.

24 Nugo gaoza zamaro'i! Ze ezzone mene ġorau'ohe zu mene hirive'ohe. Ogomuze nu'one'ete'e haba'a zu o'o'a, rehano Badi'a'a ġubuze'ohe. Za'e nini vitize hune'ohe!

25 Zae bo'aġano iniu'e zamare adudaune, ġabone'a tahiġa zuni fara'umahe? Mene!

26 Ġau kome'a e'e haġaoga zu mene idaġa reine, za nougadu ġau 'ahoga veize zamare adudu'ohe?

27 Butu kakaġa'e nougenouge ġuhure'ete'e ġiano'i! Ze mene gaue'ohe ga dabuaze mene turine'ohe. Rehano e zi'ohe, butu kakaġa 'ahoga'e ma'ora vazega kini Solomona'a haġairote'e dabuaġa manomano vitinoga.

28 Ebu butu veġa'e izidi ġaboga, hena ohoġore'e vase'a masinadu ireo hufi hauni'uma, rehano Badi'a'a faifaine manohuni'ohe. Za'e ve vitinoga, e'ano'o Badi'a'a hubehune dabua vidauzini'uma. Rehano za'e Badi'a mazao mene borofe fie'ohe!

29 Nagini a'uma zu gagi'uma rae ago zamare adudano'i!

30 Mazaġa Badi'a aġu'a azaġa'a 'ahiguġa nidu'a vaġe'ohe, rehano Moze'e za'a e'e ġauġa urate'eta'e edeġa.

31 'Ougine Badi'a'a ibitozini'ete'e vaġo'i, ebu e'e ġauga nidu'a zuni zini'uma!

32 E'ano'o za'e, mamoe kome'a kome'a heuġa, ago rihano'i, mazaġa ane'a ibitohau'ete'e haba'a zinifine, Moze ani matu'e rudau'ohe.

33 Ebu toheze seronadu moniġa'e zahara azaġa zeno'i! 'Ougine mene ziga'uma tunahuġano

toheze nu'one'ete'e teige, toheze adureo nu'oni'uma. E'ea tine, mene hauḡi'uma ebu de'ea'e ḡonore zu zuhi'a mene sausauni'uma.

³⁴ Mazaḡa za'a toheze nouma tine, zamaroneze zu de'ea ti'uma."

*Zuhi'a Boro'a Onaite'e veize Ruhibo'i
(Mataio 24:45-51)*

³⁵ Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e, tuḡure azaḡa teige, gau dabuaḡa haḡae ruhibe rado'i, ebu ihureze zu agane modo'i!

³⁶ Ebu zuhi'aze hahu muiḡanono'o ne u'a bare feuradu ibihetao toketokerine ibiheta ḡarihe vava'e'ete'e teige, Zuhi'a Boro'a onaite'e veize ruhibo'i!

³⁷ Zuhi'aze'a bare onaadu tuḡure azaḡa'e ani guhine radiu'ena'a ruhibe'ete'e horozine, ani matu'o zenadu manohuga zini'uma. E hube hune zi'ohe, zuhi'aze'a gau dabuaḡa vidanadu ogau'ete'e fataḡano ohozadu ogomu zini'uma.

³⁸ Ebu zuhi'aze'a ohere ga uzeuze feuradu tuḡure azaḡani'a ani guhine radiu'ete'e horozine, matu'o zenadu manohuga zini'uma.

³⁹ Za'e 'adi zamaro'i! Vaze 'ahogani'a ḡonore vazeḡa'e no'e madaḡano ani ne onai'uma rae ederine, ḡonore vazeḡa'e diuḡoga mene idarafine, ani'e neḡa faine taufi'uma.

⁴⁰ E'ano'o zae zuni ruhibe rado'i, mazaḡa eḡe, Vaze Ubuga'e za'a mene edere'ete'e madaḡano bare onai'uma."

⁴¹ Ebu Petero'a niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡae'a hari 'adi'e emeḡe veize da'o ga vaze nidu'a veize zuni idane'ohe?"

42 Zuhi'a Boro'a naenaenina'a, "E'e iniu huhuzağa zu zama tibano gau'ete'e azağa zi'ohe. Tuğure vazega 'ahoga'e huhuzağa zu zama tibano gauine, zuhi'a'e ani teite matu'i'uma. Ebu vase e'e tuğure azağa ğihi'ağa mae ohonadu 'ahige re'uma, raena'a, 'Tuğure azağa nidu'a taufo'i! Ogomuze zuni mada idunane zeno'i!' 'Ougadu ani'e onami'uma.

43 Tuğure vazega'e 'ouge gauine zu zuhi'ağani'a bare feuradu horonine, ani matuadu manohuga ha'uma.

44 E hube hune zi'ohe, ani'e zuhi'ağani'a ane tohe nidu'a taufe'ete'e vazegano ohoni'uma.

45 Rehano tuğure vazega'e ane'a bare raena'a, 'E zuhi'a'e vehu'u fağanobu'u onai'uma,' rae zamaradu tuğureğa azağa nidu'a bouzine zu ufeta ogau gage baboraane,

46 zuhi'ağa'e, ane'a mene edere'ete'e madağano bare onaadu aduga boro ha'uma ebu zama tibano mene gauirote'e azağani'a radiu'ete'e haba'ano ohoni'uma.

47 Tuğure vazega'e ane zuhi'a'a nagini urate'ete'e hağaiğa edeğa rehano, mene ruhibine zu hağaiğa mene hağaine, ani'e boune sausauni'uma.

48 U tuğure vazega'e ane zuhi'a ura mene ederadu ve'oğa hağaine, ani'e fa'one tauği'uma. Iniu'e Badi'a mazaono'o manohuga boro hidine, Badi'a'a ani gau boro hağaoga urati'uma.

*Mene Uniho Manoğa Rehano Rovoti'uma
(Mataio 10:34-36)*

⁴⁹ Iesu'a bare ziro, raena'a, "Eġe'a raha 'adi hufoga radu ire roga mae onairo. Ebu ire roga'e amahi raha 'adi iri radiune matu'i'uma.

⁵⁰ Rehano e aduga hidite'e bapatizoġa 'ahoga me'uma zu zamahe'e aduga onamo ġonaga me'uma.

⁵¹ Za'a zamare'etene, eġe'a raha 'adi uniho manoġa mae ovairo ga? Mene! Eġe'a rovoze ġuzuhoga veize ovairo.

⁵² Izidiono'o onamo zama moneo ne azaġa'e rovoti'uma, mazaġa nu'e eġe mazao fie'ohe, u nu'e mene fie'ohe. Ne e'e azaġa'e fu'o reine, zeġe bo'aġano rovotadu uġidu'a 'aheu teitea-giretiti'uma, ga 'aheu'a uġidu teite agiretiti'uma.

⁵³ A'e mogani'a ubuga teite agiretiti'uma ga ubugani'a moga teite agiretiti'uma. Ebu vi'ani'a aboġa teite agiretiti'uma ga aboġani'a vi'a teite agiretiti'uma. Ebu vi'ani'a ubuga inuga teite agiretiti'uma ga ubuga inugani'a i'a vi'a teite agiretiti'uma."

Madaġa'e Nougenouge Ederi'uma
(Mataio 5:25-26, 16:2-3)

⁵⁴ Iesu'a vaze ġuġuvaġa ziro, raena'a, "Ġoze'a ġutanoga horone'etene†, za'a raena'a, 'Irugu'a ru'a'uma.' A hube, irugu'a ru'a'uma.

⁵⁵ Ebu ohere ġoze'a bororanadu nahudu'etene‡, za'a raena'a, 'Mada'a hia'uma.' A hube, mada'a hia'uma.

⁵⁶ Zae, zama guhi azaġa! Adure zu raha irāġa horone'etene nagini'a furera'uma zae edeġa. U

† 12:54 Girikio, 'Mada zubure'ete'e moneo ġoze'a ite'etene'

‡ 12:55 Girikio, 'Za ġuzu'ono'o zavara horone'etene'

izidi madaḡano nagini'a fureru radiu'ete'e mene faine zamare horone'ohe.

⁵⁷ Zae'a zae bare nagini'e haḡai duduḡa rae mene edere'ohe.

⁵⁸ E hari 'ahoga idani'uma. Ġa'e vase 'ahoga moni madu mene bare haune, ani'a ḡae ko-tao oho'ihi radu ani teite onami'uma. E'e zamaḡano ḡanine ge ibio uniho manofoi! Mene 'ouGINE, ani'a ḡa kota ibitohau'ete'e vaseḡa 'evorao oho'i'uma, ebu ḡu'a neḡa taufe'ete'e vaseḡa evorao oho'adu ḡu'a neḡano oho'i'uma.

⁵⁹ E hube hune ḡa'ohe, ḡa mene bua'uma onamo ḡae'a ani moni nidu'a bare ha'uma."

13

Sau'a'ono'o Ġihuradu Badi'a Vaḡe Aro'i

¹ E'e madaḡano vase nu'e Iesu vaḡe aradu niro, raena'a, "Galilea azaḡa nu'e Badi'a dibuo hau radiu'ete'e zamaḡano Pilato, Roma gavana vaseḡa, ani'a uti azaḡa nu tuḡuzadu ze zemeha."

² Iesu'a naenaeziro, raena'a, "Za'a zamare'etene, ze sau'a'e Galilea azaḡa nu omo sau'a ro'anoga 'ahine, 'ouge rudaneha rae ra'ohe?"

³ Mene! Eḡe'a zi'ohe, za'e zae sau'anono'o mene ḡihurine, zae zuni zeḡe teige 'ouge ruda'uma.

⁴ Ebu za edeḡa, Siloami haba'ano ne hitagani'a fahanadu vase 18 rudaro. Za'a zamare'tene, ze sau'a'e Ierusalem azaḡa nidu'a sau'a ro'anoga rae ra'ohe?"

⁵ Mene! Eḡe'a zi'ohe, za'e zae sau'anono'o mene ḡihurine, zae zuni 'ouge ruda'uma."

Figi Ireġa Huga O'o'a Hariġa Idaniro

⁶ Ebu Iesu'a hari 'ahoga idaniro. “Vaze 'ahogani'a vaini nebaġano figi ireġa ġoraro. E'e enogano, ani'a huga nu re'oga veize onairo, rehano huga'e o'o'a.

⁷ E'ano'o neba ġiane'ete'e vazegā niro, raena'a, 'E muri uġidu zamaġano huga re'oga veize ona rehano, huga ni 'ahoga mene horoneha. E'ano'o udi higono'i, mazaġa haba iriva'one tauge'ohe!

⁸ Ebu neba ġiane'ete'e vazegani'a naenaena'a, “Eġe zuhi'a, ge muri tiba modo'i! Eġe'a mazaġano busi mumuġa teadu ġiani'uma.

⁹ 'Ougadu muri tiba zamaġano hudaune manogā, u mene hudano'idene, udi higono'i!”

Iesu'a Bana Madaġano Oda Sau'a Roġaeġa Fainiro

¹⁰ Bana Madaġa 'ahogano Iesu'e nu'onu'o neġano Badi'a ġoere ihoze radiunu.

¹¹ E'ea roġae 'ahogani'a radiunu. Vine sau'a'a ani ragano radu ġaruga mae beonadu muri 18 mene edau faraunu.

¹² Iesu'a ani horonirotene, hunadu Iesu vaġe onairo. Ebu Iesu niro, raena'a, “Roġae, ġa ugi 'ai manoreha.”

¹³ Iesu'a 'evo'a ane rana trio, ebu ani'a zogone edau fararo zu Badi'a matu'oharo.

¹⁴ Rehano nu'onu'o neġa ġiane'ete'e ġihi'a'e maġuniro, mazaġa Iesu'a Bana Madaġano ugi roġaeġa fainiro. Ani'e vaze ziro, raena'a, “Eme mada 6 zamaġano gaui'uma. E'ano'o ugi azaġa'e e'e madaġano aradu faizi'uma, mene Bana Madaġano!”

15 Ebu Zuhi'a Boro'a naenaenziro, raena'a, "Zama guhi azaḡa! Za'e Bana Madaḡa madaḡano boromakau zu donikize vu gagoga veize maḡuono'o fui'e buze'ohe.

16 E'e teige, Satani'a roḡae 'adi, Aberahamo mariga, muri 18 ogoru tiro, ebu eḡe'a Bana Madaḡano 'ouge fui'e modiro. E'e haḡai duduḡa haḡaeha!"

17 Ani 'ouge reirotene, maḡunoharote'e azaḡa nidu'a'e mazagaroziro, u vase ḡuḡuvaḡa nidu'a'e, ane'a haḡai manomano nidu'a haḡairote'e u'ano, matu'iro.

*Badi'a'a Ibitozini'ete'e Moneo Ḡoeriro
(Mataio 13:31-33, Mareko 4:30-32)*

18 Ebu Iesu'a zina'a, "Badi'a'a ibitozini'eta'e nagini heuḡa? Nagini hina idani'uma?"

19 A'e Guava* maḡa kome'a tiba vase'a madu nebaḡano ḡorau'ete'e heuḡa. Ebu ḡuhure ire boro radu nini'a rafiū are ezagano kamadu neḡa ogora'uma.

20 Iesu'a bare zina'a, "Badi'a'a ibitozini'eta'a'e nagini hina rae idani'uma?"

21 A'e isiti heuḡa. Roḡae'a isiti tahiḡa madu uvahuḡa ḡehaḡa teite mirune tibune'ohe onamo 'uvahu nidu'a mini'ohe."

*Ibiheta Kokosiḡa
(Mataio 7:13-14, 7:21-23)*

22 Iesu'e Ierusalemā haba'a oname'ena'a, haba'a haba'ano zu neḡa neḡano ihoze onaminu.

23 Ebu vase 'ahogani'a ḡadiniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, Badi'a'a vase nu'a da'o

* 13:19 Girikio, Fufu

sau'aze'ono'o g̃abozi'umahe?" Iesu'a
naenaезиrо, raena'a,

24 "G̃abone tuḡutuḡu ibiḡa diuḡihi roidene,
ibiheta kokosi'ano diuḡo'i! Eḡe'a zi'ohe,
e'e diuḡoga veize inare gauo'i, mazaḡa vaze
ḡehaḡa'e e'e diuḡihi ra'ohe rehano, mene
idara'uma!

25 Ne vazeg̃ani'a edanadu ibiheta haraune,
za'e enonao edanadu toketokeri'uma, raena'a,
'Zuhi'a Boro, ibiheta vava'o'i!' Rehano ani nae-
naezi'uma, raena'a, 'E za noumaono'o onata'e
aḡu'a.'

26 Ebu za 'ai re'uma, raena'a, 'Eme ḡae
teite ogau tiburaunu zu ḡa'e emeḡe ne ibiḡano
ihofinu, e'ano'o ḡa'e eme edeḡa!'

27 Rehano ani naenaези'uma, raena'a, 'Za'e
noumano'o onata'e e aḡu'a. Za haḡai sau'a
azaḡa, eḡe mazaono'o vaḡino'i!'

28 Ebu Badi'a'a ibitohau'ete'e zamaḡano
Aberahamo, Isako, Iakobo zu peroveta azaḡa
nidu'ani'a radiu'ete'e horozi'uma, u za'e enona
be'a ḡiaze mode tauḡi'uma. Ebu za'e nia'uma zu
maḡunadu ḡononeze atiti'uma.

29 Iuda mene azaḡani'a naenaези'ono'o onadu
Badi'a'a ibitohau'ete'e zamaḡano ehoradu ogau
tibura'uma.

30 G̃iano'i! Ibite'ete'e azaḡa'e vesi'uma, ebu
vesi'ete'e azaḡa'e ibiti'uma.

*Iesu'a Ierusalemа Haba'a U'ano Niaro
(Mataio 23:37-39)*

31 E'e madaḡano Farisea azaḡa nu'a Iesu vaḡe
onadu niro, raena'a, "'Adano'o vaḡinadu haba

'ahoga onamo'i, mazaġa kini Heroda'e ġa ġamihi ra'ohel!"

³² Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Ani'e butu ġuniġa so'oso'oġa heuġa. Ani onamadu 'ahige no'i, 'E mada mene faġano vine sau'a hegoze buzi'uma zu ugi azaġa faizi'uma, ebu hena eġe gau nidu'a haġae haugi'uma.

³³ Nagini'a eġe mazao furera'uma rehano, e'e izidi oname madaġano Ierusalemaha'aba' onami'uma. Mazaġa peroveta azaġa'e Ierusalemaha'aba' enogano mene ruda'uma.

³⁴ O, Ierusalemaha'aba' azaġa, Ierusalemaha'aba' azaġa! Zae'a peroveta azaġa zimiro zu Badi'a'a tuġuzirote'e azaġa hadi hina zimi ruziro. Kokoroku'a isaġa zamaġano ubuga gugube'ete'e teige, e'e mada ġehaġa zae taufihi reiro, rehano za'e mene uratinu!

³⁵ E'ano'o ġiano'i, neze fahi'uma! Ebu za'e eġe mene bare horohi'uma onamo zae'a raena'a, 'Zuhi'a Boro niġano onae'ete'e vazeġa mae ġihino'i!"

14

Iesu'a Bana Madaġano Ugi Vazeġa Fainiro

¹ Bana Madaġa 'ahogano Iesu'a Farisea azaġa ibitozini'ete'e vazeġa neo ogomu anoga veize onamiro. Ebu vazevaze'a ani uhiġano ġiaġianiro.

² E'ea Iesu zamao vaze 'ahoga'e ahi'a uginadu menoga radiunu.

³ Ebu Iesu'a Mose goro ihoze'ete'e azaġa zu Farisea azaġa ġadiziro, raena'a, "Za'a zamare'etene Bana Madaġano ugi vazeġa fainoga idaġa ga mene?"

4 Ze'a mene naenaeniro. Iesu'a 'evo'a ugi vazeḡa obone'ena'a, fainadu tuḡune vaḡiniro.

5 Ebu Iesu'a zina'a, "Zae bo'aḡano Bana Madaḡano iniu ubuga ga boromakau'a idu zamaḡa ovoine, ḡarihe mae ḡihini'uma ga mene?"

6 Ze'e mene bare naenaeniro.

Haḡai Ovoroga Haḡao'i

7 Iesu'a huzirote'e azaḡa hitana ehorōḡano ehoroga horozitene, ani'a hari 'ahoga idaniro, raena'a,

8 "Vaze 'ahogani'a hahu muiḡa auḡoga veize ḡa huḡadine, hitana ehorōḡano ago ehoroi'!

9 Mazaḡa ufeta hitaga vazeḡa zuni hunine, ḡanine huzate'e vazeḡani'a onadu ḡani'uma, raena'a, 'Ḡa ehoru haba'a vaze 'adi hano'i!' 'Ougine ḡa'e nouge rae zamari'uma? E'e bone mazagar'adu raha ehorōḡa vaḡe onami'uma.

10 E'ano'o muie'ete'e vazeḡani'a huḡado'idene, raha ehorōḡano ehoroi!' 'Ougine, mui haḡae'ete'e vazeḡani'a horo'adu ḡa vaḡe ari'uma. Ebu ḡa'ena'a, 'Vazehe, iḡunadu hitana ehorōḡano ehoroi!' 'Ougadu ḡae teite huzate'e azaḡani'a ḡa nigu'i'uma.

11 Iniu vaze ane'a bare niḡa mae itine, ani'e mae ovoi'uma, u iniu vaze ane'a bare niḡa mae ovoine, ani'e mae ḡihini'uma."

12 Ebu Iesu'a vaetadu ani hunirote'e vazeḡa e'e niro, raena'a, "Ogomu ga mui veize huzo'idene, vazeḡo, negoḡo, nabugo ga ḡae uhiḡano radiu'ete'e ma'ora azaḡa ago huzo'i! 'Ougine ze'a ḡa bare naenae'e huḡadi'uma.

13 Rehano ġa muio'idene, zahara azaġa, oda sau'a azaġa, edanoga mene idaġa azaġa ebu ubumaze kuruġa azaġa huzo'i!

14 'Ougine za'e Badi'a'a manohuga zini'uma. Mazaġa ze'e baronoga'e mene idaġa 'ahine, duduga azaġani'a bare ġabode iġune'ete'e madaġano, ġa'e Badi'a'a naeġa ġani'uma."

Mui Boro Hariġa Idaniri
(Mataio 22:1-10)

15 Iesu teite ogau radirote'e vazega 'ahogani'a Iesu goere igirotene, ani Iesu niro, raena'a, "Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'ano ogau tiburute'e azaġa'e matui'uma!"

16 Ebu Iesu'a hari 'ahoga idaniri, nina'a, "Mada 'ahogano vaze 'ahogani'a mui boro ruhibadu vaze ġehaġa huziro.

17 Mui madaġa reirotene, ani tuġure vazega'e huzirote'e azaġa mazao tuġunadu 'ahige ziro. 'Mui boro veize ġau nidu'a ruhina 'ahine, za'e nidu'a, izidi aro'i!

18 Ebu tuġure vazega'e 'ouge goeriro, rehano ze tiba tiba'e goere nufenufiro. Ibite nirote'e vazegani'a raena'a, 'E haba iziga hoiteha, e'ano'o e e'e ġiani onamihi. E mene amate'e moneo ago maġuno'i!

19 Ebu vaze 'ahogani'a raena'a, 'E boromakau 10 hoiteha. E'ano'o e ze manoga ga mene rae tuhune nurihi. E mene amate'e moneo ago maġuno'i!

20 Ebu vaze 'ahogani'a raena'a, 'E izidu'u hahureha, e'ano'o e mene ami'uma.'

21 Tuḡure vazegā ani'e bare onamadu ze'a reirote'e ḡoe'a zuhi'aḡa ihoniro. Ani'a ihonirotene mui vazegā'e maḡune rudaro ebu tuḡure vazegā niro, raena'a, 'Ne ibiḡano zu ibi kokosiḡano ḡarihe onamadu zahara azaḡa, oda sau'a azaḡa, ubumaze kuruḡa azaḡa zu edanoga mene idaḡa azaḡa huzo'i!'

22 Tuḡure vazegā onamadu 'ouge haḡairo. Ebu bare onaadu zuhi'aḡa niro, raena'a, 'Zuhi'a, ḡa'a ehate'e ḡauḡa haḡaeha, rehano ne ize mene iriva'eha.'

23 Zuhi'aḡani'a tuḡure vazegā niro, raena'a, 'Ibi boro zu maḡa neḡa ibiḡano buau onamadu vaze vaḡo'i ebu tutuze aro'i! Vaze hina eḡe ne iriva'o'no'i!

24 Ḣiano'i! Eḡe'a ibite mui veize huzirote'e azaḡa nidu'a'e, eḡe mui tahiḡa zu mene auḡi'uma."

Iesu Hegote'ete'e Ibiḡa

(Mataio 5:13, Mareko 9:50)

25 Mada 'ahogano vaze ḡuḡuvaḡa hune'a Iesu ḡaruna hegotinu. Ebu Iesu'a vaetadu ziro, raena'a,

26 "Iniu'a eḡe ḡaruna hegotoga urato'idene, eḡe zamare borofu'i! Moḡa zu vi'a, inuḡa zu ubuga, negoḡa zu ezeḡa, ebu ḡaboneḡa zuni ago zamare borofu'i! 'Ouge haḡaine, ani'e eḡe tahi'a rae re'uma.

27 Iniu'a ane satauro odohadu eḡe ḡaruna mene hegotine, ani'e eḡe mene tahi'a rae re'uma.

28 E hari 'ahoga idani'uma. Zae bo'aḡano, vaze 'ahogani'a ne hitaḡa ogoranoga uratine, ibite geno ehoradu moni nugu hina ogoru hauḡi'uma

rae ġiani'uma. Zu ani moniġa'e ne e'e ogoranoga veize idaġa ga mene rae ġiani'uma.

²⁹ Iġite ohonadu mene ogoru hauġine, vase ġehaġani'a e'e horonadu ġiriho ha'uma.

³⁰ Ze'e raena'a, 'Vaze 'adi'e ne ohoniro, rehano hauġoga'e mene idaraneha!'

³¹ Ebu kini 'ahogani'a kini 'ahoga teite uti onamine, ani ibite geno ehoradu zamare'ena'a, 'Eġe uti azaġa'e 10,000 ebu 'ahoga uti azaġa'e 20,000. E'e kiniġa teite utitine, ani vitini'uma ga mene?' rae ġiani'uma.

³² Ani vitinoga mene idaġa reine, kiniġa e'e ize faġano, ani teite uniho manoġa mouga veize hari odohe dure'ete'e vaseġa tuġuni'uma.

³³ E'e teiġe, zae bo'aġano iniu vase ane ġau nidu'a hune modoga moneo ibite mene zamarine, ani'e eġe tahi'a rae mene re'uma."

³⁴ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e dama heuġa. Dama'e manoġa, rehano inigani'a dauġine, nougenouge damaġa bare haġai'uma?"

³⁵ Damaġa mene bare haġaine, raha ga ogomu ġuhune'ete'e busiġa'e mene manoġa, e'ano'o mae modi'uma. Za teġazeta ro'idene, eġe ġoere faifaine abito'i!"

15

Mamoe'a Dauġirote'e Hariġa Idaidaġa (Mataio 18:12-14)

¹ Mada 'ahogano takesi azaġa ebu haġai sau'a azaġani'a nu'oranadu Iesu ġoere abitinu.

² Rehano Farisea azaġa ebu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa ze mene matuiro ebu ufeta ġoereriro, raena'a, "Iesu'e haġai sau'a

haḡae'ete'e azaḡa mae zouze'ohe ebu zeḡe teite ogau tiburu'ohe.”

³ Ebu Iesu'a hari 'ahoga idaniro.

⁴ “Zae bo'aḡano vase 'ahoga'e mamoeḡa 100, rehano tibani'a dauḡine, ani'e mamoe 99 haba boha'a nobe'a modadu dauḡoga mamoeḡa vaḡe ragavi'uma.

⁵ Ani horone meine, ani matu'e rudanadu mae ane herao ti'uma.

⁶ Ebu ani bare ne onamadu ane vase, negoḡa zu nabuga huze nu'ozi'uma. Ebu ra'ena'a, 'E'e eḡe mamoe dauḡoga ḡauḡa horoneha, e'ano'o eḡe teite matuihi!

⁷ E zi'ohe. Hari e'e teige, haḡai sau'a vazeḡa tiba'e ane sau'a'ono'o ḡihurine, adureo ani mazao ufeta matu'i'uma. Sau'a'ono'o ḡihuri'uma haḡaiḡa o'o'a ra'ete'e duduḡa azaḡa 99 vitizi'uma.”

Moni'a Dauḡirote'e Hari Idaidaḡa

⁸ Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a, “Roḡae 'ahoga'e moniḡa nidu'a* 10, rehano tibani'a dauḡine, ani nagini haḡai'uma? Ani ihureḡa tinadu ne fode'ena'a, haba nidu'a faine ḡiane vaḡi'uma.

⁹ Ebu horone meine, ane vase, negoḡa zu nabuga huzadu zina'a, 'Eḡe'a daunirote'e moni tiba vaḡe horoneha, e'ano'o eḡe teite matu'ihii!

¹⁰ E za zi'ohe. E'e teige, Exhaḡai sau'a vazeḡa tibani'a ane sau'a'ono'o ḡihurine, Badi'a tuḡure viga'e matu'i'uma.”

* 15:8 Girikio, '10 Derakema', Derakema tiba'e mada tiba gau naeḡa

Ubugani'a Dauḡirote'e Hari Idaidaḡa

11 Ebu Iesu'a hari 'ahoga bare idaniro. “Vaze 'ahogani'a ubuga 'aheu teite radiunu.

12 Mada 'ahogano ubuga veḡani'a moga niro, raena'a, 'Mama, ḡae toheḡo zamaḡano eini'uma ḡau nidu'a 'ai eno'i!' Ebu mogani'a ane ḡau ubuga 'aheu veize a'anadu ziniro.

13 Mada nu ḡarugano, ubuga veḡani'a ḡauḡa nidu'a nu'onadu haba faḡa vaḡine onamiro. Ebu e'ea ani mene faine zamaradu moniḡa au tauḡe'ena'a nidu'a modiro.

14 Ani moniḡa nidu'a mode hauḡirotene, e'e haba'ano zahara boro'a buaro ebu ani vinine runiro.

15 E'ano'o ani gauoga veize e'e haba'a vazeḡa 'ahoga vaḡe onamiro, ebu vazeḡani'a ani haba boha'ano aba taufe'ete'e gauḡa haro.

16 Ani e'ea vinine runadu ani ura boro'e aba ogomu atihi reinu, rehano vaze 'ahogani'a ogomu 'ahoga mene haro.

17 Ḡonagano zamaḡani'a bohatanadu ani ane bare reiro, raena'a, 'Eḡe mama veize gaue'ete'e azaḡa'e ogomuze ḡehaḡa bagaḡa, u e'e ahama vinihe ruhe'ohe.

18 E mama vaḡe bare onami'uma ebu 'ahige ni'uma. “Mama, e'e ḡa zu Badi'a mazao haḡai sau'a haḡaeha.

19 E'ano'o e ḡae ubugo rae ago huho'i, rehano ḡae veize gaue'ete'e azaḡa teige huho'i!”

20 'Ouge rae zamaradu ani iḡunadu moga vaḡe bare onamiro.

Ani ize faḡano onairotene, mogani'a horoniro. Ani'e vetuḡaneadu ani ubuga 'u'a dure onamiro

ebu ahainadu fura'iniro.

²¹ Ubugani'a moga niro, raena'a, 'Mama, e'e Badi'a zu ġa mazao haġai sau'a haġaeha, e'ano'o e ġae ubugo rae ago huho'i!'

²² Rehano mogani'a tuġure azaġa zina'a, 'Dabua manoġa ġarihe odohe aradu vidanohano'i! 'Evore adiriġa redohano'i, zu tamaka redohano'i!

²³ Ebu boromakau modohuġa iga reite'e odohe aradu mano'i! Eme au matu'i'hi!

²⁴ Mazaġa e ubude 'ahi'e rudaro ebu bare ġabodeha, ani dauġiro ebu bare horone maha! 'E'ano'o tuġure azaġani'a ani'a reirote'e ġauġa nidu'a haġairo. Ebu mui boro haġadu zeġe nidu'a matue tiburaro.

²⁵ E'e zamaġano ubuġa ibi'ani'a mebao gaue radiunu. Ani ne u'a bare onamadu uhiġano feurirotene, muie haraġa igiro.

²⁶ Ebu ani tuġure vazegā 'ahoga hunadu nagini'a fureranate'e ġadiniro.

²⁷ Tuġure vazegani'a naenaenina'a, 'Negoġo ani manoġa bare feureha, e'ano'o mogo'a boromakau modohuġa iga manadu mui boro haġaeha.'

²⁸ 'Ouge reirotene ubuġa ibi'a ani maġune rudaro ebu ne zamaġa diuġoga mene uratiro.

Ebu mogani'a buanadu uminiro, raena'a, 'Ne diuġadu eġe teite muio matui'hi!'

²⁹ Rehano ani'a naenaenina'a, 'Mama, zamaro'i! E muri ġehaġa tuġure vazegā teige ġae veize gau'e onae'ohe zu ġae ġoere mene hezahohaunu. Rehano e'e eġe vazeha duġuru

teite matu'u veize ḡae'a gouti ubuga tiba zu mene maro.

³⁰ U ubugo aha'a ubuma ḡezo haḡaiḡano ḡae moni mode hauḡadu ne u'a bare onatene, ḡa boromakau modohuḡa iga mano haneha!'

³¹ Ebu mogani'a niro, raena'a, 'Eḡe ubude! Ḡa mada nidu'a eḡe teite radiu'ohe, e'ano'o e ḡau nidu'a'e ḡae veize.

³² U negoḡo ani'e rudaro ebu bare ḡabodeha, zu dauḡiro ebu bare horoneha. E'ano'o emeḡe'a mui haḡadu matu'i'uma!'"

16

Ma'ora Vazeḡa Ḡau Taufē'ete'e Vazeḡa Hari Idaidaḡa

¹ Iesu'a ane tahi'atahi'a hari 'adi idaniro. "Ma'ora vazeḡa ḡau nidu'a tafe'ete'e vazeḡani'a radiunu. Mada 'ahogano ma'ora vaze e'e'a ane ḡau tafe'ete'e vazeḡani'a ani moni au hauḡinute'e igiro.

² 'Ougadu ma'ora vazeḡa'e ani hunadu niro, raena'a, 'Ḡae moneo hari egata'e hubehehe? Ḡa'a eḡe moni hina nougenouge gauinute'e faine me'odono'i, mazaḡa ḡa'e eḡe ḡau mene bare taufi'uma!'

³ 'Ouge nirotene, ani'a ane bare reiro, raena'a, 'Eḡe zuhi'a'a gauono'o mae vaḡiheha. E izidi nougi'uma? E ahiri gauḡa moneo inarahe 'o'o'a zu moni umidoga mazagarohē'ohe.

⁴ O, e nougi'uma'e edereha! 'Ahige haḡaine, gau 'ahi modi'uma rehano, vazevaze'a zeḡe neo huhe zouhi'uma.'

⁵ 'Ougadu ani'a ane zuhi'a ḡau meirote'e azaḡa tiba tiba huziro. Ebu ani'a zeḡe bo'aḡano vase tiba ḡadiniro, raena'a, 'Ḡa'a eḡe zuhi'a ḡau'e nugu meiro?'

⁶ Vaze e'e naenaenina'a, 'E olive dehorōḡa 800 galeni meiro.' Ḡau taufe'ete'e vase'a niro. 'Ḡae'a meirote'e umine meirote'e so'aḡa mo'i, ebu ehoradu 400 galeniḡa rae bare mirihe to'i!'

⁷ Ebu hena vase 'ahoga ḡadiniro. 'Ḡa eḡe zuhi'a ḡau nugu meiro?' Vaze e'e'a naenaenina'a, '100 vuidi baige boro meiro.' Ani'a niro. 'Ḡae so'a madu 80 baige rae bare mirihe to'i!'

⁸ Ma'ora vaseḡani'a ani ḡau taufe'ete'e vaseḡani'a nagini haḡairote'e igirotene, ani ḡuriro vaseḡa rehano, niguniro, mazaḡa haḡaiḡa'e huhuzaḡa."

Iesu'a reiro, raena'a, "E'e teige, raha adao Badi'a aḡu'a azaḡa'e zeḡe veize gauoga ufeta huhuzaḡa. Agaḡa azaḡa vitize'ohe.

⁹ Eḡe'a zi'ohe, za'e raha ada ḡau madu vase danazo'i zu ze teite vazetito'i! Ḡauḡo nidu'a hauḡadu zae zu rudaune, za'e tuḡutuḡu haba'a mae zouzi'uma.

¹⁰ Iniu'a gau komeḡa veize ane zama hina faine haḡaine, gau boro zuni 'ouge haḡai'uma. U iniu'a gau kome'ano ḡuririne, gau boro zuni ḡuriri'uma.

¹¹ Ebu za'a rahao ada ḡau mene faine odohe gauine, Badi'a'ono'o vine ma'oraḡa huga mene me'uma.

¹² Za vase nu ḡau mene faine odohe gauine, zae ḡauḡa mene me'uma.

13 Tuḡure vazegā'e zuhi'a 'aheu veize gauoga mene idaḡa. 'Ougine ani 'ahoga'e zamari'uma, u 'ahoga'e he'ehe'eni'uma. Ebu 'ahoga veize faine gaui'uma, u 'ahoga'e turuni'uma. E'e teige, za'e Badi'a ebu moni veize gauoga mene idaḡa.”

14 Farisea azaḡa'e moni zamare borofe'ete'e u'ano, Iesu ḡoere igirotene, ze Iesu eḡofoharo.

15 'Ougadu Iesu'a ziro, raena'a, “Vaze ubumao za'e zae'a bare duduḡa ra'ohe, rehano Badi'a'e zae zama'e sau'a rae edeḡa. Vaze'a ḡau boro ra'ete'e ḡauḡa'e, Badi'a'a agirohau'ena'a mene urate'ohe.

16 Ioane Babatiso'a izema onairote'e madaḡano, Mose goro ḡoe'a zu peroveta azaḡani'a mirihirote'e ḡoe'a vase ibitoziniro. E'e ḡarugano Badi'a hari manoḡa'e eḡe'a haram'e'ohe, ebu vase ḡehaḡa'e Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a diuḡoga veize inare'ohe.

17 Adure zu raha'e dauḡi'uma, rehano Mose goro ḡoe'a kome'a hune zuni mene dauḡi'uma.

18 Mose goro ḡoe'a 'ahoga idani'uma. Hahu ohoze'a inuga modadu roḡae 'ahoga teite hahurine, ani'e daro'e'ohe. Ebu ohoze 'ahoga'e i'ani'a modirote'e roḡaeḡa teite hahurine, ani zuni daro'e'ohe.”

Ma'ora Vazeḡa ebu Lazaro

19 Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a, “Ma'ora vazegā 'ahogani'a radiunu. Ani dabua miriḡa manoḡa vidaunu zu mada nidu'a ani ogomu manoḡa aunu ebu ne manoḡa huneo radiunu.

20 U ani ne ḡabiriḡa ibihetaḡano zahara vazegā niḡa Lazaro'a radiunu. Ani ahiri'e idiri ḡunuḡa.

21 Ani ma'ora vazegani'a fatao oganadu mu-
muḡani'a rururaudote'e ufe atihi reinu. Rehano
ḡuni'a aradu ane idiri ubidinu.

22 Ġonagano Lazaro'a rudarotene tuḡure
viga'a ovadu Aberahamo vaḡe zamahu itiro. Ebu
ma'ora vazega zuni rudanadu guriro.

23 Ma'ora vazega viga'e rune haba'a onamadu
ani e'ea huau ḡaniḡanau'ena'a ite ehamaro, ebu
faḡano Aberahamo babaḡano Lazaro horoniro.

24 'Ougadu ani'a huario, raena'a, 'Aberahamo,
mama! Eḡe vetuḡaho'i! Lazaro tuḡunadu
ane 'evo'a hudu'a vuo taradu mazanehe amu-
nano'i! E ire roga duhuḡa zamaḡano gigi'a boro
hide'ohe!

25 Rehano Aberahamo'a naenaeniro, raena'a,
'Ubude, ḡa 'ahi zamaro'i! Ġa'a rahao ḡabode
radiudote'e madaḡano ḡau manomano hidinu, u
Lazaro ani aduga hidinu. 'Ahine Lazaro ani izidi
ahao matu'e rudau'ohe, u ḡa'e gigi'a hide'ohe.

26 Ġau 'ahoga zuni 'ahi e'e, emeḡe bo'aḡano'e
dofara boro. Vaze 'ahoga ahan'o ḡa mone fare
amoga mene idaḡa, ebu eme none fare aroga
mene idaḡa.'

27 'Ouge reirotene, ma'ora vazegani'a nae-
naeniro. 'Mama Aberahamo, e ḡa umi'e'ohe.
Lazaro eḡe ne tuḡune onamo'i!

28 E negohe nidu'a fu'o. Ze rudaune
aduga hide'ete'e haba'a 'ahi mene aroga veize,
Lazaro ane onamadu eḡe'a ahao gigi'a hide'ete'e
ihozi'uma.'

29 Rehano Aberahamo'a nina'a, 'E 'ouge mene
haḡai'uma, mazaḡa Mose zu peroveta azaḡa

miriho'e e'e radiu'ohe. Ze uratine mirihoḡa e'e me'odi'uma ebu e'e moneo ederi'uma.'

³⁰ Ebu ani nina'a, 'O mene, mama Aberahamo! Vaze 'ahoga runeono'o zeḡe vaḡe tuḡunine, ze'e haḡai sau'anono'o ḡihuri'uma.'

³¹ Rehano Aberahamo'a niro. 'Ze Mose zu peroveta azaḡa mene egozine, runeono'o ḡabode iḡune'ete'e vazeḡa zuni mene hune egoḡa'uma.'"

17

Iesu'a Sau'a Rae Mode'ete'e zu Fie'ete'e Ihoziro

(Mataio 18:6-7, 21:22, Mareko 9:42)

¹ Mada 'ahogano Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Vaze sau'a moneo tutuze'ete'e'e ḡauḡa'e mada nidu'a furera'uma, rehano vaze haḡai sau'ano tutuze'ete'e vazeḡa'e, fase vetuḡaḡa, aduga hidi'uma.

² Ani'a kome'a kome'a bo'aḡano tibani zu sau'ano tutune ihonine, e'e vazeḡa'e hadi horeḡa unuḡano aute varahadu davarao feunine'e manoḡa.

³ E'ano'o tohutoho'i! Ekalesia nabugo'a sau'a haḡao'idene, riḡa ḡoreno'i, raena'a, 'Ḡa ve'oreha haḡai sau'a ago haḡao'i!' Ebu ani haḡai sau'anono'o ḡihuro'idene, sau'aḡa rae modo'i!

⁴ Ani'a mada tiba zamaḡano ḡae 7 sau'a ḡae mazao haḡaine zu ḡae 7 bare onaadu 'E ḡa mazao haḡai sau'a haḡaeha,' rae ro'idene, ane sau'a aḡutu modo'i!"

⁵ Mada 'ahogano apostolo azaḡani'a Zuhi'a Boro niro, raena'a, "Eme ḡa mazao fie'ete'e ufeta borof'o'i!"

⁶ Zuhi'a Boro'a naenaezina'a, "Za'a eḡe mazao fie'eta'a'e fufu maḡa kome'a tiba heuḡa rehano, za'a Irimo ireḡa nina'a, 'Irimo ire, ḡae'a bare taigota iḡunadu davarao ḡuhuro'i,' rae reine, ani za ḡoere egozini'uma."

⁷ Iesu'a bare zina'a, "Zae bo'aḡano vase 'ahogani'a tuḡure vaseḡa 'ahogaḡeta reine, tuḡure vaseḡa e'e'a mebao raha houni'uma ga mamoe taufi'uma. Ebu gauono'o bare onaine, ane zuhi'a'a 'ahige re'umahe, 'Aro'i, ehoradu ogano'i'? Mene!

⁸ Ani zuhi'a'a 'ahige re'uma, raena'a, 'Eḡe veize ḡorava ogomuḡa ḡoroho'i, dabarano'i, ebu e ibite oga'uma zamaḡano danaho'i! E'e ḡaruganobu'u ḡa'a ogano'i!'

⁹ Ebu tuḡure vaseḡa'e gau haḡate'e veize ani zuhi'a'a manoḡa tauḡi rae mene ni'uma.

¹⁰ E'ano'o za zuni Badi'a'a zeate'e gauḡa haḡae hauḡo'idene, za 'ahige ro'i, 'Eme tuḡure azaḡa roḡeḡa. Eme'e gau'e tauḡeha.'"

Lefera Azaḡa 10 Manoziro

¹¹ Iesu ani Ierusalemaba'a u'a onaminu. Ebu ani Samaria zu Galilea haba'a nemaḡano onamiro.

¹² Ani de'e haba'ano ne 'ahoga diuḡirotene, lefera azaḡa 10 faḡano edanadu Iesu horoniro.

¹³ Ebu ḡihau huario, raena'a, "Zuhi'a Boro Iesu, eme vetuḡafadu dehefe faifo'i!"

¹⁴ Iesu'a horozadu ziro, raena'a, "Badi'a dibu'o hau'ete'e azaḡa vaḡe onamo'i, ebu ahirize ihozo'i! Ze'a za manora ga mene rae ḡiazi'uma."

Ebu ze ibio oname'ete'e zamaḡano, leferaze'a deheru manoriro.

¹⁵ Vaze tiba'e leferaḡani'a manoroga horonirotene, Iesu vaḡe bare onadu ḡihau huau'ena'a, Badi'a niḡa niguniro.

¹⁶ Vaze 'adi'e Samaria vazeḡa. Ani Iesu oda babaḡano rahao ovoe ḡuḡuradu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡa'a deheheha! Manoḡa tauḡi!"

¹⁷ Ebu Iesu'a ḡadiniro, raena'a, "E vaze 10 dehe faizeha, rehano vaze 9 nou'e'e?"

¹⁸ Iuda mene vazeḡa ḡa'a da'o baradu Badi'a nigunahehe?"

¹⁹ Ebu Iesu'a vaze e'e niro, raena'a, "Iḡune edanadu onamo'i! Ḡae'a eḡe mazao fie'ete'e'a ḡabo'eha."

*Badi'a'a Ibitohau'ete'e Haba'a Ihoziro
(Mataio 24:23-28, 24:37-41)*

²⁰ Mada 'ahogano Farisea azaḡani'a Iesu ḡadiniro, raena'a, "Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a'e nani'a ari'uma?" Iesu'a naenaезiro. "Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a'e onae'ete'e vaze'a ubumaze hina ḡianoga mene idaḡa.

²¹ 'Ani ahama ra'ohe,' ga 'Ani omoa ra'ohe,' de'uge mene rae re'uma, mazaḡa Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a'e zae bo'aḡano* radiu'ohe."

²² Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Za'a zazore mone mada 'ahogano, eḡe, Vaze Ubuga ḡiahihi re'uma, rehano za'e e mene horohi'uma.

²³ Vaze'a raena'a, 'Ḡiano'i, Iesu omo'e'e' ga 'Iesu 'ahi'e'e,' rae zo'idene, ago buau onamo'i zu ago hegoto'i!

* **17:21** zae zamaḡano

24 E, Vaze Ubugani'a bare onaine, vaze nidu'a hune'a horohi'uma. A'e, viri'a vazahadu adure nae ruganono'o nae ruga aganadu vaze nidu'a horone'ete'e heuḡa.

25 Rehano e'e ḡauḡa izema fureranogano, e'e aduga ḡehaḡa hidi'uma zu izidi azaḡani'a eḡe hezahohi'uma.

26 Eḡe, Vaze Ubugani'a bare onai'uma madaḡano'e vavezaze'a Noa madaḡano haḡainute'e teigi'uma.

27 E'e madaḡano vavezaze'a radiunute'e radoneḡano ogaunu, gaginu zu hahurinu onamo Noa'a ḡasi boro diuḡiro. 'Ougadu zobo'a onaadu zeḡe nidu'a ruize hauḡiro.

28 Ebu eḡe, Vaze Ubugani'a bare onai'uma madaḡano'e vavezaze'a Lota madaḡano haḡainute'e teigi'uma. Zeḡe'a radiunute'e radoneḡano ogaunu, gaginu, maketinu, hihinu ebu neze ogoraunu.

29 Rehano Lota'a Sodoma haba'a mode iḡunirotene, ire roga zu ire roga hadiḡani'a adureono'o iruḡu teige rururu ovoiro ebu nidu'a hune ruize hauḡiro.

30 Eḡe, Vaze Ubugani'a adureono'o bare onaine, a'e e'e madaḡa teigi'uma.

31 E'e madaḡano iniu'a ne enona radiu'ete'e vazeḡa'e ḡauḡa mouga veize neḡa mene diuḡi'uma! Meba zamaḡano hihe'ete'e vazeḡa zuni neḡa mene bare onami'uma!

32 Nugo zamaro'i, Lota inuga'e nougadu rudaro!

33 Iniu vaze ane ḡabone obone giganine, ani ḡabone tuḡutuḡu mene hidi'uma. Rehano iniu

vaze ane ḡabone eḡe 'uano ahetine, ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma.

³⁴ E zi'ohe, e'e bare onaithe'e ohe'ano vaze 'aheu'e evane tibano bazi'uma. E'e zamaḡano 'ahoga'e zamaha'uma, u 'ahoga'e mode iḡuni'uma.

³⁵ Roḡae 'aheu'e uvahu mirune radi'u'ete'e zamaḡano, 'ahoga'e zamaha'uma, u 'ahoga'e mode iḡuni'uma†."

³⁷ Ebu ane tahi'atahi'a'a ḡadiniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, 'ahi'e nouma furera'uma?" Iesu'a naenaero. "Nagini'a rudanate'e haba'ano gaoza'a nu'ora'uma."

18

Ḡozoba'a Bare Bare Uminirote'e Hari Idaidaḡa

¹ Mada 'ahogano Iesu ane tahi'atahi'a'a kuruo iḡaiḡa kuranoga zu mene ahetoga veize hari 'ahoga idaniro.

² Ani raena'a, "Haba 'ahogano kota ibitohau'ete'e vazega 'ahogani'a radiunu. Ani'e Badi'a mene rihoninu zu vaze mene gubazinu.

³ E'e haba'ano ḡozoba 'ahogani'a zuni radiunu. Ani mada nidu'a bare bare kota ibitohau'ete'e vazega vage onamadu niro, raena'a, 'Eḡe agire vazega'a eḡe mazao haḡairote'e haḡaiḡa'e mene duduga. E'ano'o ḡa ani mazao nagini'e haḡai duduga ihono'i!

⁴ Kota ibitohau'ete'e vazega ani faḡa hune ḡozoba e'e dananoga mene uratiro. Rehano

† 17:35 Mirihe farirote'e 'ahoga'e v. 36 'ahige ra'ohe, 'Ohoze 'aheu'a mebao gau'ete'e zamaḡano, 'ahoga'e zamaha'uma, u 'ahoga'e mode iḡui'uma.'

vesu'u ani ane'a bare raena'a, 'E Badi'a mene rihone'ohe zu vase mene gubaze'ohe.

⁵ Rehano ḡozoba ada'a, e ufeta ḡunuḡuhe'ohe! E'ano'o e ani kota abiti'uma ebu ani'e duduga rae ni'uma. 'Ouge mene haḡaine, ani bare bare onaadu ihi'uma ebu e fuḡofuḡohe ruhi'uma!'"

⁶ Ebu Zuhi'a Boro'a raena'a, "Kota ibito-hau'ete'e vaseḡa ani zuni mene duduga vaseḡa. Rehano ani'a nagini ra'ete'e faine abito'i!

⁷ Badi'a'e, ane'a ohotirote'e azaḡani'a ohere zu madai ani uminine, ani zogone nagini duduga ra'ete'e ḡauḡa zini'uma ebu danazoga'e mene sasi'uma.

⁸ E zi'ohe, Badi'a'a nagini duduga ra'ete'e ḡauḡa ḡarihe zini'uma. Rehano eḡe, Vaze Ubugani'a bare onai'uma madaḡano, Badi'a mazao fie'ete'e vase nu horozu'uma ga mene?"

Farisea Vazeḡa zu Takesi Ufe'ete'e Vazeḡa

⁹ Iesu'a zeḡe'a zeḡe bare duduga rae ra'ete'e zu vase edeze ḡahize'ete'e azaḡa mazao hari 'ahoga idaniro.

¹⁰ Ani raena'a, "Mada 'ahogano vase 'aheu, Farisea vaseḡa zu takesi vaseḡani'a kuranoga radu kuru neḡa itiro.

¹¹ Ebu Farisea vaseḡani'a edanadu 'ahige kuraro, raena'a, 'Badi'a, manoga tauḡi! Mazaḡa e'e vase sau'azeta nu, a'e ḡonore azaḡa, haḡai sau'a azaḡa ebu ubuma ḡezo azaḡa mene heuḡa. Takesi ufe'ete'e vaseḡa omo zu mene heuḡa!

¹² Fura tiba zamaḡano, e ḡae 'aheu zaḡozaḡe'ohe zu e'e hide'ete'e ḡauḡa nidu'a zamaḡano gaubanana tiba ḡa ḡane'ohe.'

13 U takesi vazeḡa ani faḡano edaro. Ani adure ḡoha zu mene ite ehamanadu 'u'uga fa'ofa'one'ena'a kuraro, raena'a, 'Badi'a, e'e sau'a vazeḡa, vetuḡaho'i!"

14 Ebu Iesu'a raena'a, "E zi'ohe, Badi'a'a Farisea vazeḡa'e mene duduḡa reiro. Rehano takesi vazeḡa ani duduḡa radu ani neḡa onamiro. Iniu vaze ane'a bare niḡa mae itine, Badi'a'a niḡa mae ovo'i'uma, rehano iniu vaze ane'a bare niḡa mae ovoine, Badi'a'a niḡa mae iti'uma."

Iesu zu Tah'i'a Kome'a Kome'a
(*Mataio 19:13-15, Mareko 10:13-16*)

15 Mada 'ahogano vaze nu'a zeḡe tahi'a kome'a kome'a tutuze Iesu vaḡe ariro, mazaḡa Iesu'a 'evo'a zeḡe rana touga uratiro. Rehano ani tahi'atahi'a'a tutuze arirote'e azaḡa roziro.

16 Rehano Iesu'a tahi'a kome'a kome'a huziro ebu vaze e'ea zina'a, "Tahi'a kome'a kome'a eḡe vaḡe tuḡuzo'i, zu ago gararo'i! Mazaḡa Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeḡa'e, tahi'a kome'akome'a teige Badi'a ḡoere igi'ete'e vazeḡa.

17 E hube hune zi'ohe. Tah'i'a kome'a teige, iniu'a Badi'a'a ibitohau'ete'e mene mae ḡihinine, ani Badi'a'a ani mene ibitoha'uma."

Ma'ora Vazeḡa
(*Mataio 19:16-30, Mareko 10:17-31*)

18 Iuda azaḡa ibitozini'ete'e vazeḡa 'ahogani'a Iesu ḡadiniro, raena'a, "Ihore vazeḡa manoḡa, e nagini haḡaine ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma?"

19 Iesu'a niro, raena'a, "Ḡa nouḡadu e manoḡa rae huhe'ohe? Badi'a ane da'o huga hune manoḡa, u vaze 'ahogani zu mene hune manoḡa.

20 Rehano gā gadimu moneo naenae'ihī. Mose goro gōe'a gā edegā. A'e 'ahi'e'e: Ubuma ago gēzano'i, vase ago mano'i, ago gōnotano'i, kota zamaḡano gōere ve'oḡa ago gōero'i ebu vi'u mogo gubazo'i! Gā goro gōe'a haḡaiḡa 'ahi hegote'e ga?"

21 Ani'a naenaeniro, raena'a, "E kome'anono'o 'ahi gāuḡa nidu'a haḡae hune'ohe."

22 Iesu'a e'e igirotene, ani niro, raena'a, "Gā gāu tiba iḡine'ohe. Gāuḡo nidu'a seronadu zahara azaḡa zeno'i! 'Ougine gā radone tuḡutuḡu haba'ano naeḡa me'uma. Ebu aradu eḡe hegoto'i!"

23 Ani'a Iesu gōere igirotene, zamaḡani'a adudu bororaro, mazaḡa ani'e ufeta ma'ora vazegā 'ahine.

24 Ebu Iesu'a vase 'e'e horonadu niro, raena'a, "Ma'ora azaḡa'e Badi'a'a ibitohau'ete'e vazegā rouga'e riḡa bagaḡa.

25 Kamero'e niduru ho'oga diuḡoga'e riḡa. Rehano ma'ora vazegā'e Badi'a'a ibitohau'ete'e vazegā rouga'e ufeta riḡa."

26 E'e igirote'e azaḡani'a raena'a, "'Ougine iniu'a da'o ḡabone hidi'uma?"

27 Iesu'a naenaezina'a, "Vaze'a haḡaoga mene idaḡa gāuḡa'e, Badi'a'a haḡaoga idaḡa."

28 Ebu Petero'a niro, raena'a, "Eme gāu nidu'a modadu gā ḡaruna hegote'ohe."

29 Iesu'a zina'a, "E hube hune zi'ohe. Vaze 'ahogani'a Badi'a'a ibitohau'ete'e veize, neḡa, inuga, negoḡa, vi'a moga ga tahi'aḡa mode iḡunine,

30 izidi madaġano ani naeġa ġae ġehaġa hidi'uma, zu zama moneo ġabone tuġutuġu me'uma.”

*Iesu'a Ane Rune Bare Ġo'aniro
(Mataio 20:17-19, Mareko 10:32-34)*

31 Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a 12 nu'ozadu ziro, raena'a, “Zae edeġa eme Ierusalemaba'aba' ite'ohe. E'ea feurine, peroveta azaġani'a eġe, Vaze Ubuga, moneo mirihrote'e ġauġani'a huda'uma.

32 E'e Roma azaġa evora ri'ih'i'uma. Ebu ze'a ġirihohi'uma, mazagarohi'uma zu eġe rana so'abidi'uma.

33 Ebu masihi'uma zu uġuhi'uma, rehano mada uġiduġano bare ġabode iġuni'uma.”

34 Rehano ani ġoere huga'e 'u'uruġa 'ahine, Iesu tahi'atahi'a'e ani'a zirote'e goe'a huga mene ederiro.

*Iesu'a Ubumaġa Kuruġa Vazeġa Fainiro
(Mataio 20:29-34, Mareko 10:46-52)*

35 Iesu'e Ieriko haba'aba' hanitiro. E'ea ubuma kuruġa vazeġa 'ahoga'e ibi genaġano ehoradu vaze mazao moni umidinu.

36 Ani vaze ġuġuvaġani'a harae vitau'ete'e egadu nagini'a fureru'ete'e ġadimaro.

37 Ze'a nina'a, “Iesu Nazareta vazeġani'a vitau'ohe.”

38 Ze'a 'ouge nirotene, ani huau iġuniro, raena'a, “Iesu, Davida mariga vazeġa, eġe vetuġaho'!”

39 Ebu ibite'ete'e azaġani'a riġa ġoreniro. “Ġa sifu rado'!” Rehano ani ġihau baġaġa huauna'a, “Davida mariga vazeġa, eġe vetuġaho'!”

40 Iesu ani e'e igirotene, tue edanadu ebu zina'a, "Ohoze e'e tutune aro'i!"

41 Ubuma kuru vazeḡani'a aradu Iesu'a ḡadiniro, raena'a, "Ḡa ege'a ḡa veize nagini haḡaoga urate'ohe?" Ani'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro, e ehamatihi!"

42 Iesu'a niro, raena'a, "Nugo ehamano'! Mazaḡa ḡae'a eḡe mazao fie'ete'e'a mano'eha."

43 Ebu vaze e'e ubumaḡa'e zogone manoradu ehamu idararo zu Badi'a nigune'ena'a, Iesu ḡaruna hegotiro. Vaze nidu'a e'e horonirotene, zeḡe zuni Badi'a niguniro.

19

Zagaio zu Iesu

1 Iesu ani Ieriko haba'ano feuradu vitau on-amiro.

2 E'ea vaze 'ahoga niḡa Zagaio'a radiunu. Ani'e takesi azaḡa ḡihi'aḡa zu ma'ora vazeḡa.

3 Ani Iesu ḡianihi reiro, rehano ani'e vaze futu'a 'ahine vaze ḡuḡuvaḡa bo'aḡanono'o Iesu horonoḡa'e mene idararo.

4 E'ano'o ani Iesu horonoga radu dure ibitadu ibi genaḡano Nuguri ireḡa 'ahoga sibiriro, mazaḡa Iesu ani e'e ibiḡano vita'uma.

5 Ebu Iesu'a e'e haba'ano feurirotene, ani ite ehamanadu Zagaio huniro, raena'a, "Zagaio! Ḡarihe bua ovao'i! E izidi ḡae neo radi'uma."

6 Zagaio ani ḡarihe sibire buanadu matu'u boroḡeta ane neo Iesu mae ḡihiniro.

7 Vaze vaze'a e'e horonadu zeḡe nidu'a gumude ḡoeriro, raena'a, "Iesu ani'e haḡai sau'a vazeḡa neo diuḡe radiu'ohe!"

⁸ Ebu ane ne zamaḡano, Zagaio'a iḡune edanadu Zuhi'a Boro niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡiano'i! E izidi eḡe ḡau ḡaha'a zahara azaḡa zini'uma. Zu eḡe'a vaze mazao ḡuriradu ḡau 'ahoga meiniro reine, eḡe'a ḡae ḡazaḡa bare barono zini'uma."

⁹ 'Ougadu Iesu'a naenaeniro, raena'a, "Izidi ḡae zu ḡae teite ne tibano radiu'ete'e azaḡa'e Badi'a'a zeḡe sau'anono'o ḡabozeha, mazaḡa ḡae zuni ḡae vouḡa Aberahamo teige Badi'a mazao fie'ohe.

¹⁰ Eḡe, Vaze Ubuga'e, dauḡirote'e azaḡa vaḡoga zu ḡabozoga veize onairo."

Tuḡure Azaḡa 10 Hari Idaidaḡa
(Mataio 25:14-30)

¹¹ Iesu'a Ierusalemaha'aba'aba hanitirotene vaze-vaze'a 'ahige zamariro, raena'a, 'Iesu ani Ierusalemaha'aba'aba diuḡine, ani kini re'uma ebu Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a'e zogone fura'uma.' E'ano'o ze Iesu ḡoere ize abite'ete'e zamaḡano, Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a,

¹² "Vaze 'ahoga'e niḡa boro. Ani'a kini rouga radu haba faḡa onamihi ebu bari'uma rae reiro.

¹³ 'Ahine ani izema onamogano, tuḡureḡa azaḡa 10 huzadu zeḡe nidu'a moni tiba tiba* ziniro. Ebu zina'a, 'Moni 'ahi hina moni borofofi onamo eḡe'a bare onai'uma.'

¹⁴ U ane haba azaḡani'a ani kini rouga mene uratiro. Ebu ane ḡaruna hari odohe dure'ete'e azaḡa tuḡuzadu haba zuhi'aḡa mazao uminiro, raena'a, 'Ani emeḡe kini rouga mene urate'ohe!'

* **19:13** Girikio, 'Mina', Mina tiba'e mada 100 naeḡa

15 Rehano haba zuhi'aḡani'a ani kinio ohonadu bare onairo. Ane'a moni zinirote'e tuḡure azaḡa huzadu ze'a nougenouge moni borofirote'e eder-ihī rae reiro.

16 Ebu tuḡure vazeḡa ibi'ani'a ane vaḡe onaadu raena'a, 'Zuhi'a, ḡa'a inirote'e moni tiba hina moni 10 haḡaeha.'

17 Ane zuhi'a'a nina'a, 'Manoḡa taugi! Ḡa'e tuḡure vazeḡa manoḡa! Ḡa gau kome'a faine odohe gaueha u'ano, neḡa neḡa nidu'a 10 ḡiane'ete'e vazeḡano oho'i'uma.'

18 Tuḡure vazeḡa 'aheuḡani'a onaadu zuhi'aḡa nina'a, 'Zuhi'a, ḡa inirote'e moni tiba hina bare moni fu'o haḡaeha.'

19 Ane zuhi'a'a naenaeniro, raena'a, 'Manoḡa taugi! Ḡa zuni neḡaneḡa nidu'a fu'o ḡiane'ete'e vazeḡano oho'i'uma.'

20 Rehano tuḡure vazeḡa 'ahogani'a onaadu raena'a, 'Zuhi'a, ḡa moni ahi'e'e. Eḡe'a mene daunoga veize dabua hina umadu u'uru tiro.

21 Ḡa'e vaze riḡa. Vaze'a trote'e ḡauḡa ḡa'a ma'ohe, zu vaze'a ḡorarote'e ḡauḡa ḡa'a hirive'ohe. E'ano'o e ḡa mazao rihanadu 'ouge haḡairo.'

22 Ane zuhi'a'a naenaeniro, raena'a, 'Ḡa'e tuḡure vazeḡa sau'a! Ḡa'a ra'ete'e ḡoe'a u'ano, e ḡa aduga ḡani'uma! E'e vaze riḡa radu vaze'a ti'ete'e zu ḡorau'ete'e ḡauḡa ma'ohe rae ederifone,

23 ḡa nougadu e moni moni neḡano mene tiro? 'Ougifone e bare aradu moni e'e bare ragate meifo.

24 Ebu ani vaetadu uhira edarote'e azaḡa ziro. 'Ani mazao moni tiba e'e mo'i, ebu moni 10 mate'e tuḡure vazega hano'i!'

25 Rehano ze'a nina'a, 'Zuhi'a, ani moni 10 amahi maha.'

26 Ani naenaezina'a, 'O'e, rehano e 'ahige rae zih. Iniu vase nagini hide'ete'e faine odohe gauine, ani hena borofe hidi'uma. Rehano iniu vase nagini hide'ete'e mene faine odohe gauine, ani mazao nagini kome'a zuni meini'uma.

27 Ebu eḡe'a kini rouga mene uratirote'e agire azaḡa tutuze aradu eḡe zamao mau ruzo'i!"

Iesu'a Ieruselema Haba'a Diuḡiro

(Mataio 21:1-11, Mareko 11:1-11, Ioane 12:12-19)

28 'Ouge radu Iesu ani ane tahi'atahi'a zamao Ieruselema haba'a u'a itiro.

29 Olive maḡano Betefage zu Betania neḡano feurirotene, ane tahi'a 'aheu tuḡuziro.

30 Ebu zina'a, "Zama mone neḡa onamo'i. Diuḡine, doniki modohuḡa, vase 'ahogani'a mene ehoroga ḡauḡa e'ea 'ute touga horoni'uma. Ebu fuhi'adu 'ahi mae aro'i!

31 Vaze 'ahogani'a ḡadizena'a, 'Nougadu fui'e'ohe?' ro'idene, 'Zuhi'a Boro'a urate'ohe,' rae no'i!"

32 Iesu'a zirote'e idunaḡano ze onamiro ebu doniki modohuḡa horoniro.

33 Ze e'e fuhi'e'enogano, doniki modohuḡa e'e azaḡani'a ḡadiziro, raena'a, "Ze noḡadu e'e fuhi'e'ohe?"

34 Ze'a naenaenina'a, “Zuhi'a Boro'a urate'ohe.” Ze 'ouge reirotene doniki modohuḡa azaḡani'a zinIRO.

35 Ebu ze doniki modohuḡa mae Iesu vaḡe onamadu dabuaze doniki modohuḡa ḡarunIO zaharIRO, ebu Iesu ani rana tirIRO.

36 Iesu'a oname'ete'e zamaḡano, vase ḡuḡuvaḡani'a dabuaze ane ibio hirau onamIRO.

37 Ebu ani Olive maḡanono'o ovoe'ete'e ibiḡa hanitIRO. E'ea Iesu ḡaruna hegote'ete'e vase ḡuḡuvaḡa nidu'a oname'enogano matu'uzeta huau'ena'a, Badi'a nigunIRO, mazaḡa ze Iesu'a haḡainute'e haḡai gI'ḡa nidu'a horonIRO.

38 Ze'a raena'a,

“Zuhi'a Boro ane niḡano onae'ete'e kiniḡa ni-guno'i!

Adureo uniho manoḡa,

ebu hitana huneo Badi'a nigunoga!”

39 Rehano vase ḡuḡuvaḡa bo'aḡano Farisea azaḡa nu'a raena'a, “Ihore vazegā, ḡa ḡaruna hegote'ete'e azaḡani'a 'ouge ra'ete'e gararo'i!”

40 Iesu'a naenaezIRO. “E mene 'ougi'uma. E zi'ohe, ze mene niguhine, hadi zeḡe'a huanadu eḡe nIghu'uma.”

41 Iesu'a Ierusalemā haba'a hanitadu haba'a e'e horonIROtene niaro.

42 Ebu raena'a, “Terusalemā azaḡa, izidi za'e Badi'a teite uniho manoḡa ma'ete'e ibiḡa edegā reifone, ḡabone hidifo. Rehano zae fase, izidi'e za e'e edenoga mene idaḡa.

⁴³ Mada 'ahogani'a furera'uma. E'e madaḡano zae agire azaḡani'a raha gabi'a merau ganaḡeḡezi'uma, ebu zamao haozi'uma.

⁴⁴ Zeḡe'a zae haba zu haba azaḡa nidu'a rahao zimi feuzi'uma. Ebu zae ne ogorarote'e hadiḡa'e nidu'a fahe ḡuzuhi'uma, mazaḡa Badi'a'a zae vaḡe onairote'e madaḡa mene ederiro 'ahine."

Iesu'a Kuru Neḡa Deheniro

(Mataio 21:12-17, Mareko 11:15-19, Ioane 2:13-22)

⁴⁵ Iesu'a Ierusalemaha haba'a diuḡadu kuru neḡa onamiro. Ani de'e haba'ano ḡau nunu serone'ete'e azaḡa horozadu hegoze buziro.

⁴⁶ Ebu zina'a, "Buka Zaḡoḡa zamaḡano 'ahige mirihiro, raena'a, 'Badi'a ne'e vaze'a kurau'ete'e neḡa re'uma.' Rehano zae'a kuru neḡa'e ḡonore haba'a teige haḡae'ohe!"

⁴⁷ E'e ḡarugano Iesu'a mada nidu'a kuru neḡano vaze ihozinu. Rehano Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa, Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu vaze boroboro'a ani matihi reiro.

⁴⁸ Rehano ze ani ma'uma ibiḡa mene hidiro, mazaḡa vaze nidu'a Iesu'a reinute'e ḡoe'a faifaine abitinu.

20

Iesu Gigi'aḡa Moneo Ḡadiniro

(Mataio 21:23-27, Mareko 11:27-33)

¹ Mada 'ahogano Iesu'a kuru neḡano Badi'a hari manoḡa haraminu zu vaze ihozinu. E'e madaḡano Badi'a dibu'o hau'ete'e

g̃ihi'aḡaḡihi'aḡa, Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu vaze boroboro'a ani vaḡe onamiro.

² Ebu ze Iesu ḡadiniro, raena, “Eme efo'i, ḡa no'e gigi'aḡa hina haḡai e'e haḡae'ohe? Iniu'a 'ahi gigi'aḡa ḡaniro?”

³ Iesu'a naenaenziro, raena'a, “Eḡe zuni ḡadimu 'ahoga zinihi.

⁴ Ioane'a bapatiso haḡainuta'a'e Badi'a mazaono'o ga vaze mazaono'o? Eho'i!”

⁵ Zeḡe'a zeḡe da'o neneḡaniro. “Badi'a mazaono'o reine, 'Za nouḡadu Ioane ḡoere mene mae ḡihinido?' rae ifi'uma.

⁶ U vaze mazaono'o reine, vaze nidu'a hadi hina uḡue rui'uma, mazaḡa zeḡe nidu'a Ioane ani'e hube hune peroveta vazeḡa rae mae ḡihiniro.”

⁷ E'ano'o ze naenaenina'a, “Eme aḡu'a Ioane gigi'a'e noumano'o meiro.”

⁸ Ebu Iesu'a zina'a, “Eḡe zuni no'e gigi'a hina haḡai 'ahi haḡaete'e mene ihozi'uma.”

*Hihi Azaḡa Sau'a Hari Idaidaḡa
(Mataio 21:33-46, Mareko 12:1-12)*

⁹ Iesu'a vaze mazao hari 'ahi idaniro. “Vaze 'ahogani'a vaini mebaḡa ḡoranadu hihi azaḡa nu'evora ti'ena'a, 'ahige reiro. 'Hirivi'ete'e ḡauḡa nu e'a me'uma.' Ebu ani'a haba 'ahoga onamadu mada faḡa ragavinu.

¹⁰ Vaini maḡa ri'i'ete'e madaḡa reirotene, vaini maḡa nu mouga radu ani tuḡureḡa vazeḡa 'ahoga hihi azaḡa e'e vaḡe tuḡune onamiro. Rehano ze'a bounadu 'evo'a isoḡa tuḡune baroniro.

11 Ani hena tuḡure vazeḡa 'ahoga bare tuḡuniro, rehano ani zuni bouni-ro, mazagarone runi-ro zu 'evo'a isoḡa tuḡuni-ro.

12 Ebu ani tuḡure vazeḡa uḡiduḡa bare tuḡuni-ro, rehano e'e vazeḡa'e ruharo zu uhine baroni-ro.

13 Ḡonagano vaini mebaḡa vazeḡani'a 'ahige reiro. 'E nagini haḡai'uma? Eḡe ubude zamarone tahi'aḡa tuḡuni'uma, giseha ze ani u'u gubani'uma.' 'Ougadu ani tuḡuni-ro.

14 Rehano hihi azaḡani'a horonirotene, zeḡe'a neneḡani-ro. 'Ani'e vaini mebaḡa 'adi me'uma vazeḡa! 'Aro matihi, ebu vaini mebaḡa 'adi emeḡe'a me'uma!'

15 E'ano'o ze'a vaini mebaḡanonono'o ani uhine bunadu mau runi-ro. 'Ougadu vaini mebaḡa vazeḡ'e ze mazao nagini haḡai'uma?

16 Ani onaadu hihi azaḡa e'e mau ruzi'uma ebu vaini mebaḡa'e vaze nu zini'uma."

Vaze'a hari e'e igirotene, ze ni-ro, raena'a, "Ahiguḡa mene fureraune manoḡa!"

17 Rehano Iesu'a ḡiazadu zina'a, "'Ouge rouga idaḡa, rehano Buka Zaḡoḡa zamaḡano 'ahige mirihirote'e ḡoe'a huga'e zamaro'i!

Vaze'a hadi hina ne ogorarotene, ze'a mene uratadu mae modirote'e hadiḡani'e, gauḡa boro hadiḡa raha.

18 Vaze 'ahoga hadiḡa e'e rana higaune, ani vahegu tahitahi'uma, zu hadiḡa e'e'a vaze 'ahoga rana higaune, ani'e se'eti'uma."

19 Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa'e Iesu hari idaidaḡa zeḡe veize reirote'e ederirotene, ze'e Iesu zogone obone tihi reiro. Rehano ze mene 'ougiro, mazaḡa vaze ḡuḡuvaḡani'a ze mazao maḡuni'uma radu rihoziro.

Roma Kiniḡa Takesi Moniḡa
(Mataio 22:15-22, Mareko 12:13-17)

20 Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡani'a Iesu faine ḡianiro. Ze'e u'uru gaue'ena'a duduḡa rae ḡurire'ete'e azaḡa madu Iesu mazao tuḡuziro, mazaḡa Iesu ani ḡau nu rae ve'onine Roma gavana vazeḡa mazao utoga reiro.

21 Ebu ze Iesu vaḡe onamadu ḡadiniro, raena'a, "Ihore vazeḡa, eme edeḡa ḡa'e huga da'o ḡoere'ohe zu ihoze'ohe. Ebu vaze boro zu kome'a idaze'ohe, zu Badi'a'a urate'ete'e ibiḡa hugano da'o ihoze'ohe.

22 E'ano'o 'ahi ḡadimatih. Roma kiniḡa takesi moniḡa haune, idaḡa ga mene?"

23 Iesu ani ze'a ani so'one'eta'a'e ederiro, ebu zina'a,

24 "Roma moniḡa* ihoho'i! Iniu viga zu iniu niḡa e'e rana touga?" Ze'a naenaeniro. "A'e Roma kiniḡa† viga zu niḡa."

25 Ebu ani'a ziro. "Tena Roma kiniḡa ḡau'e Roma kiniḡa ane hano'i, u Badi'a ḡau'e Badi'a ane hano'i!"

26 E'ano'o ze vazevaze ubumao Iesu'a reirote'e ḡoe'a'e ve'oga ra'ete'e mene idararo. Ebu Iesu'a

* 20:24 Girikio, 'Denari' † 20:24 Girikio, 'Kaisara'

ġadimuze naenaenirote'ano ze zaguzagadu sifu radiro.

*Runeono'o Iġune'ete'e moneo Ġoe'a
(Mataio 22:23-33, Mareko 12:18-27)*

²⁷ E'e ġarugano Sadukea azaġa nu'a Iesu vaġe ariro. Sadukea azaġa'e vaze'a runeono'o mene bare ġabode iġuni'uma rae reiro.

²⁸ Ze Iesu ġadiniro, raena'a, "Ithore vazeġa, Mose'a goro ġoe'a 'ahige mirihiro. 'Ohoze 'ahogani'a rudanadu ane inuga'e eneġa 'o'o'a reine, ohoze negoġani'a ġozobaġa teite hahuradu ani rune negoġa niġa mouga veize ene fureno ha'uma.

²⁹ Negoġa nidu'a 7 radiudo. Ibi'ani'a hahuriro ebu ubuga o'o'ano rudaro.

³⁰ Negoġa 'aheuġani'a ġozobaġa teite hahuriro, rehano ani zuni ubuga o'o'ano rudaro. Ebu negoġa uġiduġa zuni ani teite hahuriro, rehano haġai idaġani'a fureraro.

³¹ Ebu negoġa nidu'a 7 ġozoba teite hahuriro, rehano nidu'a rudau hauġadu, ubudeze 'o'o'a reiro.

³² Hena vesu'u ġozoba zuni rudaro.

³³ 'Ougadu runeono'o bare iġuni'uma madaġano roġae a'e iniu inuga re'uma? Mazaġa ohoze 7 ani teite hahuriro."

³⁴ Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Hahu'e raha azaġa 'adi veize ra'ohe.

³⁵ Rehano runeono'o bare iġunadu Badi'a habao radoga idaġa ra'ete'e azaġa'e mene hahuri'uma.

³⁶ Ebu ze mene bare ruda'uma, mazaḡa ze'e tuḡure viga heuḡa. Ze'e runeono'o iḡunirote'e azaḡa u'ano, Badi'a ubuḡa ra'ohe.

³⁷ Runeono'o bare iḡuni'uma moneo, Mose'a zuni Buka Zaḡoḡa zamaḡano mirihiro. Ani butu zamaḡano Badi'a hidirotene, 'ahige huniro, raena'a, 'Aberahamo Badi'a, Isako Badi'a zu Iakobo Badi'a! Mazaḡa ze amahi rudaro rehano, ze vine'e ḡabode'ena'a Badi'a'e zeḡe Badi'a rae reiro.

³⁸ Badi'a'e mene rune azaḡa Badi'a, rehano ḡabone azaḡa Badi'a. Zeḡe nidu'a ani ubumao'e ḡaboḡa."

³⁹ Ebu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa nu'a naenaeniro. "Ihore vazēḡa, ḡa faifaine raha!"

⁴⁰ E'e enogano ze Iesu inare ḡadine'ete'e mene bare haḡairo.

Keriso'e Iniu Mariga?

(Mataio 22:41-46, Mareko 12:35-37)

⁴¹ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Nougaḡu vaze'a Keriso'e Davida mariga ra'ohe?"

⁴² Davida ane'a Keriso moneo Salamo bukaḡano 'ahige mirihiro.

'Badi'a'a eḡe Zuhi'a Keriso niro, raena'a,

"Eḡe eda'e moneo ehoro'i,

⁴³ onamo eḡe'a agireḡo nidu'a madu odaḡo 'u'uḡano ti'uma."

⁴⁴ Davida'a Keriso mazao 'Zuhi'a' rae huniro. E'ano'o Keriso'e Davida mene mariga ra'ohe."

Mose Goro Ĝoe'a Ihoze'ete'e Azaĝa Ĝiano'i
(Mataio 23:1-36, Mareko 12:38-40, Luka 11:37-54)

⁴⁵ Vaze nidu'a abitirote'e zamaĝano, Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a,

⁴⁶ “Mose goro ĝoe'a ihoze'ete'e azaĝa faine ĝiazoi! Ze niguzoga raduni, dabua faĝa haĝadu oname onaihi, ebu vazevaze'a ne hunio hidine, 'Vaze boro,' rae gubaze ĝorezihi ra'ohe. Nu'onu'o neĝa zamaĝano vaze boroboro'a ehore'ete'e haba'ano ehorihi ra'ohe, zu muio zuni ehoro haba'a manoĝano da'o ehorihi ra'ohe.

⁴⁷ Ebu ze'e ĝozoba so'ozadu toheze nidu'a meize'ohe, zu kuru faĝafe ĝurire kurau'ohe. E'ano'o zeĝe haĝai sau'a u'ano, aduga boro bagaĝa hidi'uma.

21

Ĝozoba'a Ĝahunanirote'e Moniĝa
(Mareko 12:41-44)

¹ Iesu ani kuru neĝano ma'ora azaĝani'a Badi'a ĝahunani'ete'e moni mauĝaĝano zeĝe ĝahunone ufi'ete'e horoziro.

² U ani zahara ĝozobaĝa 'ahoga zuni moni kome'a 'aheu ofoga horoniro.

³ Ebu ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, “E hube hune zi'ohe, Zahara ĝozobaĝa 'ada'a ofata'e vaze 'ahoga 'ahogani'a ofate'e teite mene idaĝa. Ĝozoba'e boro hune ofeĥa.

⁴ Ma'ora azaĝani'a zeĝe moni ĝeĥaĝaono'o tahiĝa da'o ofeĥa. U ĝozoba 'adi'e zahara

roḡaeḡa, rehano ane mazao radi'u'ete'e moniḡa nidu'a ofeha.”

*Mada Ġonagano'e Haḡai nu Badeḡa
(Mataio 24:3-14, Mareko 13:3-13)*

⁵ Iesu tahi'atahi'a nu'a kuru neḡa hadi manoḡa hina ogorarote'e zu Badi'a harote'e rohorohoḡa biri ragano tirote'e ḡo'aniro. Rehano Iesu'a ziro, raena'a,

⁶ “Izidi zae'a horone'ete'e ḡauḡa e'e nidu'a'e agire azaḡani'a ruine hune hauḡi'uma. Madaḡani'a onaine hadi 'ahoga ani ranano mene radi'uma.”

⁷ 'Ougadu ze Iesu ḡadiniro, raena'a, “Ihore vazēḡa, 'ahi ḡauḡa'e nani'a furera'uma? E'e haḡaiḡa nidu'a furera'uma madaḡano, nagi haḡai nu badeḡani'a ibite furera'uma?”

⁸ Ani'a naenaезiro. “Ġiano'i, vaze'a tutuze ve'ozu'uma! Ze'e eḡe ni radu onai'uma, zu 'ahige re'uma, raena'a, 'E'e Keriso,' ebu 'Madaḡa 'ai haniteha!' Rehano ḡoereze ago ego'i!

⁹ Uti zu agato hariḡa ego'idene, ago rihano'i! 'Ahi ḡauḡa'e ibite furera'uma, rehano mada ḡonaga'e zogone mene ari'uma.”

¹⁰ Ebu hena ani ziro, raena'a, “Haba'a 'ahogani'a haba'a 'ahoga teite utiti'uma, zu gavamani 'ahogani'a gavamani 'ahoga teite utiti'uma.

¹¹ Haba nunu zamaḡano haba'a hagare'ete'e boro'a furera'uma, zaga'a hia'uma zu ugi boro'a furera'uma. Ebu adureono'o riho ḡauḡa zu haḡai nu badeḡa boroboro'a furera'uma.

¹² Rehano 'ahi ḡauḡa ize mene fureranogano, vaze'a za oboze teadu sausauzi'uma, zu nu'onu'o

neḡano zu ḡu'a neḡano ohoze ti'uma. Eḡe u'ano, kini zu gavana azaḡa mazao ri'izi'uma.

13 E'e'a fureraune, zae'a zeḡe mazao eḡe hari rouga madaḡa re'uma.

14 Zae moneo nagini ḡoe'a re'uma rae ago ibite zamare borofoi!

15 Mazaḡa za'a nagini re'uma ḡoe'a'e eḡe'a huhuzazi'uma, e'ano'o agireze 'ahogani'a zuni mene agatozi'uma.

16 Zae vize moze, negoze, nabudize zu vazeze'a revozini'uma ebu za nu'e runeo tuḡuzi'uma.

17 Za'e eḡe hegote'ete'e 'u'ano vaze nidu'ani'a he'ehe'ezi'uma.

18 Rehano iguze zuni hube hune mene ruizi'uma.

19 Zae'a edau gigaraune za'e ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma.

Ierusalem a Haba'a Ruini'uma

(Mataio 24:15-21, Mareko 13:14-19)

20 Ierusalem a haba'a'e uti azaḡani'a ganaḡeḡanoga horono'idene, a'e Ierusalem a haba'a ruini'uma madaḡa 'ai haniteha rae ederi'uma.

21 E'e madaḡano Iudea haba'ano radiu'ete'e azaḡa'e haba maḡa ferai ito'i! Ierusalem a haba'a zamaḡano radiu'ete'e azaḡa'e ferai vaḡino'i! Ierusalem a haba'a enogano radiu'ete'e azaḡa'e Ierusalem a haba'a ago diuḡo'i!

22 Mazaḡa e'e madaḡano Badi'a'a Ierusalem a azaḡa aduga hune zini'uma. Ebu Buka Zaḡoḡano peroveta azaḡani'a mirihiroto'e ḡauḡa nidu'a huda'uma.

²³ E'e madaḡano ahi'eta roḡaeḡa zu nune hina ene guraḡa ḡubuze'ete'e roḡaeḡa, ze'e fase vetuḡaḡa, feranoga mene idaḡa u'ano, aduga hidi'uma. Raha 'ahi'e aduga boro bagaḡa hidi'uma ebu Badi'a'a vaze mazao maḡuno zini'uma.

²⁴ Ze nu'e venisi hina ḡouze ruzi'uma, ebu nu'e oboze teadu, ḡu'a azaḡa teige, 'avo'a haba'a nunuo tutuze onami'uma. Iuda mene azaḡani'a Ierusalem a haba'a sausaune radi'uma onamo zeḡe mada'a hauḡi'uma.

Iesu'a Onaite'e Madaḡa

(Mataio 24:29-31, Mareko 13:24-27)

²⁵ Mada, bato zu buzuva ragano haḡai nu badeḡa horoni'uma. Ebu raha 'ada haba nunu zamaḡano, davara zu sa'u boroboro guguḡa u'ano vaze nidu'a rihau ruda'uma ebu zamaze'a ada'adi'uma.

²⁶ Vaze'a nagini rahao ada furera'uma rae zamare'ena'a rihau rudanadu higau bauri'uma, mazaḡa adure ḡianete'e gigi'aḡani'a'e hagahagari'uma.

²⁷ Ebu e'e madaḡano eḡe, Vaze Ubugani'a ḡoze zamaḡano gigi'a inaraḡa boro zuni agaḡa manoḡa madu ovai'uma. Ebu vazevaze'a e'e horoni'uma.

²⁸ 'Ahi ḡauḡani'a ḡadahe furerano'idene, iḡunadu dude ehamano'i, mazaḡa Badi'a'a zae ḡabozi'uma madaḡa 'ai haniteha."

Figi Ireḡa Hari Idaidaḡa

(Mataio 24:32-35, Mareko 13:28-31)

²⁹ Ebu Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a, "Figi ireḡa zu ire nidu'a ḡiano'i!

³⁰ Rouḡani'a udufa'oga horono'idene, a'e irugu madaḡa haniteha rae edere'ohe.

³¹ E'e teige, 'ahiguḡani'a fureranoga horono'idene, a'e Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a haniteha rae edero'i!

³² E hube hune zi'ohe, izidi radiu'ete'e azaḡa'e mene hauḡi'uma onamo 'ahiguḡaguḡani'a furera'uma.

³³ Adure zu raha'e hauḡi'uma, rehano eḡe ḡoere'e mene hauḡi'uma.

Ruhibe Rado'i

³⁴ Tohutohe rado'i! Za mene 'ouGINE, re'ore'ete'e, gage'ete'e zu ḡaboneze zamare borofe'ete'e u'ano, zamaze'e aduda'uma. Ebu eḡe'a bare onae'ete'e madaḡano'e zaguzaga'uma, mazaḡa e'e 'ahiri miniḡani'a mani zu aba tabara 'ahirini'ete'e teigi'uma.

³⁵ Raha 'adi azaḡa nidu'a e'e madaḡa hidi'uma.

³⁶ E'ano'o aduḡani'a fureraune, ferau'ete'e zu eḡe, Vaze Ubuga zamao edau'ete'e veize, mada nidu'a kurau'ena'a tohutohe rado'i!"

³⁷ Mada nidu'a Iesu ani kuru neḡano ihozinu, u ohere nidu'a'e vaḡinadu Olive maḡa onamadu e'ea radiunu.

³⁸ Ebu oherebau uzeuze vase nidu'a Iesu ḡoere abitoga veize kuru neḡa onaminu.

22

Iuda'a Iesu Revoharo

(Mataio 26:1-5, Mareko 14:1-2, 14:10-11, Ioane 11:45-53)

¹ Isitiḡa O'o'a Beredi Muiḡa, niḡa 'ahoga'e Iḡine Mode'ete'e Muiḡa madaḡa hanitiro.

² Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'aġaġihi'aġa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġani'a Iesu manoga ibiġa vaġiro, mazaġa vaze ġuġuvaġani'a ederine, utiti'uma radu rihoziro.

³ Isakariota vazeġa niġa Iuda'e Iesu tahi'a 12 zamaġano tahi'a 'ahoga. Satani'a ane zama diuġiro.

⁴ Ani Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'aġaġihi'aġa zu kuru neġa taufe'ete'e ġihi'aġaġihi'aġa vaġe onamiro. Ebu zeġe 'evoreo Iesu ri'inite'e ibiġa vaġe ġoeriro.

⁵ Ze matu'e rudanadu Iuda mazao ġoere tiro, nina'a, "Moni ġani'uma."

⁶ Iuda ani naenaezina'a, "Manoġa!" Ebu ani vaze ġuġuvaġa o'o'a zamaġano Iesu ri'inoga veize mada manoġa vaġiro.

Iġine Mode'ete'e Muiġa Ruhibe Tiro

(Mataio 26:17-25, Mareko 14:12-21, Ioane 13:21-30)

⁷ Isiti O'o'a Berediġa Muiġa madaġa ibi'a'e Iġine Mode'ete'e Muiġa ebu dibu'o mamoeġa ubuga mau'ete'e madaġa, e'e reiro.

⁸ Iesu ani Petero zu Ioane tuġuze'ena'a, ziro. "Onamadu emeġe oganoga veize Iġine Mode'ete'e Muiġa ruhibe to'!"

⁹ Ebu zeġe'a ġadiniro. "Ġa ura'e nouma ruhibe ti'uma?"

¹⁰ Ane'a naenaezina'a, "Ego'i! Ierusalemaba'ano diuġine, ohoze 'ahogani'a vu ġoġoreġa odohe'ete'e horoni'uma. Ebu ani ġaruna hegotadu ane'a diuġi'uma neġa diuġo'i!"

¹¹ Diuġadu e'e ne vazeġa 'ahige ġoreno'i, 'Thore vazeġani'a ane tahi'atahi'a teite Iġine

Mode'ete'e Muiḡa* a'uma neḡa zamaḡa'e nou'e'e rae ḡadimu'ohe.'

¹² Ebu ani'a ne hitagano bazuni neḡa boro 'ahoga ihozi'uma zu ruhibe teate'e ḡauḡa horoni'uma. De'ea ogomufe ruhibe to'i!"

¹³ Ze iḡunadu onamiro, ebu Iesu'a zirote'e ḡauḡa nidu'a horoniro. 'Ougadu Iḡine Mode'ete'e Muiḡa ruhibe tiro.

Iḡine Mode'ete'e Muiḡa Aro

(Mataio 26:26-30, Mareko 14:22-26, 1Ko 11:23-25)

¹⁴ Madaḡani'a feurirotene, Iḡine Mode'ete'e Muiḡa afine, Iesu ani apostolo azaḡa teite e'e neḡa zamaḡano ehoriro.

¹⁵ Ebu ani'a ziro, raena'a, "E izema aduga hidogano, zae teite Iḡine Mode'ete'e Muiḡa 'ahi anoga hubehune uratiro.

¹⁶ Mazaḡa eḡe'a zi'ohe, e'e Muiḡa 'ahi'e mene bare a'uma onamo Badi'a'a ibitohau'ete'e madaḡano Iḡine Mode'ete'e Muiḡa hugani'a hubehune huda'uma."

¹⁷ Ebu ani vaini vuḡa bioḡa madu Badi'a mazao kuranadu ziro, raena'a, "'Ahi madu zae zuni tahitahe gago'i!

¹⁸ Mazaḡa eḡe'a zi'ohe, e'e vaini vuḡa mene bare gagi'uma, onamo Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a madaḡani'a onai'uma."

¹⁹ 'Ougadu ani beredi meiro, zu Badi'a mazao kuranadu vahege tahitahadu ziniro. Ebu zina'a, "Beredi 'adi'e eḡe ahiri. Zae zini'ohe. Eḡe zamaroga radu haḡaiḡa 'adi haḡao'i!"

* **22:11** Iḡine Mode'ete'e Muiḡa mamoeḡa

20 Ġorava ogomuġa enogano ani vaini vuġa bioġa madu ziro, raena'a, "Bioġa 'adi zamaġano'e eġe ru. Eġe'a zae u'ano rudanadu ruhe'a be'uti'uma, a'e ġoitore iziga ra'ohe.

21 Rehano ġiano'i! Eġe revoni'uma vazegħa'e emeġe teite ogau tiburu'ohe.

22 Eġe, Vaze Ubuga'e Badi'a urao ruda'uma. Rehano eġe revoni'uma vazegħa'e aduga hune hidi'uma."

23 'Ougadu ze bare ġadimutitiro, raena'a, "Emeġe bo'aġano iniu'a 'ouge haġai'uma?"

Iniu'e Niġa Boro?

24 Ebu Iesu tahi'atahi'a bo'aġano iniu'e niġa boro raena'a zeġe'a bare ta'irotitiro.

25 Iesu'a zina'a, "Avo'a kiniġakiniġani'a zeġe haba azaġa zuhi'azi'ohe, ebu ġiġi'azeta azaġani'e haba azaġani'a 'Du'u vazegħa' rae huze'ohe.

26 Rehano za'e ze teige ago 'ougo'i! Zae bo'aġano iniu'a niġa boro reih'i reine, ani'e vase niġa kome'a heuġa rae re'uma. Ebu iniu'e zuhi'a reih'i reine, tuġure vazegħa heuġa rae re'uma.

27 Iniu'e niġa boro? Ehore ogau'ete'e vazegħa ga tuġure vazegħa? A'e ehore ogau'ete'e vazegħa. Rehano e'e zae bo'aġano tuġure vazegħa heuġa.

28 Eġe'a aduga hide onainute'e zamaġano za'e eġe teite radiu onaeha.

29 E'ano'o eġe Mama'a vase nidu'a ibitozini'ete'e ġiġi'aġa inirote'e teige, e zae zuni e'e ġiġi'aġa zini'ohe.

30 Ebu eġe'a ibitohau'ete'e haba'ano za'e eġe teite oga'uma, zu kini'a ehore'ete'e

haba'ano ehoradu Isaraela azaġa, 12 urabo, ibitozini'uma.”

Petero'a Iesu O'oni'uma
(*Mataio 26:31-35, Mareko 14:27-31, Ioane 13:36-38*)

³¹ Ebu Iesu'a Simona niro, raena'a, “Simona, Simona! 'Adi ego'i! Satani'a, vuiti zuizuine'ete'e† teige, zae zama tuhunoga veize Badi'a umineha.

³² Rehano Simona, e ġae'a eġe mazao fie'ete'e'a mene dauġifine ġae rana kuraneha. E'ano'o ġae'a ġihuradu eġe vaġe bari'uma madaġano negoġo duġuru inarazono'i!”

³³ Petero'a naenaenina'a, “Zuhi'a Boro, e'e ġae teite ġuta'uma, ebu ġae teite ruda'uma zuni idaġa!”

³⁴ Iesu'a niro, raena'a, “Petero, eġe'a ġa'ohe, ohoġore uzeuze ġae'a ġae uġidu 'o'ohena'a, e aġu'a rae re'uma. E'e ġaruganobu'u kokoroku'a uga'uma.”

³⁵ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, “Eġe gau haġaoga veize tuġuzirote'e madaġano za'e moni, nihara ebu tamaka mene odohe onamiro. E'e zamaġano za idararo ga mene?” Ze naenaenina'a, “Idararo.”

³⁶ Ebu Iesu'a raena'a, “Izidi'e vazze'a mene danazi'uma, e'ano'o monize zu niharaze odoho'i! Iniu iniu'e vesinize o'o'a ro'idene, dabuaze seronadu venisi hoito'i‡!

³⁷ Ibite eġe moneo peroveta vazzeġa Isaia'a Buka Zaġoġano 'ahige mirihiro, raena'a, 'Vazze'a

† **22:31** Vuiiti hirive'ete'e zamaġano, vuiiti zuizuine, huga'e zamaġano radi'ohe ebu ogaġa'e buau rururu'ohe ‡ **22:36** E'e goere idaidaġa. Huga'e 'Aduġa hidoga u'ano ruhibo'i'

ani'e ḡonore azaḡa zamaḡano 'ahoga rae reiro.' Eḡe'a zi'ohe, e'e ḡoe'a'e hube hune furera'uma. Eḡe hari ibite mirihirota'a'e nidu'a hudau onae'ohe."

³⁸ Zeḡe'a naenaeniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, emeḡe mazao'e venisi 'aheu." Iesu'a ziro. "Ai ahiḡa!"

Iesu'a Olive Maḡano Kuraro

(Mataio 26:36-46, Mareko 14:32-42)

³⁹ Ebu Iesu ani iḡaiḡa haḡainute'e teige Olive maḡa 'u'a buau onamiro. Zu ane tahi'atahi'a ane hegotiro.

⁴⁰ Iesu'e e'e haba'ano feurirotene, ani zina'a, "Aha radiu'ena'a, Satani'a so'oso'ozine eḡe mazao fie'ete'e'a mene dauḡifine, kurano'i!"

⁴¹ Ebu Iesu ani mobade onamadu obena hina tuḡadu kuraro,

⁴² raena'a, "Mama, ḡa urato'idene, eḡe mazono'o bioḡa aduga 'adi mae vaḡino'i! Rehano mene eḡe ura, ḡae ura da'o haḡao'i!"

⁴³ Ebu tuḡure viga'a adureono'o ane vaḡe ovadu inaraharo.

⁴⁴ Ani zamaḡa ufeta adudu'ena'a, zamaḡa tiba hanadu bare kuraro. E'ano'o irairaniro ebu irairāḡani'a ru teige rahao sore buaro.

⁴⁵ Iesu ani kuru hauḡadu ane tahi'atahi'a vaḡe bare onamirotene ze bazuna haniziro. Mazaḡa ze'e vetuḡa rarote'ano'o ahirize'a taoraro.

⁴⁶ E'ano'o ani'a ziro, raena'a, "Za nouḡadu baze radiu'ohe? Iḡuno'i! Satani'a so'oso'ozadu eḡe mazao fie'ete'e mene dauḡifine, kurano'i!"

Iesu Obone Tiro

(*Mataio 26:47-56, Mareko 14:43-50, Ioane 18:3-11*)

⁴⁷ Iesu'a ḡoere'enogano, vaze ḡuḡuvaḡani'a ani vaḡe onairo. Ebu Iesu tahi'a 12 bo'aḡano Iuda'a ibitadu fura'inoga veize Iesu uhiḡa onairo.

⁴⁸ Rehano Iesu'a raena'a, "Iuda, ḡa'e eḡe Vaze Ubuga revonoga veize fura'ih'i'ohe?"

⁴⁹ Iesu tahi'atahi'a'e nagini'a furera'uma ed-erirotene, ze Iesu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, eme vesini hina utitozine idaḡahehe?"

⁵⁰ Ebu ane tahi'a 'ahogani'a venisi ahase bunadu Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡa tuḡure vazeḡa vari'iro. 'Ougadu eda'e teḡaḡa buniro.

⁵¹ Rehano Iesu'a raena'a, "Ago 'ougo'i!" Ebu Iesu'a vaze e'e teḡa obonadu faine manoniro.

⁵² Iesu obonetouga veize onairote'e azaḡa, Badi'a dibuo hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa, kuru neḡa ḡiane'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu vaze boroboro'e Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e ḡonore vazeḡa obone ti'ete'e teiḡe, vesini ebu somori boro madu eḡe obohe touga veize onahehe?"

⁵³ Mada nidu'a e'e zae teite kuru neḡano radiunu. E'e zamaḡano za'e mene obohe tiro. Rehano izidi'e za'a eḡe obohe'ete'e madaḡa zu uzabo gigi'a madaḡa feureha."

Petero'a Iesu O'oniro

(*Mataio 26:57-58, Mareko 14:53-54, 14:66-72, Ioane 18:12-18, 18:25-27*)

⁵⁴ Ze Iesu obone teadu Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡa ne tutune onamiro. Petero zu faḡanonono'o zeḡe ḡaruna hegotiro.

⁵⁵ Vaze nu e'e ne ġabi'a zamaġano ire roga hofadu ehore ġeġemaġiro. Petero zuni zeġe teite ehoriro.

⁵⁶ Tuġure roġaeġa 'ahogani'a Petero'e ire roga duhuġano ehore'enogano horoniro. Ani ġiane rune'ena'a, ziro. "Vaze 'adi zuni Iesu teite radiudo!"

⁵⁷ Rehano Petero ani o'oniro, raena'a, "Roġae, e vaze a'e aġua!"

⁵⁸ Mene faġa enogano vaze 'ahogani'a horonadu niro, raena'a, "Ġa zuni Iesu gatine'ete'e vazegā 'ahoga!" Rehano Petero'a nina'a, "Ohoze, e'e mene!"

⁵⁹ Mada tahiġa ġarugano, vaze 'ahogani'a te'ote'au ġoeriro, raena'a, "Vaze 'adi hube hune Iesu teite radiudo, mazaġa ani zuni Galilea vazegā!"

⁶⁰ Rehano Petero'a naenaeniro. "Ohoze! E ġa'a nagini ra'eta'a'e aġu'a!"

Petero ani ize ġoere'ete'e zamaġano, kokoroku'a ugaro.

⁶¹ Zuhi'a Boro'a vaetadu Petero ġianiro. 'Ougadu Petero ani Zuhi'a Boro'a 'ahige nirote'e zamariro, 'Ohoġore uzeuze kokoroku'a izema uganogano, ġa'a ġae uġidu eġe o'ohi'uma.'

⁶² Ebu ani Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'aġa neon'o buanadu niau rudaro.

Uti Azaġani'a Iesu Ġareġareniro

⁶³ Iesu ġiane'ete'e azaġani'a ani ġareġareniro zu bouniro.

⁶⁴ Ze ani ubumaġa 'uadu bare ġadiġadiniro, raena'a, "Ġa peroveta vazegā 'ahine, iniu'a bou'ate'e vazegā ihof'o'i!"

⁶⁵ Ebu ḡoere sau'a sau'a hina ḡareḡareniro.

*Vaze Ġihi'aḡa Ġihi'aḡani'a Iesu Ġadiniro
(Mataio 26:59-66, Mareko 14:55-64, Ioane
18:19-24)*

⁶⁶ Irarirotene, vase boroboro'a tibano nu'oraro. Ze'e Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa. Zeḡe kota zamaḡano Iesu mae ohoniro.

⁶⁷ Ebu zeḡe'a niro, raena'a, "Efo'i! Ġa'e Kerisohe?" Iesu'a naenaeziro, raena'a, "Eḡe'a 'O'e' rae zine, za'e eḡe ḡoere mene mae ḡihini'uma.

⁶⁸ Ebu eḡe'a 'E Keriso ga?' rae ḡadizine, za'e mene naenaehi'uma.

⁶⁹ Rehano izidiono'o zama mone eḡe, Vaze Ubugani'a Badi'a gigi'aḡa eda'e naeo ehoru'uma."

⁷⁰ Zeḡe nidu'a ḡadiniro, raena'a, "Tena ḡa'e Badi'a Ubugahehe?" Ane'a zina'a, "O'e, zae'a e'e iniu rae ihi'ohe."

⁷¹ Ebu zeḡe'a zeḡe bare neneḡaniro, raena'a, "Eme Iesu'e ve'oḡa rae ra'ete'e vazega mene vaḡi'uma, mazaḡa emeḡe'a ane hebeono'o ḡoere ve'oḡa rate'e hube hune egeha!"

23

*Pilato Zamao Iesu Mae Ohoniro
(Mataio 27:1-2, 27:11-14, Mareko 15:1-5, Ioane
18:28-38)*

¹ Kota e'e azaḡa nidu'a iḡuniro, ebu Iesu tutune onamadu Pilato zamao ohone tiro.

² Ebu zeḡe'a Pilato mazao Iesu sau'a rae fureniro, raena'a, "Vaze 'adi'e emeḡe ne azaḡa so'ozadu ibi ve'oḡano tutuze'ohe. 'Roma kiniḡa

mazao takesi ago hano'i, rae ra'ohē zu ane'a bare raena'a, 'E'e kini zu Keriso,' rae ra'ohē!"

³ E'ano'o Pilato'a Iesu ḡadiniro, raena'a, "Ḡa'e hube Iuda azaḡa kinihe?" Iesu'a naenaeniro. "O'e, ḡa'a ra'eta'e hube."

⁴ 'Ougadu Pilato'a tehadu Badi'a dibuo hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu vaze ḡuḡuvaḡa ziro, raena'a, "E ani mazaono'o ve'oḡa 'ahoga mene horoneha."

⁵ Rehano ze te'ote'au ḡoeriro, raena'a, "Iesu ani, Galilea haba'anono'o Iudea haba'a nidu'a onamo Ierusalemā 'ahi haba'ano zuni, vazevaze ihoze'ena'a haḡai ve'oḡa ibiḡano tutuze'ohē!"

⁶ Pilato ani ḡoere 'adi igirotene, ḡadiziro. "Iesu ani'e Galilea vazēḡahe?"

⁷ Ebu Iesu'e kini Heroda'a ḡiane'ete'e Galilea haba'a vazēḡa rae ederiradu ani Heroda vaḡe tuḡuniro. E'e madaḡano Heroda ani Ierusalemā haba'ano radiudo.

⁸ Heroda'a Iesu horonirotene, ani matu'e rudaro, mazaḡa ani amahiono'o Iesu ḡianihi rae zamarinu. Ani ibite Iesu hariḡa igiro 'ahine, Iesu'a haḡai gigi'a haḡaoga horonihi reiro.

⁹ E'ano'o Heroda ani ḡadimu ḡehaḡa Iesu mazao haḡairo, rehano Iesu'a mene naenaeniro.

¹⁰ Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a iḡunadu ḡoere riḡa ḡehaḡa Iesu rana ḡoeriro.

¹¹ Heroda ani ane uti azaḡa teite Iesu ḡirihoharo. Ebu dabua manōḡa haḡaohanadu Pilato vaḡe bare tuḡune onamiro.

¹² Ibite Heroda ebu Pilato'e agiretitido, rehano e'e madaḡano'e vazetitiro.

13 Ebu Pilato ani Badi'a dibu'o hau'ete'e ġiħi'aġaġiħi'aġa, vase boroboro ebu haba azaġa huze nu'oziro,

14 zina'a, "Za'e vase 'adi'e vase ibi ve'oġano ibitoziniro radu tutune areha. Eġe'a zae zamao ġianatene, zae'a ane moneo rate'e ve'oġa 'ahogani mene horoneha.

15 Heroda'a zuni Iesu mazao ve'oġa 'ahogani mene horonadu ani emeġe vaġe bare tuġune on-aeha. Ġiano'i! Iesu mazao'e runeo tuġuni'uma ve'oġani'e o'o'a!

16 E'ano'o eġe'a uti azaġa tuġuzadu Iesu masini'uma ebu tuġune buni'uma*."

18 Rehano vase ġuġuvaġa nidu'a huau iġuniro, raena'a, "Vaze adi'e mano'i, u Barabasi'e tuġune bunu'i!"

19 Barabasi ani Ierusalemaha haba'ano gavamani utitoziniro zu vase zimiro. E'ano'o ani ġu'ano ohoniro.

20 U Pilato ani vase ġuġuvaġa teite ta'irotitiro, mazaġa ani Iesu tuġune bunihi rei-ro.

21 Rehano ze'a huario, raena'a, "Sataurono'i! Sataurono'i!"

22 Pilato'a ġae uġiduġano ziro, raena'a, "Ani nagi ve'oġa haġaeha? E ani rune moneo tuġuni'uma ve'oġa 'ahogani'a mene horoneha. E'ano'o e ani masine tauġi'uma ebu tuġune buni'uma!"

23 Rehano vase ġuġuvaġani'a Iesu satauronoga veize ġihau teote'au huario. Zeġe ago'e ufeta boro hune u'ano,

* **23:16** Miriħe farirote 'ahoga'e v. 17 'ahige ra'oħe, 'Izidi Iġine Mode'ete'e Muġano ani'a vase 'ahoga ġu'a'ono mae bunifo'

24 Pilato'a ze'a urate'ete'e ibiḡano haḡaoziniro.

25 'Ougadu ani gavamani utitozinirote'e zu vaze goruzirote'e vazeḡa, Barabasi ḡu'anono'o mae buniro. U vaze ḡuḡuvaḡani'a uratirote'e idunaḡano, Iesu'e satauronoga veize uti azaḡa evora ri'iniro.

Iesu Satauroniro

(Mataio 27:32-44, Mareko 15:21-32, Ioane 19:17-27)

26 Uti azaḡani'a Iesu tutune onamirote'e za-maḡano, Kurene vazeḡa 'ahoga niḡa Simona, ani'e ane habaono'o onae'enogano ibio hidiro. Uti azaḡani'a obone teadu Iesu satauro mae heratoharo ebu Iesu ḡaruna onamiro.

27 Vaze ḡuḡuvaḡani'a zuni Iesu hegote onamiro. Zeḡe bo'aḡano roḡaeroḡae'a Iesu vetuḡanadu niau kuaru.

28 Iesu'a tehadu zina'a, "Ierusalema roḡaeroḡae, eḡe u'ano ago niano'i, rehano zae zu ubudeze veize niano'i!"

29 Mazaḡa aduga boro hidi'uma madaḡa 'ai onai'uma. E'e madaḡano vazevaze'a 'ahige re'uma, raena'a, 'Gabani roḡaeḡa zu ene ize 'izema mouga roḡaeḡani'e manoḡa tauḡi!"

30 E'e madaḡano ze maḡamaḡa kome'a boro zina'a, 'Fahanadu emeḡe ḡahifo'i!"

31 E'e ire ḡaboḡa heuḡa, rehano za'a sataurohi'ohe. 'Ougine za'e, ire roḡa azaḡa heuḡa, aduga ufeta boro hidi'uma."

32 Ḡonore boro vazeḡa 'aheu zuni Iesu teite zemoga radu tutuze onamiro.

33 Ebu ze'e haba 'ahoga niġa Vadini Isiga feuriro. E'ea Iesu ebu ġonore vazegħa 'aheu satauroziro, vaze 'ahoga'e eda'e moneo zu 'ahoga'e kauri moneo.

34 Ebu Iesu'a sataurono'o reiro, raena'a, "Mama, zeġe haġai sau'a aġutu modo'i, mazaġa ze'e nagini haġae'eta'a'e aġu'a." Ze'a iniu'e Iesu dabua me'uma radu kaġusi arahoġa arahiro.

35 Vazevaze'e edanadu muririnu. U vaze ibitozini'ete'e azaġa'e Iesu ġirihoharo, raena'a, "Ani vaze 'ahoga'ahoga'e ġaboziro. Ani'e Keriso, Badi'a'a ohotirote'e vazegħa reine, ane'a bare ġaboni'uma!"

36 Uti azaġani'a zuni arahoharo ebu vaini vuġa ġiġi'a gagoharo.

37 Ebu ze nina'a, "Ġa'e Iuda azaġa kini ro'idene, ġae'a ġae bare ġabo'o'i!"

38 Iesu satauro hitagano'e 'ahige mirihiro, 'Iuda Azaġa Kini'.

39 Satauro rana'ono'o ġonore boro vazegħa 'ahogani'a Iesu roniro, raena'a, "Ġa'e Keriso ro'idene, ġae'a ġae bare ġabo'o'i ebu emeġe zuni ġabofo'i!"

40 Rehano ġonore boro vazegħa 'ahogani'a ġonore boro vazegħa omo ġoere riġa hina naenaenina'a, "Ġa Badi'a mene rihone'ehehe? Ġae zuni ane teite idaġa ruda'uma ebu Badi'a hidi'uma.

41 Emetane'e emeġe sau'a u'ano rudau'ohe, rehano vaze 'adi'e haġai sau'a 'ahogani mene haġairo."

42 Ebu ane'a Iesu niro, raena'a, "Iesu, ġae'a

ibitohau'ete'e haba'a ona'idene eġe zuni zamaro'i!"

⁴³ Iesu'a naenaenina'a, "Hube hune ġa'ohe, izidi ġa'e eġe teite Badi'a habao radi'uma."

Iesu'a Rudaro

(Mataio 27:45-56, Mareko 15:33-41, Ioane 19:28-30)

⁴⁴ Madai kirikiri meirotene, haba nidu'a uzabo'a 'uiro onamo ġorava mone mada uġidu.

⁴⁵ Mada mene hiaro ebu kuru neġa dabuaġani'a nemaog zigau 'a'adaro.

⁴⁶ Ebu Iesu'a ġihau huario, raena'a, "Mama, eġe vine'e ġae 'evoreo ti'ohe!" Ani 'ouge reirote'e enogano 'ai, iriga ri'iro.

⁴⁷ Roma uti azaġa ibitozini'ete'e ġihi'aġa'e nagini'a furerarote'e horonirotene, ani Badi'a niguniro ebu raena'a, "Hube hune vaze 'adi'e duduġa!"

⁴⁸ Iesu satauro rudarote'e muririrote'e azaġa ġuġuvaġani'e nagini'a furerarote'e horonirotene, ze zuni vetuġa ranadu neze 'u'a barobaro 'uhiro.

⁴⁹ Rehano Iesu vaze nidu'a zu Galilea haba'anono'o hegotirote'e roġaeroġa'eġa nidu'a faġanonono'o nagini'a furerarote'e muririro.

Iesu Guriro

(Mataio 27:57-61, Mareko 15:42-47, Ioane 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Iudea haba'ano Arimatea vaze 'ahoga niġa Iosefa radiunu. Ani'e vaze manoġa zu duduġa, zuni Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a guhininu. Ani'e vaze ibitozini'ete'e azaġa boro zamaġano

boro 'ahoga, rehano vaze boroboro'a Iesu matihi reirotene ani ze ġoere mene mae ġihiniro.

⁵² Ane'a Pilato vaġe onamadu eda'e'eda'e uminiro, raena'a, "Iesu rune ahi'a eno'i!" Ebu hena Pilato'e reiro. "O'e".

⁵³ 'Ougadu Iosefa'a sataurono'o Iesu ahiri mae bunadu dabua hina 'umiro. Ebu Iesu ahiri vatava varadirote'e 'iduġa izigano tiro.

⁵⁴ A'e Bana Madaġa veize ruhibe'ete'e madaġa ġoravaġa, ebu Bana Madaġa hanitiro.

⁵⁵ Galilea haba'anono'o Iesu teite onairote'e roġaeroġae'e Iesu ahiri mae onamirote'e hegotiro ebu ahi'a tirote'e haba'a horoniro.

⁵⁶ 'Ougadu ze neze bare onamadu Iesu ahiri aso hanoga veize murava hohoġa zu dehoru hohoġa manoġa ruhibiro. Rehano Mose goro ġoe'a idunaġano Bana Madaġa 'ahine, ze ahirize ohone baniro.

24

Iesu'a Runeono'o Bare Ġabodiro

(Mataio 28:1-10, Mareko 16:1-8, Ioane 20:1-10)

¹ Fura oherebau uzeuze roġaeroġae ze'a ruhibirote'e ahiri ase'ete'e muravaġa hohoġa madu idu onamiro.

² Ze feurirotene, idu 'ue'ete'e hadiġa boro kiune vaġinoga horoniro.

³ Ebu ze diuġiro, rehano Zuhi'a Boro Iesu ahiri mene horoniro.

⁴ Ze nagini'a ani mazao fureranate'e zamare 'ada'adiro. E'e madaġano vaze 'aheu'a tabara zeġe babaġano edaro. Ze'e dabua vazavazahoġa vidaro.

⁵ Ebu roḡaeroḡae'a rihau rudanadu zeḡe mazao ovoe ḡuḡuriro. Rehano vase 'aheu'a ziro, raena'a, "Za nougadu ḡabone vaseḡa rune haba'ano vaḡe'ohe?"

⁶ Ani ahao'e 'o'o'a, rehano ani bare ḡabode iḡuneha! Ani'a Galilea haba'ano nagini zirote'e zamaro'i!

⁷ Ani'a raena'a, 'Eḡe, Vaze Ubuga'e revonadu sau'a azaḡa evora ri'ini'uma ebu sataurohi'uma, rehano mada uḡiduḡano bare ḡabode iḡuni'uma."

⁸ 'Ouge reirotene, roḡaeroḡae'a Iesu'a reirote'e ḡoe'a zamariro.

⁹ Roḡaeroḡae'a idu haba'anono'o bare onaadu zeḡe mazao nagini'a furerarote'e nidu'a Iesu tahi'a 11 zu ane vase nunu nidu'a ziro.

¹⁰ Idu haba'a onamirote'e roḡaeroḡae'e Magadala roḡaeḡa niḡa Maria, 'ahoga'e niḡa Ioana, Iakobo vi'a niḡa Maria ebu roḡae nunu. Ze'e nagini'a furerante'e apostolo azaḡa mazao rae fureniro.

¹¹ Rehano Iesu tahi'atahi'a'a ze ḡoere'e ḡiriho hariḡa radu mene mae ḡihiniro.

¹² U Petero ani iḡunadu idu haba'a dure onamiro. Ani'a ḡuḡuradu idu zamaḡa ḡianirotene, Iesu ahiri umirote'e dabuaḡa da'o horoniro. Ebu ani nagini'a furerante'e zamare 'ada'ade'ena'a, ne bare onamiro.

*Iesu'a Emausa Neḡa Ibiḡano Fureraro
(Mareko 16:12-13)*

¹³ E'e madaḡano roḡaeroḡae ḡoere igirote'e azaḡa bo'aḡano tahi'a 'aheu'a Emausa neḡa ibiḡa

onaminu. E'e neḡa'e Ierusalemā haba'anono'o ani faḡa'e 11 kilomita.

¹⁴ Anianine ibio oname'ena'a nagini'a furerānate'e ḡauḡa nidu'a ḡo'ane onaminu.

¹⁵ Zeḡe'a ḡo'ane oname'enogano, Iesu ane'a zeḡe uhiḡa aradu idaḡa onamiro.

¹⁶ Zeḡe horoniro rehano, mene ederiro a'e Iesu, mazaḡa ze ani mene ederoga veize biriro.

¹⁷ Iesu'a ziro, raena'a, "Ḡanine oname'ena'a, nagini ḡo'ane'ohe?" Ebu ze vetuḡarau'ena'a tue edaro.

¹⁸ Ze bo'aḡano vaze 'ahoga niḡa Kuleopa'a naenaeniro, raena'a, "Izidi Ierusalemā haba'ano nagini'a furerānata'a'e vaze nidu'a edeḡa. Ḡa'e e'ea radiunu rehano, ḡa'a da'o aḡu'ahehe?"

¹⁹ Iesu'a zina'a, "Nagini'a furerāneha?" Zeḡe'a nina'a, "A'e Iesu, Nazareta vazeḡa hariḡa. Badi'a zu vaze nidu'a zamao ani peroveta vazeḡa raha. Ani'e haḡaiḡa gigi'a haḡainu zu ḡoere gigi'a haraminu.

²⁰ Rehano Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu vaze ibitozini'ete'e azaḡani'a Iesu manoga radu Roma gavana 'evorao ri'iniro ebu satauroniro.

²¹ Eme'e ani Isaraela azaḡa agireono'o mae vaḡizi'uma vazeḡa rae zamariro. Ebu Izidi Iesu rudarote'e madaḡanono'o onao mada uḡidu maha.

²² U eme bo'aḡano roḡaeroḡae nu'a zaguzagufeha. Ze ohereda'o idu haba'a onameha,

²³ rehano Iesu ahi'a mene horoneha. Ebu ze bare onaradu, raena'a, 'Aneru'a emeḡe mazao furerānadu Iesu'e bare ḡabodeha rae raha.'

24 Emeḡe bo'aḡano vase nu'a idu haba'a onamatene, roḡaeroḡae'a rate'e teige, ze zuni Iesu ahi'a'e mene horoneha."

25 Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e mene huhuzaḡa! Peroveta azaḡani'a reirote'e ḡoe'a mene ḡarihe mae ḡihine'ohe.

26 Peroveta azaḡani'a raena'a, 'Keriso'e 'ouge aduga me'uma, ebu hena ḡabodadu ane haba aḡano diuḡuma.'"

27 Iesu'a Buka Zaḡoḡa zamaḡano Mose'ono'o onamo peroveta azaḡani'a ani moneo mirihirote'e ḡoe'a nidu'a faine ihoze onamiro.

28 Ebu ze Emausa neḡa hanitiro, rehano Iesu'e ize ibio onamihi reiro.

29 Ze Iesu radoga radu uminiro, raena'a, "Ḡorava raneha zu mada'e hauḡeha. E'ano'o emeḡe teite bazih!" 'Ougadu ani zeḡe ne diuḡi' onamiro.

30 Ani ogomu veize zeḡe teite ehoriro. Ebu beredi madu Badi'a mazao kuranadu vahege ziniro.

31 E'e zamaḡano ubumaze'a bohatanadu 'Ahi'e Iesu!' rae ederiro. Rehano zeḡe ubumao ani dauḡiro.

32 Ebu anianine ḡoretitiro, raena'a, "Ibio ane'a eme teite ḡoeratene zu Buka Zaḡoḡa huga me'odofeatene, zamafe'a matu'e rudaneha!"

33 Ebu tahi'a 'aheu'a Emausa neḡa'ono'o zogone iḡunadu Ierusalemaha'aba bare itiro. E'ea Iesu tahi'a 11 zu zeḡe teite radiunute'e vase nu haniziro.

34 Ze raena'a, "Hube hune Iesu ani bare ġabodeha ebu Simona* mazao fureraneha!"

35 'Ougadu tahi'a 'aheu e'e'a zuni zeġe mazao Emausa ibiġano nagini'a fureranate'e zu Iesu'a beredi vahege'enogano Iesu ederate'e hariġa me'odoziniro.

Iesu'a Tahi'aġa mazao Fureraro

(Mareko 16:14, Ioane 20:19-23, Apostolo 1:4-5)

36 Ze harize me'ode'ete'e zamaġano Iesu'a tabara zeġe bo'aġano edaro, ebu raena'a, "Zama roġeġa zae teite rado'i!"

37 Rehano ze'e ane vine horone'ohe rae zamare'ena'a, zaguzagaro zu rihau rudaro.

38 Iesu'a ġadiziro, raena'a, "Za'e nougadu rihau'ohe? Nougadu 'Ahi'e iniu?' rae zamare doude'ohe?"

39 'Ahi eġe! Eġe 'evore zu oda ġiano'i! Ebu obohe nuro'i! E vine reifone, modarehe zu isinehe o'o'a reifo. Rehano za horohe'ete'e teige, e'e modare zu isineheta."

40 Ani 'ouge radu 'evoreġa zu odaġa ihoziro.

41 Rehano ze matu'e rudanadu zaguzagarote'e u'ano, ze ize Iesu ġoere mene mae ġihiniro. Ebu Iesu'a ġadiziro, raena'a, "Zae mazao ogomu nu e'ehehe?"

42 Zeġe'a ġozone kiroġa harotene,

43 ani'a madu zeġe ubumao aro.

Iesu'a Ane Tahi'atahi'a Ġoere Ġonaga Ziro

(Mataio 28:16-20, Mareko 16:15-18, Apostolo 1:6-8)

* 24:34 Niġa 'ahoga'e Petero

44 Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Eġe'a zae teite radiunute'e madaġano 'ahige ġoreziro. 'Mose goro, peroveta azaġa buka zu Salamo zamaġano eġe moneo mirihirote'e ġoe'a nidu'a hube hune hudafo."

45 'Ougadu Iesu'a, zeġe Buka Zaġoġa ġoe'a huga ederifine, zamaze bohaniro.

46 Ani ziro, reana'a, "Buka Zaġoġa zamaġano 'ahige mirihiro. 'Keriso'e aduga hidi'uma, ebu mada uġidu zamaġano runeono'o bare ġabodi'uma.

47 Ebu ani tahi'atahi'a'a, Ierusalemaba'ano'o onamo haba nidu'ao, ane niġano hari manoġa harami'uma, raena'a, 'Ġihuro'i! 'Ougine, Badi'a'a haġaize sau'a aġutu modi'uma!

48 Za'e e'e ġoe'ani'a hudanata'a'e horoneha, e'ano'o vase 'ahoga 'ahoga zuni eġe hari haramozini'uma.

49 Ġi'ano'i! Mama'a ġoere tirete'e Vine Zaġoġa eġe'a zae mazao tuġuni'uma. E'ano'o Ierusalemaba'ano guhiu rado'i, onamo Vine Zaġoġani'a ovadu gigi'aġa hina iriva'ozi'uma."

*Iesu'a Adure Itiro
(Mareko 16:19-20, Apostolo 1:9-11)*

50 Ebu Iesu'a Ierusalemaba'ano'o ze tutuzadu Betania neġa uhiġa onamiro. Ebu evo'a ġihinadu zeġe veize kuraro.

51 Ani kurau'ena'a, ze muhizadu adure ġoha mae ġihine itiro.

52 Ebu ze Iesu nigunadu matu'uzeta Ierusalemaba'ano bare onamiro.

⁵³ Ze iḡaiḡa kuru neḡano radiu'ena'a, Badi'a niḡa mae ḡihininu.

Uare Bible
Portions of the New Testament in the Uare language
of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Uare long Niugini

Copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Uare

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

c398f744-e34b-525a-a9fe-d04e84ab7b13